శ్రీ
మనాచే శ్లోకములు

SHRI MANACHE SHLOK

www.bhaktikalpa.com

॥ ఓం గం గణపతయే నమః ॥

శ్రీ స్వయంభూ వరసిద్ధి వినాయక స్వామి

జై జై రఘువీర సమర్థ

మనాచే శ్లోకములు అనేవి సమర్థ రామదాస స్వామివారి అత్యంత పవిత్రమైన మరియు గౌరవనీయమైన రచనలలో ఒకటి. మానవ మనస్సును సన్మార్గంలో నడిపించే ఆధ్యాత్మిక బోధల సమాహారం ఇది. మంచి నడవడి, మనస్సుపై నియంత్రణ, మనసు పవిత్రత, స్పష్టమైన ఆలోచన, వినయం, ధార్మిక విలువలు, ఆత్మవిశ్వాసం మరియు శ్రీరామునిపై అచంచలమైన భక్తిని ఈ శ్లోకాలు బోధిస్తాయి. ఈ పవిత్ర గ్రంథంలో మొత్తం 205 శ్లోకాలు ఉన్నాయి. వాటిలో సమర్థ రామదాస స్వామివారు నేరుగా మనస్సునే సంబోధిస్తూ ధర్మమార్గాన్ని అనుసరించమని, చెడు అలవాట్లను విడిచిపెట్టమని, ఇంద్రియాసక్తిని నియంత్రించమని మరియు సత్యం, సద్గుణం, ధర్మానికి ప్రతిరూపమైన శ్రీరామునిపై భక్తిని నిలుపుకోవాలని ఉపదేశిస్తారు. భక్తి మరియు వేదాంత తత్త్వాలను అద్భుతంగా కలిపిన ఈ బోధనలు సాధారణ జీవితానికీ ఎంతో ఉపయోగకరంగా ఉండి, ఆధ్యాత్మిక అభివృద్ధికి మరియు ఆత్మజ్ఞానానికి మార్గదర్శకంగా నిలుస్తాయి.

గమనిక : ఈ పుస్తకం ఆధ్యాత్మిక, భక్తి మరియు విద్యాపరమైన ప్రయోజనాల కోసం మాత్రమే ప్రచురించబడింది. సమర్థ రామదాస స్వామివారి బోధలను అందరికీ సులభంగా అర్థమయ్యే విధంగా అర్థాలు మరియు అనువాదాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వివిధ సంప్రదాయాలు మరియు పండితుల ప్రకారం అర్థాలలో కొంత భేదం ఉండవచ్చు. మీకు ఏవైనా సూచనలు లేదా సవరణలు ఉంటే దయచేసి ఈ ఇమెయిల్‌కు పంపండి: bhaktikalpa@gmail.com

కాపీరైట్ © భక్తికల్ప. అన్ని హక్కులు కలవు.
ఈ విషయాన్ని అనుమతి లేకుండా మళ్లీ ముద్రించడం లేదా పంపిణీ చేయడం నిషేధించబడింది.

Published by
Bhaktikalpa, Chennai, India.

సమర్థరామదాసు స్వామి చరిత్ర

సమర్థ రామదాస స్వామి మహారాష్ట్రకు చెందిన మహానుభావుడు, తత్వవేత్త, కవి, ఆధ్యాత్మిక సంస్కర్త మరియు శ్రీరాముని పరమభక్తుడు. ఆయన 1608 సంవత్సరంలో మహారాష్ట్రలోని జాంబ్ గ్రామంలో నారాయణ సూర్యాజీ తోసర్ అనే పేరుతో ఒక భక్తిశ్రద్ధ కలిగిన దేశస్థ రిగ్వేద బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించారు. ఆయన తల్లిదండ్రులు సూర్యాజీ పంత్ తోసర్ మరియు రణుబాయి తోసర్ సూర్యభగవానుడు మరియు శ్రీరాముని ఆరాధకులు..

చిన్ననాటి నుంచే నారాయణుడు అసాధారణమైన భక్తి, నియమశీలత, కరుణ, ధైర్యం మరియు వైరాగ్యాన్ని ప్రదర్శించాడు. ఆయన తండ్రి చిన్న వయసులోనే మరణించడంతో, నారాయణుడు లోకజీవితంపై విరక్తి పొంది ఆధ్యాత్మికత వైపు మరింత ఆకర్షితుడయ్యాడు. ఆయన తల్లి రణుబాయి ఎంతో భక్తితో మరియు సాంప్రదాయ విలువలతో ఆయనను పెంచింది. నారాయణుని అన్న గంగాధర్, తరువాత శ్రేష్ఠ లేదా శామి రామదాసుగా ప్రసిద్ధి చెందాడు. ఆయన ఒక సద్గురు, పండితుడు మరియు కవి. బాల్యంలోనే నారాయణునికి శ్రీరామభక్తి, ధ్యానం మరియు ఆధ్యాత్మిక సాధనలో మార్గనిర్దేశం చేశాడు.

సంప్రదాయం ప్రకారం, నారాయణుడు పన్నెండేళ్ల వయసులో ఉన్నప్పుడు ఆయన తల్లి వివాహం జరపాలని నిర్ణయించింది. కానీ వివాహ సమయంలో పురోహితుడు "సావధాన్" అని పలికిన వెంటనే, నారాయణునికి లోకజీవితపు నశ్వరత్వంపై గాఢమైన ఆత్మజ్ఞానం కలిగింది. వెంటనే ఆయన వివాహ మండపాన్ని విడిచిపెట్టి పరమసత్యాన్వేషణలో ప్రవేశించాడు. తర్వాత ఆయన నాశిక్ సమీపంలోని తక్లీ ప్రాంతంలో గోదావరి నది తీరంలో అనేక సంవత్సరాలు తీవ్రమైన తపస్సు మరియు ధ్యానం చేశాడు. ఈ కాలంలో ఆయన నిరంతరం "శ్రీరామ్ జయ రామ్ జయ జయ రామ్" మంత్రాన్ని జపించేవాడు. ఆయనకు శ్రీరాముడు మరియు హనుమంతుడి అనుగ్రహం, దివ్యదర్శనం లభించాయని భక్తుల విశ్వాసం.

ఈ సమయంలోనే నారాయణుడు "రామదాస" అనే పేరుతో ప్రసిద్ధి చెందాడు, అంటే "శ్రీరాముని సేవకుడు." తరువాత ఆయన ఆధ్యాత్మిక శక్తి, జ్ఞానం, నాయకత్వం మరియు మహత్తర కార్యాల వల్ల "సమర్థ రామదాస"గా భక్తులచే గౌరవించబడ్డాడు. "సమర్థ" అంటే శక్తివంతుడు, సమర్థుడు, ఆధ్యాత్మికంగా సిద్ధుడైనవాడు. హనుమంతుడు ఆయనకు బలం, నియమశీలత, భక్తి, ధైర్యం మరియు నిస్వార్థ సేవకు ఆదర్శంగా నిలిచాడు. శ్రీరాముడు ఆయన బోధనల మరియు ఆధ్యాత్మిక జీవితమంతటికీ హృదయస్థానంగా మారాడు.

సమర్థ రామదాస స్వామి భారతదేశమంతటా విస్తృతంగా పర్యటిస్తూ ధర్మం, భక్తి, నీతిజీవనం, ఆత్మబలం మరియు ఆధ్యాత్మిక జాగరణ సందేశాన్ని వ్యాప్తి చేశారు. ఆయన ఛత్రపతి శివాజీ మహారాజుకు ఆధ్యాత్మిక గురువుగా నిలిచి సమాజంలో ధైర్యం మరియు ఐక్యతను పెంపొందించారు.

ఆయన 1,100 కు పైగా మఠాలు మరియు 11 మారుతి దేవాలయాలను స్థాపించి ప్రజలను శారీరకంగా, మానసికంగా మరియు ఆధ్యాత్మికంగా బలపరిచారు. భక్తి సంప్రదాయంలో సమర్థ రామదాస స్వామి అనేక అద్భుత సంఘటనలతో అనుబంధించబడిన మహాసిద్ధుడిగా గౌరవించబడుతారు. భక్తుల విశ్వాసం ప్రకారం ఆయన ప్రార్థన ద్వారా ఒక మృత పక్షికి ప్రాణం పోశారు, తన ప్రధాన శిష్యుడైన కల్యాణ స్వామికి శ్రీరామ దర్శనం కలిగించారు మరియు **"శ్రీరామ్ జయ రామ్ జయ జయ రామ్"** మహామంత్రాన్ని అందరికీ సులభమైన భక్తి మరియు మోక్ష మార్గంగా ప్రచారం చేశారు. ఆయన రచించిన గ్రంథాలలో ''దాసబోధ్'' మరియు ''మనాచే శ్లోకాలు'' అత్యంత ప్రసిద్ధమైనవి. మనాచే శ్లోకాలు 205 శ్లోకాల సమాహారం. ఇవి మనస్సును భక్తి, జ్ఞానం, నీతి, ఆత్మనియంత్రణ మరియు ఆత్మసాక్షాత్కారం వైపు నడిపిస్తాయి.

సంప్రదాయం ప్రకారం, జీవితాంతంలో సమర్థ రామదాస స్వామి తన జన్మగ్రామానికి తిరిగి వెళ్లి వృద్ధాప్యం మరియు అంధత్వంతో బాధపడుతున్న తన తల్లి రణుబాయికి సేవ చేశారు. ఒక సన్యాసి వేషంలో వచ్చిన ఆయనను ఆమె మొదట గుర్తించలేదు. తరువాత ఆయన తనను తాను పరిచయం చేసుకున్నప్పుడు ఆమె అపారమైన ఆనందం మరియు భక్తితో నిండిపోయింది. సమర్థ రామదాస స్వామి 1681 సంవత్సరంలో మహారాష్ట్రలోని సజ్జనగఢ్ కోటలో సమాధి పొందారు. ఆ స్థలం నేటికీ భక్తులకు అత్యంత పవిత్ర తీర్థక్షేత్రంగా నిలిచింది. ఆయన బోధనలు ఇప్పటికీ లక్షలాది మందిని భక్తి, ధర్మం, ఆత్మబలం, నియమశీలత మరియు దైవసాక్షాత్కార మార్గంలో ప్రేరేపిస్తూనే ఉన్నాయి.

శ్రీ మనాచే శ్లోక్

శ్లోకం - 1

गणाधीश जो ईश सर्वां गुणांचा।
मुळारंभ आरंभ तो निर्गुणाचा॥
नमूं शारदा मूळ चत्वार वाचा।
गमूं पंथ आनंत या राघवाचा॥१॥

గణాధీశ జో ఈశ సర్వ గుణాంచా।
మూలారంభ ఆరంభ తో నిర్గుణాంచా।
నమూ శారదా మూల చత్వార వాచా।
గమూ పంథ అనంత యా రాఘువాచా ॥ 1 ॥

సర్వ గుణాలకు అధిపతియైన శ్రీగణేశునికి నమస్కరిద్దాం. నిర్గుణ పరబ్రహ్మ తత్వానికి ఆయనే మూలమైనవాడు. నాలుగు వాక్కులకు మూలమైన శారదాదేవికి నమస్కరిద్దాం. అనంతుడైన శ్రీరాఘువుని మార్గంలో మనం సాగుదాం.

శ్లోకం - 2

मना सज्जना भक्तिपंथेचि जावें।
तरी श्रीहरी पाविजेतो स्वभावें॥
जनीं निंद्य तें सर्व सोडूनि द्यावें।
जनीं वंद्य ते सर्व भावे करावे॥२॥

మనా సజ్జనా భక్తి పంథేచి జావే।
తరీ శ్రీహరీ పావిజేతో స్వభావే।
జనీ నింద్యతే సర్వ సోడూని ద్యావే।
జనీ వంద్యతే సర్వ భావే కరవే ॥ 2 ॥

ఓ మంచి మనసా, భక్తి మార్గంలోనే నడవాలి. అప్పుడు శ్రీహరిని సహజంగానే పొందగలుగుతావు. లోకంలో నిందించబడే వాటన్నింటినీ విడిచిపెట్టాలి. లోకంలో గౌరవించబడే వాటిని సంపూర్ణ భావంతో ఆచరించాలి.

శ్లోకం - 3

प्रभाते मनी राम चिंतीत जावा।
पुढे वैखरी राम आधी वदावा॥
सदाचार हा थोर सांडूं नये तो।
जनीं तोचि तो मानवी धन्य होतो॥३॥

ప్రభాతే మనీ రామ్ చింతీత్ జావా।
పుఢే వైఖరీ రామ్ ఆధీ వదావా।
సదాచార హా థోర్ సాండూ నయే తో।
జనీ తోచి తో మానవీ ధన్య హోతో ॥ 3 ॥

ప్రభాత సమయంలో మనసులో శ్రీరాముని ధ్యానించాలి. మాట్లాడేటప్పుడు ముందుగా శ్రీరాముని నామమే పలకాలి. గొప్పదైన సదాచారాన్ని ఎన్నడూ విడిచిపెట్టకూడదు. అలా జీవించే మానవుడే ఈ లోకంలో ధన్యుడవుతాడు.

మనా వాసనా दुष्ट कामा न ये रे ।
मना सर्वथा पापबुद्धी नको रे ॥
मना धर्मता नीति सोडूं नको हो ।
मना अंतरीं सार वीचार राहो ॥४ ॥

శ్లోకం - 4

మనా వాసనా దుష్ట కామా నయే రే ।
మనా సర్వథా పాపబుద్ధీ నకో రే ।
మనా సర్వథా నీతి సోడూ నకో హో ।
మనా అంతరీ సార విచార్ రాహో ॥ 4 ॥

ఓ మనసా, చెడు కోరికలకు, దుష్ట ఆశలకు లోనుకావద్దు. ఓ మనసా, ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ పాపబుద్ధిని కలిగి ఉండవద్దు. ఓ మనసా, ఎప్పటికీ నీతి మార్గాన్ని విడిచిపెట్టవద్దు. ఓ మనసా, నీ అంతరంగంలో ఎల్లప్పుడూ మంచి ఆలోచనలే ఉండాలి.

मना पापसंकल्प सोडूनि द्यावा ।
मना सत्यसंकल्प जीवीं धरावा ॥
मना कल्पना ते नको वीषयांची ।
विकारे घडे हो जनी सर्व ची ची ॥५ ॥

శ్లోకం - 5

మనా పాపసంకల్ప సోడూని ద్యావా ।
మనా సత్యసంకల్ప జీవీ ధరావా ।
మనా కల్పనా తే నకో విషయాంచీ ।
వికారే ఘడే హో జనీ సర్వ చీచీ ॥ 5 ॥

ఓ మనసా, పాపపు ఆలోచనలను పూర్తిగా విడిచిపెట్టాలి. ఓ మనసా, సత్యమైన సంకల్పాన్ని హృదయంలో నిలుపుకోవాలి. ఓ మనసా, ఇంద్రియ విషయాలకు సంబంధించిన ఊహలను పెంచుకోవద్దు. అలాంటి వికారాల వల్ల లోకంలో నిందనీయమైన కార్యాలు జరుగుతాయి.

नको रे मना क्रोध हा खेदकारी ।
नको रे मना काम नाना विकारी ॥
नको रे मना लोभ हा अंगिकारू ।
नको रे मना मत्सरु दंभ भारु ॥६ ॥

శ్లోకం - 6

నకో రే మనా క్రోధ హా ఖేదకారీ ।
నకో రే మనా కామ నానా వికారీ ।
నకో రే మనా లోభ హే అంగీకారూ ।
నకో రే మనా మత్సరూ దంభభారూ ॥ 6 ॥

ఓ మనసా, బాధను కలిగించే కోపానికి లోనుకావద్దు. ఓ మనసా, అనేక వికారాలకు కారణమైన కామాన్ని కోరుకోవద్దు. ఓ మనసా, లోభాన్ని ఎన్నడూ స్వీకరించవద్దు. ఓ మనసా, అసూయను, కపట గర్వాన్ని మనసులో మోసుకోవద్దు.

శ్లోకం - 7

मना श्रेष्ठ धारिष्ट जीवीं धरावे ।
मना बोलणे नीच सोशीत जावें ॥
स्वयें सर्वदा नम्र वाचे वदावे ।
मना सर्व लोकांसि रे नीववावें ॥७ ॥

మనా శ్రేష్ఠ ధారిష్ట జీవీ ధరావే।
మనా బోలణే నీచ సోషీత్ జావే।
స్వయే సర్వదా నమ్ర వాచే వదావే।
మనా సర్వ లోకాంసీ రే నివవావే ॥ 7 ॥

ఓ మనసా, హృదయంలో గొప్ప ధైర్యాన్ని కలిగి ఉండాలి. ఇతరుల కలినమైన మాటలను కూడా సహనంతో భరించాలి. ఎల్లప్పుడూ వినయంతో, మృదువైన మాటలనే మాట్లాడాలి. ఓ మనసా, అందరి హృదయాలకు శాంతిని కలిగించేలా జీవించాలి.

శ్లోకం - 8

देहे त्यागितां कीर्ति मागें उरावी ।
मना सज्जना हेचि क्रीया धरावी ॥
मना चंदनाचे परी त्वां झिजावे ।
परी अंतरीं सज्जना नीववावे ॥८ ॥

దేహే త్యాగితా కీర్తీ మాగే ఉరవీ।
మనా సజ్జనా హేచి క్రియా ధరావీ।
మనా చందనాచే పరీ త్వా ఝుజావే।
పరీ అంతరీ సజ్జనా నివవావే ॥ 8 ॥

దేహాన్ని విడిచిన తరువాత కూడా మంచి కీర్తి మిగిలి ఉండాలి. ఓ సజ్జన మనసా, ఇటువంటి సత్కార్యాలనే ఆచరిస్తూ ఉండాలి. చందనం తరిగిపోతూ కూడా పరిమళాన్ని పంచినట్లుగా జీవించాలి. తాను కష్టపడినా ఇతర సజ్జనుల హృదయాలకు శాంతిని కలిగించాలి.

శ్లోకం - 9

नको रे मना द्रव्य ते पूढिलांचे ।
अति स्वार्थबुद्धी नुरे पाप सांचे ॥
घडे भोगणे पाप ते कर्म खोटे ।
न होतां मनासारिखें दुःख मोठे ॥९ ॥

నకో రే మనా ద్రవ్య తే పూఢిలాంచే।
అతి స్వార్థబుద్ధి న రే పాప సాంచే।
ఘడే భోగణే పాప తే కర్మ ఖోటే।
న హోతా మనా సారిఖే దుఃఖ మోఠే ॥ 9 ॥

ఓ మనసా, ఇతరుల సంపదపై ఎన్నడూ ఆశ పెట్టుకోవద్దు. అతి స్వార్థబుద్ధితో పాపాన్ని కూడబెట్టుకోవద్దు. చేసిన చెడు కర్మల వల్ల పాపఫలాలను అనుభవించవలసి వస్తుంది. మనసుకు కలిగే పశ్చాత్తాపం కంటే గొప్ప దుఃఖం మరొకటి లేదు.

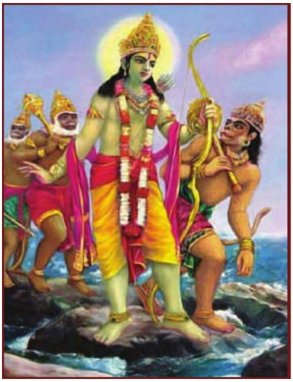
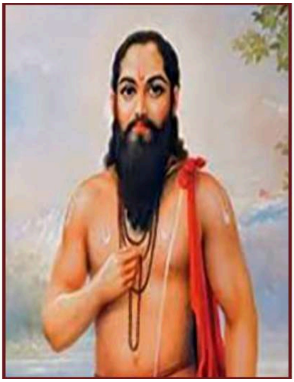

సదా సర్వదా प्रीती रामीं धरावी ।
दुःखाची स्वयें सांडि जीवी करावी ॥
देहेदुःख ते सूख मानीत जावे ।
विवेके सदा स्वस्वरुपीं भरावें ॥१० ॥

శ్లోకం - 10

సదా సర్వదా ప్రీతి రామీ ధరావీ ।
సుఖాచీ స్వయే సాండి జీవీ కరవీ ।
దేహే దుఃఖ హే సుఖ మానీత్ జావే ।
వివేకే సదా స్వస్వరూపీ భరవే ॥ 10 ॥

ఎల్లప్పుడూ శ్రీరామునిపై ప్రేమను హృదయంలో నిలుపుకోవాలి. సుఖాలపై ఉన్న ఆసక్తిని స్వయంగా విడిచిపెట్టాలి. శరీరానికి కలిగే దుఃఖాన్ని కూడా సంతోషంగా స్వీకరించాలి. వివేకంతో ఎల్లప్పుడూ తన నిజమైన ఆత్మస్వరూపంలో నిలవాలి.

जनीं सर्वसूखी असा कोण आहे ।
विचारें मना तुंचि शोधुनि पाहे ॥
मना त्वांचि रे पूर्वसंचीत केले ।
तयासारिखे भोगणें प्राप्त जाले ॥११ ॥

శ్లోకం - 11

జనీ సర్వసుఖీ అసా కోణ ఆహే ।
విచారే మనా తూచి శోధూని పాహే ।
మనా త్వాచి రే పూర్వసంచిత్ కేలే ।
తయాసారిఖే భోగణే ప్రాప్త్ జాలే ॥ 11 ॥

ఈ లోకంలో పూర్తిగా సుఖంగా ఉన్నవాడు ఎవరు ఉన్నారు? ఓ మనసా, నీవే ఆలోచించి వెదికి చూడు. ఓ మనసా, నీవు గతంలో కూడబెట్టుకున్న కర్మల ప్రకారమే, అటువంటి ఫలాలను ఇప్పుడు అనుభవిస్తున్నావు.

मना मानसीं दुःख आणूं नको रे ।
मना सर्वथा शोक चिंता नको रे ॥
विवेके देहेबुद्धि सोडूनि द्यावी ।
विदेहीपणें मुक्ति भोगीत जावी ॥१२ ॥

శ్లోకం - 12

మనా మనసీ దుఃఖ ఆనూ నకో రే ।
మనా సర్వథా శోక చింతా నకో రే ।
వివేకే దేహే బుద్ధి సోడూని ద్యావీ ।
విదేహీపణే ముక్తి భోగీత్ జావీ ॥ 12 ॥

ఓ మనసా, నీలో నీవే దుఃఖాన్ని తెచ్చుకోవద్దు. ఓ మనసా, ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ శోకానికీ చింతకూ లోనుకావద్దు. వివేకంతో దేహమే తాననే భావాన్ని విడిచిపెట్టాలి. దేహాభిమానాన్ని దాటి ముక్తిని అనుభవిస్తూ జీవించాలి.

శ్లోకం - 13

मना सांग पां रावणा काय जाले ।	మనా సాంగ పా రావణా కాయ జాలే ।
अकस्मात ते राज्य सर्वे बुडाले ॥	అకస్మాత్ తే రాజ్య సర్వే బుడాలే ।
म्हणोनी कुडी वासना सांड वेगीं ।	మ్హణోనీ కుడీ వాసనా సాండి వేగీ ।
बळे लागला काळ हा पाठिलागी ॥१३ ॥	బలే లాగలా కాల్ హా పాఠీలాగీ ॥ 13 ॥

ఓ మనసా, ఆలోచించు, రావణునికి చివరకు ఏమైంది? అకస్మాత్తుగా అతని రాజ్యమంతా పూర్తిగా నశించింది. అందువల్ల, దురాశలను, దుష్ట కోరికలను వెంటనే విడిచిపెట్టు. కాలరూపమైన మృత్యువు నీ వెనుకనే ఎల్లప్పుడూ వెంటపడుతోంది.

శ్లోకం - 14

जिवा कर्मयोगे जनीं जन्म जाला ।	జీవ కర్మయోగే జనీ జన్మ జాలా ।
परी शेवटीं काळमूखीं निमाला ॥	పరీ శేవటీ కాల్ ముఖీ నిమాలా ।
महाथोर ते मृत्युपंथेचि गेले ।	మహా థోర్ తే మృత్యుపంథేచి గేలే ।
कितीएक ते जन्मले आणि मेले ॥१४ ॥	కితీ ఏక్ తే జన్మలే ఆణి మేలే ॥ 14 ॥

జీవుడు తన కర్మఫలాల కారణంగా ఈ లోకంలో జన్మిస్తాడు. కానీ చివరకు కాలమనే మృత్యువు నోటిలో లీనమవుతాడు. ఎంత గొప్పవారైనా చివరకు మరణ మార్గంలోనే వెళ్లిపోయారు. ఎంతో మంది వ్యర్థంగా జన్మించి, వ్యర్థంగానే మరణించారు.

శ్లోకం - 15

मना पाहतां सत्य हे मृत्युभूमी ।	మనా పాహతా సత్య హే మృత్యుభూమీ ।
जितां बोलती सर्वही जीव मी मी ॥	జితా బోలతీ సర్వహీ జీవ మీ మీ ।
चिरंजीव हे सर्वही मानिताती ।	చిరంజీవ హే సర్వహీ మానితాతీ ।
अकस्मात सांडूनिया सर्व जाती ॥१५ ॥	అకస్మాత్ సాండూనియా సర్వ జాతీ ॥ 15 ॥

ఓ మనసా, ఈ లోకం మృత్యుభూమి అన్నది నిజమని గ్రహించు. బతికి ఉన్నంతకాలం ప్రతి జీవి “నేను, నేను” అని అంటాడు. అందరూ తాము ఎప్పటికీ జీవిస్తామనే భావంతో ఉంటారు. కానీ అకస్మాత్తుగా అన్నింటినీ విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోతారు.

मरे एक त्याचा दुजा शोक वाहे।	మరే ఏక్ త్యాచా దుజా శోక్ వాహే।	శ్లోకం - 16
अकस्मात तोही पुढे जात आहे॥	అకస్మాత్ తోహీ పుఢే జాత్ ఆహే।	
पुरेना जनीं लोभ रे क्षोभ त्याते।	పురేనా జనీ లోభ రే క్షోభ త్యాతే।	
म्हणोनी जनीं मागुता जन्म घेते॥१६॥	మ్హణోనీ జనీ మాగుతా జన్మ ఘేతే॥ 16॥	

ఒకడు మరణిస్తే మరొకడు అతని కోసం దుఃఖిస్తాడు. కానీ కొంతకాలానికి అతడు కూడా ఈ లోకాన్ని విడిచిపోతాడు. అయినా ఈ లోకంలో లోభం, కోరికలు ఎప్పటికీ తీరవు. అందువల్ల జీవుడు మళ్లీ మళ్లీ ఈ లోకంలో జన్మిస్తాడు.

मनीं मानवा व्यर्थ चिंता वहाते।	మనీ మానవా వ్యర్థ చింతా వహాతే।	శ్లోకం - 17
अकस्मात होणार होऊनि जाते॥	అకస్మాత్ హోణార్ హౌనీ జాతే।	
घडें भोगणे सर्वही कर्मयोगे।	ఘడే భోగణే సర్వహీ కర్మయోగే।	
मतीमंद तें खेद मानी वियोगें॥१७॥	మతిమంద తే ఖేద మానీ వియోగే॥ 17॥	

ఓ మనిషీ, మనసులో వ్యర్థమైన చింతలను ఎందుకు మోస్తున్నావు? జరగవలసినది సమయం వచ్చినప్పుడు తప్పకుండా జరిగిపోతుంది. అన్ని అనుభవాలు మనం చేసిన కర్మల ఫలితంగానే కలుగుతాయి. వివేకం లేనివాడే వియోగం కలిగినప్పుడు అధికంగా దుఃఖిస్తాడు.

मना राघवेंवीण आशा नको रे।	మనా రాఘవే వీణ ఆశా నకో రే।	శ్లోకం - 18
मना मानवाची नको कीर्ति तूं रे॥	మనా మానవాచీ నకో కీర్తి తూ రే।	
जया वर्णिती वेद-शास्त्रे-पुराणें।	జయా వర్ణితీ వేద శాస్త్రే పురాణే।	
तया वर्णितां सर्वही श्लाघ्यवाणे॥१८॥	తయా వర్ణితా సర్వహీ శ్లాఘ్య వాణే॥ 18॥	

ఓ మనసా, శ్రీరాఘువుని తప్ప మరెవరిపైనా ఆశ పెట్టుకోవద్దు. ఓ మనసా, సాధారణ మనుషుల నుండి కీర్తిని, పొగడ్తలను కోరుకోకు. వేదాలు, శాస్త్రాలు, పురాణాలు ఎవరిని మహిమతో వర్ణిస్తున్నాయో, ఆ శ్రీరాముని వర్ణించే వాక్కే నిజంగా ప్రశంసనీయమైనది.

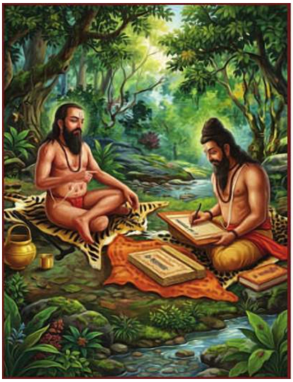

मना सर्वथा सत्य सांडूं नको रे।
मना सर्वथा मिथ्य मांडूं नको रे॥
मना सत्य ते सत्य वाचे वदावे।
मना मिथ्य तें मिथ्य सोडूनि द्यावें॥१९॥

మనా సర్వథా సత్య సాండూ నకో రే।
మనా సర్వథా మిథ్య మాండూ నకో రే।
మనా సత్య తే సత్య వాచే వదావే। శ్లోకం - 19
మనా మిథ్య తే మిథ్య సోడూని ద్యావే ॥ 19 ॥

ఓ మనసా, ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ సత్యాన్ని విడిచిపెట్టవద్దు. ఓ మనసా, ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ అసత్యాన్ని సమర్థించవద్దు. సత్యమైనదానిని సత్యమని స్పష్టంగా పలకాలి. అసత్యమైనదానిని అసత్యమని గుర్తించి పూర్తిగా విడిచిపెట్టాలి.

बहू हिंपुटी होईजे मायपोटी।
नको रे मना यातना तेचि मोठी॥
निरोधें पचे कोंडिले गर्भवासी।
अधोमूख रे दुःख त्या बाळकासीं॥२०॥

బహూ హింపుటీ హోయిజే మాయపోటీ।
నకో రే మనా యాతనా తేచి మోఠీ।
నిరోధే పచే కొండిలే గర్భవాసీ। శ్లోకం - 20
అధోముఖ రే దుఃఖ త్యా బాలకాసీ ॥ 20 ॥

తల్లి గర్భంలో జీవుడు ఎన్నో తీవ్రమైన బాధలను అనుభవిస్తాడు. ఓ మనసా, అటువంటి గొప్ప యాతనలను మళ్లీ పొందేలా జీవించవద్దు. గర్భంలో సంకుచితమైన స్థితిలో బంధించబడి బాధపడతాడు. తలక్రిందులుగా ఉన్న ఆ శిశువు ఎంతో దుఃఖాన్ని అనుభవిస్తాడు.

मना वासना चूकवीं येरझारा।
मना कामना सांडी रे द्रव्यदारा॥
मना यातना थोर हे गर्भवासीं।
मना सज्जना भेटवीं राघवासीं॥२१॥

మనా వాసనా చుకవీ యేరఝూరా। శ్లోకం - 21
మనా కామనా సాండి రే ద్రవ్యధారా।
మనా యాతనా థోర్ హే గర్భవాసీ।
మనా సజ్జనా భేటవీ రాఘువాసీ ॥ 21 ॥

ఓ మనసా, కోరికలను విడిచి జననమరణ చక్రం నుంచి బయటపడు. ఓ మనసా, ధనసంపదలపై ఉన్న ఆశలను పూర్తిగా విడిచిపెట్టు. ఓ మనసా, గర్భవాసంలో అనుభవించే యాతనలు ఎంతో తీవ్రమైనవి. ఓ సజ్జన మనసా, నిన్ను శ్రీరాఘవుని సన్నిధికి చేర్చుకో.

శ్లోకం - 22

मना सज्जना हीत माझें करावें।
रघुनायका दृढ चित्ती धरावें॥
महाराज तो स्वामि वायुसुताचा।
जना उद्धरी नाथ लोकत्रयाचा॥२२॥

మనా సజ్జనా హీత్ మాఝే కరవే।
రఘునాయకా దృఢ చిత్తీ ధరావే।
మహారాజ తో స్వామి వాయుసుతాచా।
జనా ఉద్ధరీ నాథ లోకత్రయాచా॥ 22॥

ఓ సజ్జన మనసా, నా నిజమైన మేలును కోరుకుంటే ఇలా చేయి. రఘునాయకుడైన శ్రీరాముని దృఢంగా హృదయంలో నిలుపుకో. ఆ మహారాజే వాయుపుత్రుడైన హనుమంతునికి ప్రభువు. మూడు లోకాలకు నాథుడైన ఆయన ప్రజలను ఉద్ధరిస్తాడు.

శ్లోకం - 23

न बोलें मना राघवेवीण कांहीं।
जनी वाउगें बोलता सुख नाहीं॥
घडिने घडी काळ आयुष्य नेतो।
देहांतीं तुला कोण सोडूं पहातो?॥२३॥

న బోలే మనా రాఘవే వీణ కాహీ।
జనీ వాగే బోలతా సుఖ నాహీ।
ఘడీనే ఘడీ కాళ్ ఆయుష్య నేతో।
దేహాంతీ తులా కోణ సోడూ పాహతో॥ 23॥

ఓ మనసా, శ్రీరాఘవుని గురించి తప్ప వ్యర్థమైన మాటలు మాట్లాడవద్దు. ఈ లోకంలో అనవసరంగా మాట్లాడటం వల్ల నిజమైన సుఖం కలగదు. ప్రతి క్షణం కాలం మన ఆయుష్షును తగ్గిస్తూ తీసుకుపోతోంది. దేహాంత సమయంలో నిన్ను విడిపించి రక్షించేది ఎవరో ఆలోచించు.

శ్లోకం - 24

रघुनायकावीण वांया शिणावे।
जनासारिखे व्यर्थ कां वोसणावें॥
सदा सर्वदा नाम वाचे वसो दे।
अहंता मनी पापिणी ते नसो दे॥२४॥

రఘునాయకా వీణ వాయా శిణావే।
జనా సారిఖే వ్యర్థ కా వోసనావే।
సదా సర్వదా నామ్ వాచే వసో దే।
అహంతా మనీ పాపిణీ తే నసో దే॥ 24॥

రఘునాయకుడైన శ్రీరాముని సేవ లేకుండా జీవితాన్ని వ్యర్థం చేయవద్దు. ఇతరుల వలె వ్యర్థమైన విషయాలలో జీవితాన్ని ఎందుకు గడపాలి? ఎల్లప్పుడూ శ్రీరాముని నామం నీ నోటిలో నిలిచి ఉండనివ్వు. పాపానికి కారణమైన అహంకారాన్ని మనసులో ఉండనివ్వవద్దు.

मना वीट मानूं नको बोलण्याचा।	మనా వీట్ మానూ నకో బోలణ్యాచా।	
पुढें मागुता राम जोडेल कैंचा ॥	పుఢే మాగుతా రామ్ జోడేల్ కైచా।	
सुखाची घडी लोटतां सूख आहे।	సుఖాచీ ఘడీ లోటతా సుఖ ఆహే।	శ్లోకం - 25
पुढें सर्व जाईल कांही न राहे ॥२५॥	పుఢే సర్వ జాయిూల్ కాహీ న రాహే ॥ 25 ॥	

ఓ మనసా, శ్రీరాముని గురించి పలకడంలో ఎన్నడూ విసుగు చెందవద్దు. ఈ అవకాశం పోయిన తరువాత మళ్లీ శ్రీరాముని ఎలా పొందగలవు? సుఖమైన ఈ సమయం ఉన్నంతవరకే సాధన చేసే అవకాశం ఉంటుంది. తరువాత అన్నీ వెళ్లిపోతాయి; చివరకు ఏదీ మిగిలి ఉండదు.

देहेरक्षणाकारणें यत्न केला।	దేహే రక్షణాకారణే యత్న కేలా।	శ్లోకం - 26
परी शेवटीं काळ घेउन गेला ॥	పరీ శేవటీ కాళ్ ఘేఊని గేలా।	
करीं रे मना भक्ति या राघवाची।	కరీ రే మనా భక్తి యా రాఘవాచీ।	
पुढें अंतरीं सोडिं चिंता भवाची ॥२६॥	పుఢే అంతరీ సోడి చింతా భవాచీ ॥ 26 ॥	

శరీరాన్ని కాపాడుకోవడానికి ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేసినా, చివరకు కాలం (మృత్యువు) దానిని తీసుకుపోతుంది. ఓ మనసా, శ్రీరాఘవునిపై భక్తిని కలిగి ఉండు. సంసారానికి సంబంధించిన చింతలను మనసు నుంచి విడిచిపెట్టు.

भवाच्या भये काय भीतोस लंडी।	భవాచా భయే కాయ భీతోస లండీ।	శ్లోకం - 27
धरीं रे मना धीर धाकासि सांडी ॥	ధరీ రే మనా ధీర్ ధాకాసి సాండీ।	
रघूनायकासारिखा स्वामि शीरीं।	రఘునాయకాసారిఖా స్వామి శిరీ।	
नुपेक्षी कदा कोपल्या दंडधारी ॥२७॥	నుపేక్షీ కదా కోపల్యా దండధారీ ॥ 27 ॥	

సంసార భయానికి ఎందుకు అంతగా భయపడుతున్నావు? ఓ మనసా, ధైర్యాన్ని కలిగి ఉండి భయాన్ని విడిచిపెట్టు. రఘునాయకుడి వంటి ప్రభువు నీకు రక్షకుడిగా ఉన్నప్పుడు, కోపించిన దండధారి కూడా నిన్ను బాధించలేడు.

दिनानाथ हा राम कोदंडधारी।	దీననాథ హా రామ్ కోదండధారీ।	శ్లోకం - 28
पुढें देखतां काळ पोटीं थरारी॥	పుఢే దేఖతా కాళ్ పోటీ థరారీ।	
मना वाक्य नेमस्त हे सत्य मानीं।	మనా వాక్య నేమస్త హే సత్య మానీ।	
नुपेक्षी कदा राम दासाभिमानी॥२८॥	నుపేక్షీ కదా రామ్ దాసాభిమానీ॥ 28॥	

ఈ శ్రీరాముడు దీనులకు నాథుడు, కోదండాన్ని ధరించినవాడు. ఆయనను ఎదురుగా చూడగానే కాలుడు కూడా భయంతో వణుకుతాడు. ఓ మనసా, ఈ మాటను నిశ్చయమైన సత్యంగా నమ్ము. భక్తులపై ప్రేమగల శ్రీరాముడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయడు.

पदी राघवाचे सदा ब्रीद गाजे।	పదీ రాఘవాచే సదా బ్రీద గాజే।	శ్లోకం - 29
वळें भक्तरीपूशिरी कांबि वाजे॥	బళే భక్తరీపూ శిరీ కాంబి వాజే।	
पुरी वाहिली सर्व जेणे विमानीं।	పురీ వాహిలీ సర్వ జేణే విమానీ।	
नुपेक्षी कदा रामदासाभिमानी॥२९॥	నుపేక్షీ కదా రామ్ దాసాభిమానీ॥ 29॥	

శ్రీరాఘువుని భక్తరక్షణ ప్రతిజ్ఞ ఎల్లప్పుడూ ప్రసిద్ధిగా నిలుస్తుంది. ఆయన బలంతో భక్తుల శత్రువుల తలపై దెబ్బ పడుతుంది. ఎవరైతే అయోధ్యా నగర ప్రజలందరినీ దివ్యస్థితికి చేర్చాడో, ఆ శ్రీరాముడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయడు.

समर्थाचिया सेचका वक्र पाहे।	సమర్థాచియా సేవకా వక్ర పాహే।	శ్లోకం - 30
असा सर्व भुमंडळी कोण आहे॥	అసా సర్వ భూమండళీ కోణ ఆహే।	
जयाची लिला वर्णिती लोक तीन्ही।	జయాచీ లీలా వర్ణితీ లోక తిన్హీ।	
नुपेक्षी कदा राम दासाभिमानी॥३०॥	నుపేక్షీ కదా రామ్ దాసాభిమానీ॥ 30॥	

సర్వసమర్థుడైన శ్రీరాముని సేవకుని వక్రదృష్టితో చూడగలవాడు ఎవరు? అటువంటి ధైర్యం కలవాడు ఈ భూమండలంలో ఎక్కడ ఉన్నాడు? ఎవరి దివ్యలీలలను మూడు లోకాలూ కీర్తిస్తూ ఉంటాయో, ఆ శ్రీరాముడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయడు.

श्लोकం - 31

महासंकटी सोडिले देव जेणें।
प्रतापे बळे आगळा सर्वगूणे॥
जयाते स्मरे शैलजा शूलपाणी।
नुपेक्षी कदा राम दासाभिमानी॥३१॥

మహాసంకటీ సోడిలే దేవ జేణే।
ప్రతాపే బళే ఆగళా సర్వగుణే।
జయాతే స్మరే శైలజా శూలపాణీ।
నుపేక్షీ కదా రామ్ దాసాభిమానీ ॥ 31 ॥

ఎవరైతే దేవతలను మహా సంకటాల నుంచి రక్షించాడో, ప్రతాపంలో, బలంలో, సర్వగుణాలలో ఎవరు అతుల్యుడో, పార్వతీదేవి, త్రిశూలధారియైన పరమశివుడు ఎవరిని స్మరిస్తారో, ఆ శ్రీరాముడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయడు.

శ్లోకం - 32

अहल्या शिळा राघवें मुक्त केली।
पदीं लागतां दिव्य होऊनि गेली॥
जया वर्णितां शीणली वेदवाणी।
नुपेक्षी कदा राम दासाभिमानी॥३२॥

అహల్యా శిళా రాఘవే ముక్త కేలీ।
పదీ లాగతా దివ్య హూనీ గేలీ।
జయా వర్ణితా శీణలీ వేదవాణీ।
నుపేక్షీ కదా రామ్ దాసాభిమానీ ॥ 32 ॥

శ్రీరాఘవుడు శిలారూపంలో ఉన్న అహల్యకు విముక్తిని ప్రసాదించాడు. ఆయన పాదస్పర్శ తగలగానే ఆమె దివ్యరూపాన్ని పొందింది. ఎవరి మహిమను వర్ణించడానికి వేదవాణి కూడా అలసిపోతుందో, ఆ శ్రీరాముడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయడు.

శ్లోకం - 33

वसे मेरुमांदार हे सृष्टिलीला।
शशी सूर्य तारांगणे मेघमाला॥
चिरंजीव केले जनी दास दोन्ही।
नुपेक्षी कदा राम दासाभिमानी॥३३॥

వసే మేరు మందార హే సృష్టిలీలా।
శశీ సూర్య తారాంగణే మేఘమాలా।
చిరంజీవ కేలే జనీ దాస దోన్హీ।
నుపేక్షీ కదా రామ్ దాసాభిమానీ ॥ 33 ॥

మేరు, మందార పర్వతాలు ఉన్నంతకాలం ఈ సృష్టిలీల కొనసాగుతుంది. చంద్రుడు, సూర్యుడు, నక్షత్ర సమూహాలు, మేఘమాలలు ఉన్నంతకాలం, తన ఇద్దరు భక్తులను ఈ లోకంలో చిరంజీవులుగా చేశాడు. భక్తులపై ప్రేమగల శ్రీరాముడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయడు.

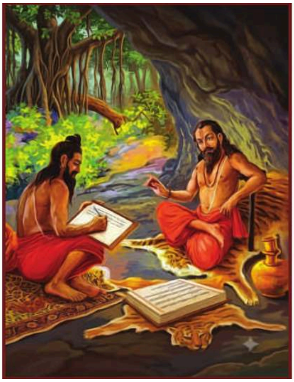

శ్లోకం - 34

उपेक्षी कदा रामरुपी असेना।
जिवां मानवां निश्चयो तो वसेना॥
शिरी भार वाहेन बोले पुराणीं।
नुपेक्षी कदा राम दासाभिमानी॥३४॥

ఉపేక్షా కదా రామరూపీ అసేనా।
జీవా మానవా నిశ్చయో తో వసేనా।
శిరీ భార వాహేన్ బోలే పురాణీ।
నుపేక్షీ కదా రామ్ దాసాభిమానీ॥ 34॥

శ్రీరాముని స్వభావంలో భక్తులను ఉపేక్షించడం ఎన్నడూ ఉండదు. కానీ ఓ మానవ జీవా, నీ మనసులో ఆ దృఢమైన నమ్మకం నిలవడం లేదు. “నీ శిరస్సుపై ఉన్న భారాన్ని నేను మోస్తాను” అని పురాణాలు చెబుతున్నాయి. భక్తులపై ప్రేమగల శ్రీరాముడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయడు.

శ్లోకం - 35

असे हो जया अंतरी भाव जैसा।
वसे हो तया अंतरी देव तैसा॥
अनन्यास रक्षीतसे चापपाणी।
नुपेक्षी कदा राम दासाभिमानी॥३५॥

అసే హో జయా అంతరీ భావ జైసా।
వసే హో తయా అంతరీ దేవ తైసా।
అనన్యాస రక్షీతసే చాపపాణీ।
నుపేక్షీ కదా రామ్ దాసాభిమానీ॥ 35॥

ఎవరి హృదయంలో ఎటువంటి భక్తిభావం ఉంటుందో, ఆ భావానికి అనుగుణంగానే దేవుడు వారి హృదయంలో నివసిస్తాడు. ధనుస్సును ధరించిన శ్రీరాముడు అనన్యభక్తులను రక్షిస్తాడు. ఆ శ్రీరాముడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయడు.

శ్లోకం - 36

सदा सर्वदा देव सन्नीध आहे।
कृपाळुपणे अल्प धारीष्ट पाहे॥
सुखानंद आनंद कैवल्यदानी।
नुपेक्षी कदा राम दासाभिमानी॥३६॥

సదా సర్వదా దేవ సన్నిధ్ ఆహే।
కృపాళూపణే అల్ప ధారిష్ట పాహే।
సుఖానంద ఆనంద కైవల్యదానీ।
నుపేక్షీ కదా రామ్ దాసాభిమానీ॥ 36॥

దేవుడు ఎల్లప్పుడూ మనకు సమీపంలోనే ఉంటాడు. కరుణామయుడైన ఆయన భక్తునిలోని కొద్దిపాటి ధైర్యాన్ని కూడా గమనిస్తాడు. ఆయన సుఖాన్ని, పరమానందాన్ని, కైవల్యమనే మోక్షాన్ని ప్రసాదిస్తాడు. ఆ శ్రీరాముడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయడు.

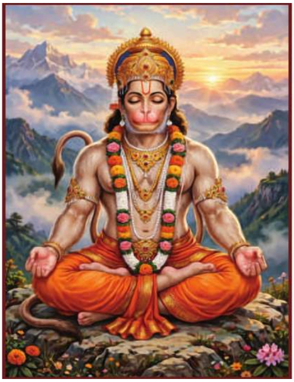
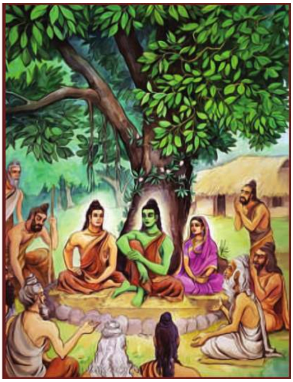

శ్లోకం - 37

सदा चक्रवाकासि मार्तंड जैसा ।	సదా చక్రవాకాసి మార్తాండ జైసా ।
उडी घालितो संकटी स्वामि तैसा ॥	ఉడీ ఘాలితో సంకటీ స్వామి తైసా ।
हरीभक्तिचा घाव गाजे निशाणी ।	హరిభక్తిచా ఘావ్ గాజే నిశాణీ ।
नुपेक्षी कदा राम दासाभिमानी ॥३७ ॥	నుపేక్షీ కదా రామ్ దాసాభిమానీ ॥ 37 ॥

చక్రవాక పక్షికి సూర్యుడు ఎలా ఆశ్రయంగా ఉంటాడో, అలాగే భక్తుడు సంకటంలో ఉన్నప్పుడు ప్రభువు వెంటనే రక్షణకు వస్తాడు. హరిభక్తునిపై ఆపద పడగానే దాని పిలుపు ప్రభువుకు చేరుతుంది. ఆ శ్రీరాముడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయడు.

శ్లోకం - 38

मना प्रार्थना तूजला एक आहे ।	మనా ప్రార్థనా తుజలా ఏక ఆహే ।
रघूराज थक्कीत होऊनि पाहे ॥	రఘురాజ థకీత్ హౌనీ పాహే ।
अवज्ञा कदा हो यदर्थी न कीजे ।	అవజ్ఞా కదా హోయ తదర్థీ న కీజే ।
मना सज्जना राघवी वस्ति कीजे ॥३८ ॥	మనా సజ్జనా రాఘవీ వస్తీ కీజే ॥ 38 ॥

ఓ మనసా, నీకు నేను చేసే ప్రార్థన ఒక్కటే. అలసిపోయినప్పుడు రఘురాజుని ఆశ్రయించి చూడు. ఈ ఉపదేశాన్ని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చేయవద్దు. ఓ మంచి మనసా, శ్రీరాఘవునిలోనే నీ మనసును నిలుపుకో.

శ్లోకం - 39

जया वर्णिती वेद शास्त्रे पुराणे ।	జయా వర్ణితీ వేద శాస్త్రే పురాణే ।
जयाचेनि योगें समाधान बाणे ॥	జయాచేనియోగే సమాధాన బాణే ।
तयालागिं हें सर्व चांचल्य दीजे ।	తయాలాగీ హే సర్వ చాంచల్య దీజే ।
मना सज्जना राघवी वस्ति कीजे ॥३९ ॥	మనా సజ్జనా రాఘవీ వస్తీ కీజే ॥ 39 ॥

వేదాలు, శాస్త్రాలు, పురాణాలు ఎవరిని మహిమతో వర్ణిస్తున్నాయో, ఎవరితో ఏకత్వం వల్ల మనసుకు నిజమైన శాంతి లభిస్తుందో, ఆ శ్రీరాముని కోసం మనసులోని చంచలత్వమంతా విడిచిపెట్టు. ఓ మంచి మనసా, శ్రీరాఘవునిలోనే నీ మనసును నిలుపుకో.

मना पाविजे सर्वही सूख जेथे ।	మనా పావిజే సర్వహీ సుఖ జేథే ।	శ్లోకం - 40
अति आदरें ठेविजे लक्ष तेथें ॥	అతీ ఆదరే ఠేవిజే లక్ష తేథే ।	
विविकें कुडी कल्पना पालटिजे ।	వివేకే కుడీ కల్పనా పాలటీజే ।	
मना सज्जना राघवी वस्ति कीजे ॥४० ॥	మనా సజ్జనా రాఘవీ వస్తీ కీజే ॥ 40 ॥	

ఓ మనసా, అన్ని నిజమైన సుఖాలు లభించే శ్రీరాముని ఆశ్రయించు. అత్యంత భక్తి, గౌరవాలతో నీ దృష్టిని ఆయనపైనే నిలుపు. వివేకంతో దేహానికి సంబంధించిన తప్పుడు భావనలను మార్చుకో. ఓ మంచి మనసా, శ్రీరాఘవునిలోనే నీ మనసును నిలుపుకో.

बहू हिंडतां सौख्य होणार नाहीं ।	బహు హిండతా సౌఖ్య హోణార్ నాహీ ।	
शिणावे परी नातुडे हीत कांहीं ॥	శిణావే పరీ నాటుడే హీత్ కాహీ ।	శ్లోకం - 41
विचारें बरें अंतरा बोधवीजे ।	విచారే బరే అంతర బోధవీజే ।	
मना सज्जना राघवीं वस्ति कीजे ॥४१ ॥	మనా సజ్జనా రాఘవీ వస్తీ కీజే ॥ 41 ॥	

ఎక్కడెక్కడో ఎక్కువగా తిరగడం వల్ల నిజమైన సుఖం లభించదు. దానివల్ల అలసట కలుగుతుంది కానీ నిజమైన మేలు లభించదు. మంచిగా ఆలోచించి నీ అంతరంగానికి సరైన జ్ఞానాన్ని బోధించు. ఓ మంచి మనసా, శ్రీరాఘవునిలోనే నీ మనసును నిలుపుకో.

बहुतांपरी हेंचि आतां धरावें ।	బహుతాం పరీ హేచి ఆతా ధరావే ।	శ్లోకం - 42
रघूनायका आपुलेसे करावें ॥	రఘునాయక ఆపులేసే కరవే ।	
दिनानाथ हें तोडरीं ब्रीद गाजे ।	దీననాథ హే తోడరీ బ్రీద గాజే ।	
मना सज्जना राघवीं वस्ति कीजे ॥४२ ॥	మనా సజ్జనా రాఘవీ వస్తీ కీజే ॥ 42 ॥	

అనేక విషయాలను విడిచి ఇక ఈ ఒక్క విషయాన్నే దృఢంగా పట్టుకో. రఘునాయకుడైన శ్రీరాముని నీ సొంత ప్రభువుగా చేసుకో. దీనులకు నాథుడనే ఆయన కీర్తి లోకమంతటా మారుమోగుతోంది. ఓ మంచి మనసా, శ్రీరాఘవునిలోనే నీ మనసును నిలుపుకో.

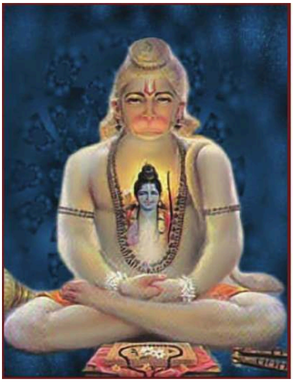

श्लोकం - 43

मना सज्जना एक जीवीं धरावें।
जनी आपुलें हीत तूवां करावें॥
रघूनायकावीण बोलो नको हो।
सदा मानसीं तो निजध्यास राहो ॥४३॥

మనా సజ్జనా ఏక్ జీవీ ధరావే।
జనీ ఆపులే హీత్ తువా కరవే।
రఘునాయక వీణ్ బోలో నకో హో।
సదా మనసీ తో నిజధ్యాస రాహో ॥ 43 ॥

ఓ మంచి మనసా, హృదయంలో ఒకే దృఢమైన సంకల్పాన్ని ఉంచుకో. ఈ లోకంలో నీ నిజమైన మేలును నీవే సాధించుకోవాలి. రఘునాయకుడైన శ్రీరాముని తప్ప వ్యర్థమైన మాటలు మాట్లాడవద్దు. ఆయనపై నిరంతర ధ్యాస ఎల్లప్పుడూ నీ మనసులో నిలిచి ఉండాలి.

శ్లోకం - 44

मना रे जनीं मौनमुद्रा धरावी।
कथा आदरे राघवाची करावी॥
नसें राम ते धाम सोडूनि द्यावे।
सुखालागिं आरण्य सेवीत जावे ॥४४॥

మనా రే జనీ మౌనముద్రా ధరావీ।
కథా ఆదరే రాఘవాచీ కరవీ।
నసే రామ్ తే ధామ్ సోడూని ద్యావే।
సుఖాలాగీ ఆరణ్య సేవీత్ జావే ॥ 44 ॥

ఓ మనసా, ఈ లోకంలో అనవసరమైన మాటలను విడిచి మౌనాన్ని అలవరచుకో. శ్రీరాఘవుని కథలను భక్తి, గౌరవాలతో చెప్పుకుంటూ ఉండు. శ్రీరాముని స్మరణ లేని ప్రదేశాన్ని విడిచిపెట్టు. నిజమైన సుఖం కోసం అవసరమైతే ఏకాంత ప్రదేశాన్ని ఆశ్రయించు.

శ్లోకం - 45

जयाचेनि संगे समाधान भंगे।
अहंता अकस्मात येऊनि लागे॥
तये संगतीची जनीं कोण गोडी।
जिये संगतीनें मती राम सोडी ॥४५॥

జయాచేని సంగే సమాధాన్ భంగే।
అహంతా అకస్మాత్ యేఊనీ లాగే।
తయే సంగతీచీ జనీ కోణ గోడీ।
జియే సంగతీనే మతీ రామ్ సోడీ ॥ 45 ॥

ఎవరి సాంగత్యం వల్ల మనశ్శాంతి భంగమవుతుందో, ఎవరి సాంగత్యం వల్ల అకస్మాత్తుగా అహంకారం పెరుగుతుందో, అటువంటి సాంగత్యంలో నిజంగా ఏ మాధుర్యం ఉంటుంది? ఏ సాంగత్యం వల్ల బుద్ధి శ్రీరాముని విడిచిపెడుతుందో దానిని వదిలేయాలి.

శ్లోకం - 46

मना जे घडी राघवेवीण गेली।
जनीं आपुली ते तुवां हानि केली॥
रघूनायकावीण तो शीण आहे।
जनी दक्ष तो लक्ष लावूनि पाहे॥४६॥

మనా జే ఘడీ రాఘువే వీణ్ గేలే।
జనీ ఆపులీ తే తువా హాణీ కేలీ।
రఘునాయక వీణ్ తో శీణ్ ఆహే।
జనీ దక్ష తో లక్ష లావూని పాహే॥ 46॥

ఓ మనసా, శ్రీరాఘువుని స్మరణ లేకుండా గడిచిన ప్రతి క్షణం, ఈ లోకంలో నీకు నీవే నష్టం చేసుకున్నట్లుగా భావించాలి. రఘునాయకుని స్మరణ లేని జీవితం కేవలం వ్యర్థమైన శ్రమ మాత్రమే. వివేకవంతుడు దీనిని జాగ్రత్తగా గమనించి తన దృష్టిని ఆయనపై నిలుపుతాడు

శ్లోకం - 47

मनीं लोचनीं श्रीहरी तोचि पाहे।
जनीं जाणतां मुक्त होऊनि राहे॥
गुणीं प्रीति राखे क्रमू साधनाचा।
जगीं धन्य तो दास सर्वोत्तमाचा॥४७॥

మనీ లోచనీ శ్రీహరీ తోచి పాహే।
జనీ జాణతా ముక్త హౌనీ రాహే।
గుణీ ప్రీతి రాఖే క్రమో సాధనాచా।
జగీ ధన్య తో దాస సర్వోత్తమాచా॥ 47॥

మనసులోనూ, కనులలోనూ ఎల్లప్పుడూ శ్రీహరినే దర్శించేవాడు, ఈ లోకంలో జ్ఞానంతో జీవిస్తూ అంతరంగంలో విముక్తుడై ఉండేవాడు, సద్గుణాలపై ప్రేమతో సాధన మార్గాన్ని క్రమంగా అనుసరించేవాడు, ఈ లోకంలో అటువంటి సర్వోత్తముని భక్తుడు ధన్యుడు.

శ్లోకం - 48

सदा देवकाजीं झिजे देह ज्याचा।
सदा रामनामें वदे नित्य साचा॥
स्वधर्मेचि चाले सदा उत्तमाचा।
जगीं धन्य तो दास सर्वोत्तमाचा॥४८॥

సదా దేవకాజీ ఝిజే దేహ జ్యాచా।
సదా రామనామే వదే సత్య సాచా।
స్వధర్మేచి చాలే సదా ఉత్తమాచా।
జగీ ధన్య తో దాస సర్వోత్తమాచా॥ 48॥

ఎవరి శరీరం ఎల్లప్పుడూ దైవకార్యాల కోసం శ్రమిస్తుందో, ఎవరి నోట ఎల్లప్పుడూ సత్యమైన శ్రీరామనామం పలుకుతుందో, ఎవరు ఎల్లప్పుడూ తమ స్వధర్మాన్ని ఉత్తమంగా ఆచరిస్తారో, ఈ లోకంలో అటువంటి సర్వోత్తముని భక్తుడు ధన్యుడు.

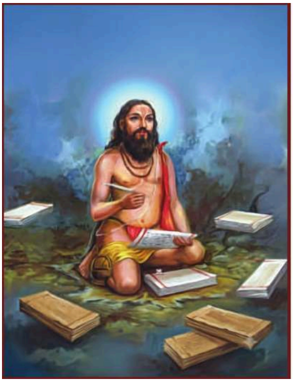

सदा बोलण्यासारिखे चालताहे।	సదా బోలణ్యాసారిఖే చాలతాహే।	శ్లోకం - 49
अनेकीं सदा एक देवासि पाहे॥	అనేకీ సదా ఏక్ దేవాసి పాహే।	
सगूणी भजे लेश नाही भ्रमाचा।	సగుణీ భజే లేశ నాహీ భ్రమాచా।	
जगीं धन्य तो दास सर्वोत्तमाचा॥४९॥	జగీ ధన్య తో దాస సర్వోత్తమాచా॥ 49॥	

ఎవరు తాము చెప్పిన మాటలకు అనుగుణంగానే ఆచరిస్తారో, అనేక రూపాలలోనూ ఎల్లప్పుడూ ఒకే పరమాత్మను దర్శిస్తారో, ఎటువంటి భ్రమ లేకుండా సగుణ రూపంలో భగవంతుని భజిస్తారో, ఈ లోకంలో అటువంటి సర్వోత్తముని భక్తుడు ధన్యుడు.

नसे अंतरी काम नानाविकारी।	నసే అంతరీ కామ నానా వికారీ।	శ్లోకం - 50
उदासीन जो तापसी ब्रह्मचारी॥	ఉదాసీన జో తాపసీ బ్రహ్మచారీ।	
निवाला मनीं लेश नाही तमाचा।	నిఘూలా మనీ లేశ నాహీ తమాచా।	
जगी धन्य तो दास सर्वोत्तमाचा॥५०॥	జగీ ధన్య తో దాస సర్వోత్తమాచా॥ 50॥	

ఎవరి అంతరంగంలో కామం, ఇతర వికారాలు ఉండవో, ఎవరు విషయాసక్తి లేని తపస్విగా, బ్రహ్మచారిగా జీవిస్తారో, ఎవరి మనసులో అజ్ఞానమనే చీకటి లేశమాత్రమైనా ఉండదో, ఈ లోకంలో అటువంటి సర్వోత్తముని భక్తుడు ధన్యుడు.

मदें मत्सरें सांडिली स्वार्थबुद्धी।	మదే మత్సరే సాండిలీ స్వార్థబుద్ధీ।	శ్లోకం - 51
प्रपंचीक नाहीं जयातें उपाधी॥	ప్రపంచీక నాహీ జయాతే ఉపాధీ।	
सदा बोलणे नम्र वाचा सुवाचा।	సదా బోలణే నమ్ర వాచా సువాచా।	
जगी धन्य तो दास सर्वोत्तमाचा॥५१॥	జగీ ధన్య తో దాస సర్వోత్తమాచా॥ 51॥	

ఎవరు గర్వాన్ని, అసూయను, స్వార్థబుద్ధిని పూర్తిగా విడిచిపెట్టారో, ఎవరిని ప్రాపంచిక బంధాలు, గుర్తింపులు అంటిపెట్టుకొని ఉండవో, ఎవరు ఎల్లప్పుడూ వినయంతో, మృదువుగా, మంచి మాటలు మాట్లాడుతారో, ఈ లోకంలో అటువంటి సర్వోత్తముని భక్తుడు ధన్యుడు.

क्रमी वेळ जो तत्त्वचिंतानुवादे।	క్రమీ వేళ్ జో తత్త్వచింతానువాదే।	శ్లోకం - 52
न लिंपे कदा दंभ वादे विवादे॥	న లింపే కదా దంభవాదే వివాదే।	
करी सुखसंवाद जो उगमाचा।	కరీ సుఖసంవాద జో ఉగమాచా।	
जगी धन्य तो दास सर्वोत्तमाचा॥५२॥	జగీ ధన్య తో దాస సర్వోత్తమాచా॥ 52॥	

ఎవరు తమ సమయాన్ని తత్త్వచింతనలో, ఆధ్యాత్మిక చర్చలో గడుపుతారో, ఎవరు కపటత్వం, వ్యర్థమైన వాదాలు, వివాదాలకు అంటుకోరో, ఎవరు పరమసత్యం గురించి శాంతి, సుఖాలను కలిగించే సంభాషణ చేస్తారో, ఈ లోకంలో అటువంటి సర్వోత్తముని భక్తుడు ధన్యుడు.

सदा आर्जवी प्रीय जो सर्व लोकीं।	సదా ఆర్జవీ ప్రియ జో సర్వలోకీ।	శ్లోకం - 53
सदा सर्वदा सत्यवादी विवेकी॥	సదా సర్వదా సత్యవాదీ వివేకీ।	
न बोले कदा मिथ्य वाचा त्रिवाचा।	న బోలే కదా మిథ్య వాచా త్రివాచా।	
जगी धन्य तो दास सर्वोत्तमाचा॥५३॥	జగీ ధన్య తో దాస సర్వోత్తమాచా॥ 53॥	

ఎవరు ఎల్లప్పుడూ నిష్కపటంగా ఉండి అందరికీ ప్రియంగా ఉంటారో, ఎవరు ఎల్లప్పుడూ సత్యవాదిగా, వివేకవంతుడిగా జీవిస్తారో, ఎవరు తమ మాటలలో ఎన్నడూ అసత్యాన్ని పలకరో, ఈ లోకంలో అటువంటి సర్వోత్తముని భక్తుడు ధన్యుడు.

सदा सेवि आरण्य तारुण्यकाळीं।	సదా సేవీ ఆరణ్య తారుణ్యకాళీ।	శ్లోకం - 54
मिळेना कदा कल्पनेचेनि मेळी॥	మిళేనా కదా కల్పనేచేని మేళీ।	
चळेना मनीं निश्चयो दृढ ज्याचा।	చళేనా మనీ నిశ్చయో దృఢ జ్యాచా।	
जगीं धन्य तो दास सर्वोत्तमाचा॥५४॥	జగీ ధన్య తో దాస సర్వోత్తమాచా॥ 54॥	

ఎవరు యౌవనకాలం నుంచే ఏకాంతాన్ని ఆశ్రయించి సాధన చేస్తారో, ఎవరు మనసులోని వ్యర్థమైన ఊహలతో ఎన్నడూ కలిసిపోరో, ఎవరి మనసులోని దృఢమైన నిశ్చయం ఎన్నడూ చలించదో, ఈ లోకంలో అటువంటి సర్వోత్తముని భక్తుడు ధన్యుడు.

श्लोकं - 55

नसे मानसीं नष्ट आशा दुराशा ।
वसे अंतरीं प्रेमपाशा पिपाशा ॥
ऋणी देव हा भक्तिभावे जयाचा ।
जगी धन्य तो दास सर्वोत्तमाचा ॥५५॥

నసే మనసీ నష్ట ఆశా దురాశా ।
వసే అంతరీ ప్రేమపాశా పిపాసా ।
ఋణీ దేవ హా భక్తిభావే జయాచా ।
జగీ ధన్య తో దాస సర్వోత్తమాచా ॥ 55 ॥

ఎవరి మనసులో చెడు ఆశలు, దురాశలు ఉండవో, ఎవరి అంతరంగంలో దైవప్రేమ కోసం తీవ్రమైన తపన ఉంటుందో, ఎవరి భక్తిభావానికి దేవుడే ప్రేమతో ఋణపడి ఉంటాడో, ఈ లోకంలో అటువంటి సర్వోత్తముని భక్తుడు ధన్యుడు.

श्लोकं - 56

दिनाचा दयाळू मनाचा मवाळू ।
स्नेहाळू कृपाळू जनीं दासपाळू ॥
तया अंतरी क्रोध संताप कैंचा ।
जगीं धन्य तो दास सर्वोत्तमाचा ॥५६॥

దీనాచా దయాళూ మనాచా మవాళూ ।
స్నేహాళూ కృపాళూ జనీ దాసపాళూ ।
తయా అంతరీ క్రోధ సంతాప కైచా ।
జగీ ధన్య తో దాస సర్వోత్తమాచా ॥ 56 ॥

ఎవరు దీనులపై దయగలవారై, మృదువైన మనసుతో ఉంటారో, ఎవరు స్నేహశీలిగా, కరుణామయుడిగా, భక్తులను ఆదరించేవారిగా ఉంటారో, అటువంటి వారి అంతరంగంలో కోపానికీ, ఆవేశానికీ చోటెక్కడ ఉంటుంది? ఈ లోకంలో అటువంటి సర్వోత్తముని భక్తుడు ధన్యుడు.

श्लोकं - 57

जगीं होइजे धन्य या रामनामे ।
क्रिया भक्ति ऊपासना नित्य नेमे ॥
उदासीनता तत्त्वता सार आहे ।
सदा सर्वदा मोकळी वृत्ति राहे ॥५७॥

జగీ హోఇజే ధన్య యా రామనామే ।
క్రియా భక్తి ఉపాసనా నిత్యనేమే ।
ఉదాసీనతా తత్వతా సార ఆహే ।
సదా సర్వదా మోకళీ వృత్తి రాహే ॥ 57 ॥

ఈ లోకంలో శ్రీరామనామం వల్ల జీవితం ధన్యమవుతుంది. భక్తిని, ఉపాసనను నిత్య నియమంగా ఆచరించాలి. విషయాసక్తి లేకుండా ఉండటమే నిజమైన ఆధ్యాత్మిక సారం. అప్పుడు మనస్సు ఎల్లప్పుడూ బంధాలు లేకుండా స్వేచ్ఛగా ఉంటుంది.

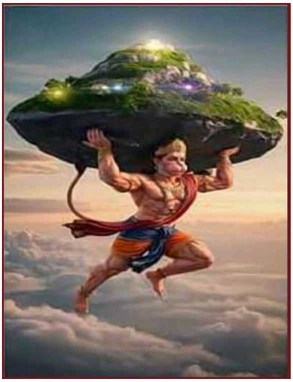

नको वासना वीषयीं वृत्तिरुपें।
पदार्थी जडे कामना पूर्वपापें॥
सदा राम निष्काम चिंतीत जावा।
मना कल्पनालेश तोहि नसावा॥५८॥

నకో వాసనా విషయ వృత్తిరూపే। శ్లోకం - 58
పదార్థీ జడే కామనా పూర్వపాపే।
సదా రామ్ నిష్కామ చింతీత్ జావే।
మనా కల్పనా లేశ తోహీ నసావే॥ 58॥

ఓ మనసా, ఇంద్రియ విషయాలపై ఆసక్తిని అలవాటుగా చేసుకోకు. గత కర్మల ప్రభావంతో భౌతిక విషయాలపై కోరికలు బలపడతాయి. ఎటువంటి స్వార్థకోరిక లేకుండా ఎల్లప్పుడూ శ్రీరాముని ధ్యానించాలి మనసులో వ్యర్థమైన ఊహలకు లేశమాత్రమైనా చోటివ్వకూడదు.

मना कल्पना कल्पितां कल्पकोटी।
नव्हे रे नव्हे सर्वथा रामभेटी॥
मनीं कामना राम नाही जयाला।
अती आदरे प्रीती नाही तयाला॥५९॥

మనా కల్పనా కల్పితా కల్పకోటీ। శ్లోకం - 59
నవ్హే రే నవ్హే సర్వథా రామ్ భేటీ।
మనీ కామనా రామ్ నాహీ జయాలా।
అతీ ఆదరే ప్రీతి నాహీ తయాలా॥ 59॥

ఓ మనసా, కోట్లాది ఊహలను కల్పించుకున్నా ప్రయోజనం లేదు. కేవలం మనసు కల్పనలతో శ్రీరాముని సాక్షాత్కారం ఎన్నడూ కలగదు. ఎవరి మనసులో కోరికలు నిండి ఉంటాయో వారికి శ్రీరాముడు నిలవడు. ఎవరిలో నిజమైన ఆదరం, ప్రేమ లేవో వారికి ఆయన అనుభూతి కలగదు.

मना राम कल्पतरु कामधेनु।
निधी सार चिंतामणी काय वानूं॥
जयाचेनि योगे घडे सर्व सत्ता।
तया साम्यता कायसी कोण आतां॥६०॥

మనా రామ్ కల్పతరూ కామధేనూ। శ్లోకం - 60
నిధీ సార చింతామణీ కాయ వానూ।
జయాచేని యోగే ఘడే సర్వ సత్తా।
తయా సామ్యతా కాయసీ కోణ ఆతా॥ 60॥

ఓ మనసా, శ్రీరాముడు కల్పవృక్షం, కామధేనువు వంటివాడు. ఆయన అమూల్యమైన నిధి, చింతామణి వంటివాడు; ఆయనను ఎలా వర్ణించగలం? ఎవరి అనుగ్రహం వల్ల సమస్త శక్తి, సామర్థ్యాలు కలుగుతున్నాయో, అటువంటి శ్రీరామునితో సమానమైనవాడు మరెవరు ఉన్నారు?

श्लोकं - 61

उभा कल्पवृक्षातळीं दुःख वाहे।
तया अंतरीं सर्वदा तेचि आहे॥
जनी सज्जनी वाद हा वाढवावा।
पुढें मागता शोक जीवीं धरावा॥६१॥

ఉభా కల్పవృక్షాతళీ దుఃఖ వాహే।
తయా అంతరీ సర్వదా తేచి ఆహే।
జనీ సజ్జనీ వాద హా వాఢవావా।
పుఢే మాగుతా శోక జీవీ ధరావా॥ 61 ॥

కల్పవృక్షం కింద నిలబడి కూడా దుఃఖాన్ని మోసేవాడిలా ఉండకూడదు. మన అంతరంగంలో ఏ భావం ఉంటుందో అదే ఎల్లప్పుడూ అనుభవమవుతుంది. ఈ లోకంలో మంచి వారితో వ్యర్థమైన వాదాన్ని ఎందుకు పెంచుకోవాలి? తరువాత పశ్చాత్తాపంతో మళ్ళీ మనసులో దుఃఖాన్ని మోసుకోవాల్సి వస్తుంది.

శ్లోకం - 62

निजध्यास तो सर्व तुटोनि गेला।
बळें अंतरीं शोक संताप ठेला॥
सुखानंद आनंद भेदें बुडाला।
मना निश्चयो सर्व खेदे उडाला॥६२॥

నిజధ్యాస తో సర్వ తూటోని గేలా।
బళే అంతరీ శోక సంతాప ఠేలా।
సుఖానంద ఆనంద భేదే బుడాలా।
మనీ నిశ్చయో సర్వ ఖేదే ఉడాలా॥ 62 ॥

నిజమైన దైవధ్యాస తెగిపోతే అంతరంగంలోని ఆధారం కోల్పోతుంది. అప్పుడు శోకం, బాధలు బలంగా మనసులో స్థిరపడతాయి. నిజమైన సుఖం, పరమానందం నుంచి మనిషి దూరమైపోతాడు. మనసులో దృఢమైన నిశ్చయం ఉంటే అన్ని దుఃఖాలు తొలగిపోతాయి.

శ్లోకం - 63

घरी कामधेनू पुढें ताक मागें।
हरीबोध सांडोनि वेवाद लागे॥
करी सार चिंतामणी काचखंडे।
तया मागतां देत आहे उदंडे॥६३॥

ఘరీ కామధేనూ పుఢే తాక్ మాగే।
హరీబోధ సాండోని వేవాద లాగే।
కరీ సార చింతామణీ కాచఖండే।
తయా మాగతా దేత ఆహే ఉదండే॥ 63 ॥

ఇంట్లో కామధేనువు ఉన్నా దాని ముందు మజ్జిగను అడిగినట్లుగా, హరిజ్ఞానాన్ని విడిచిపెట్టి వ్యర్థమైన వాదవివాదాలలో పడుతున్నాడు. అమూల్యమైన చింతామణిని వదిలి గాజు ముక్కలను కోరినట్లుగా ప్రవర్తిస్తున్నాడు. మనిషి ఏది కోరుతాడో అదే అతనికి విస్తారంగా లభిస్తుంది.

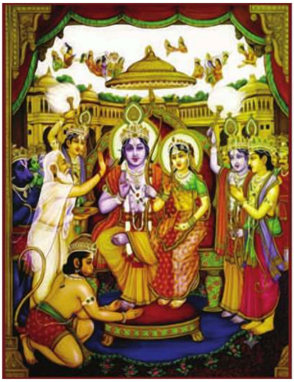
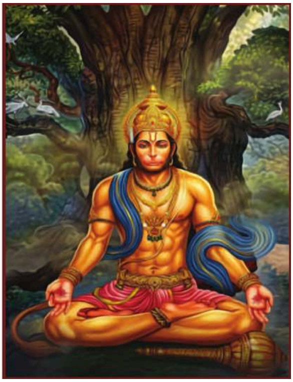

శ్లోకం - 64

अती मूढ त्या दृढ बुद्धि असेना।
अती काम त्या राम चित्ती वसेना॥
अती लोभ त्या क्षोभ होइल जाणा।
अती वीषयी सर्वदा दैन्यवाणा॥६४॥

అతీ మూఢ త్యా దృఢ బుద్ధి అసేనా।
అతీ కామ త్యా రామ్ చిత్తీ వసేనా।
అతీ లోభ త్యా క్షోభ హోయిల్ జాణా।
అతీ విషయ సర్వదా దైన్యవాణా ॥ 64 ॥

అట్టి అజ్ఞానికి స్థిరమైన, దృఢమైన బుద్ధి ఉండదు. అతి కామాసక్తి ఉన్నవారి మనసులో శ్రీరాముడు నివసించడు. అతి లోభం ఉన్నవాడు ఎల్లప్పుడూ కలతకు గురవుతాడని తెలుసుకో. విషయాసక్తిలో మునిగినవాడు ఎల్లప్పుడూ దయనీయ స్థితిలో ఉంటాడు.

శ్లోకం - 65

नको दैन्यवाणें जिणे भक्तिऊणे।
अती मुर्ख त्या सर्वदा दुःख दूणे॥
धरीं रे मना आदरें प्रीति रामी।
नको वासना हेमधामीं विरामीं॥६५॥

నకో దైన్యవాణే జిణే భక్తిఊణే।
అతీ మూర్ఖ త్యా సర్వదా దుఃఖ దూణే।
ధరీ రే మనా ఆదరే ప్రీతి రామీ।
నకో వాసనా హేమధామీ విరామీ ॥ 65 ॥

భక్తి లేని దయనీయమైన జీవితాన్ని గడపవద్దు. అతి మూర్ఖుడికి దుఃఖం ఎల్లప్పుడూ రెట్టింపవుతుంది. ఓ మనసా, శ్రీరామునిపై ఆదరంతో కూడిన ప్రేమను కలిగి ఉండు. విషయవాసనలను విడిచి శ్రీరాముని సన్నిధిలో శాంతిని పొందు.

శ్లోకం - 66

नव्हे सार संसार हा घोर आहे।
मना सज्जना सत्य शोधुनि पाहे॥
जनीं वीष खातां पुढे सूख कैचे।
करीं रे मना ध्यान या राघवाचें॥६६॥

నవ్హే సార సంసార హా ఘోర ఆహే।
మనా సజ్జనా సత్య శోధూని పాహే।
జనీ విష ఖాతా పుఢే సుఖ కైచే।
కరీ రే మనా ధ్యాన యా రాఘవాచే ॥ 66 ॥

ఈ భయంకరమైన సంసారంలో నిజమైన సారం లేదు. ఓ మంచి మనసా, సత్యమేదో వెదికి తెలుసుకో. విషాన్ని తిన్న తరువాత సుఖం ఎలా లభిస్తుంది? ఓ మనసా, అందువల్ల శ్రీరాఘవుని ధ్యానించు.

घनश्याम हा राम लावण्यरुपी ।	ఘనశ్యామ హా రామ్ లావణ్యరూపీ ।	శ్లోకం - 67
महाधीर गंभीर पूर्णप्रतापी ॥	మహాధీర గంభీర పూర్ణప్రతాపీ ।	
करी संकटीं सेवकांचा कुडावा ।	కరీ సంకటీ సేవకాంచా కుడావా ।	
प्रभाते मनी राम चिंतीत जावा ॥६७ ॥	ప్రభాతే మనీ రామ్ చింతీత్ జావా ॥ 67 ॥	

మేఘశ్యాముడైన శ్రీరాముడు సుందరమైన రూపం కలవాడు. ఆయన మహాధైర్యవంతుడు, గంభీరుడు, పరిపూర్ణ ప్రతాపవంతుడు. సంకట సమయంలో తన భక్తులకు రక్షణ కవచంగా నిలుస్తాడు. ప్రభాత సమయంలో మనసులో శ్రీరాముని ధ్యానించాలి.

बळें आगळा राम कोदंडधारी ।	బళే ఆగళా రామ్ కోదండధారీ ।	శ్లోకం - 68
महाकाळ विक्राळ तोही थरारी ॥	మహాకాళ్ విక్రాళ్ తోహీ థరారీ ।	
पुढे मानवा किंकरा कोण केवा ।	పుఢే మానవా కింకరా కోణ కేవా ।	
प्रभाते मनी राम चिंतीत जावा ॥६८ ॥	ప్రభాతే మనీ రామ్ చింతీత్ జావా ॥ 68 ॥	

కోదండాన్ని ధరించిన శ్రీరాముడు అసాధారణ బలవంతుడు. భయంకరమైన మహాకాలుడు కూడా ఆయన ముందు వణికిపోతాడు. అటువంటి ప్రభువు ముందు సాధారణ మానవుడు ఎంతటివాడు? ప్రభాత సమయంలో మనసులో శ్రీరాముని ధ్యానించాలి.

सुखानंदकारी निवारी भयातें ।	సుఖానందకారీ నివారీ భయాతే ।	శ్లోకం - 69
जनीं भक्तिभावे भजावे तयातें ॥	జనీ భక్తిభావే భజావే తయాతే ।	
विवेके त्यजावा अनाचार हेवा ।	వివేకే త్యజావా అనాచార హేవా ।	
प्रभाते मनी राम चिंतीत जावा ॥६९ ॥	ప్రభాతే మనీ రామ్ చింతీత్ జావా ॥ 69 ॥	

శ్రీరాముడు సుఖానందాలను ప్రసాదించి భయాన్ని తొలగిస్తాడు. ఈ లోకంలో భక్తిభావంతో ఆయనను భజించాలి. వివేకంతో చెడు నడవడికను, అసూయను విడిచిపెట్టాలి. ప్రభాత సమయంలో మనసులో శ్రీరాముని ధ్యానించాలి.

శ్రీ మనాచే శ్లోక్

శ్లోకం - 70

सदा रामनामे वदा पुर्णकामें ।
कदा बाधिजेना ऽऽ पदा नित्य नेमें ॥
मदालस्य हा सर्व सोडोनि द्यावा ।
प्रभाते मनी राम चिंतीत जावा ॥७० ॥

సదా రామనామే వదా పూర్ణకామే ।
కదా బాధిజేనా పదా నిత్యనేమే ।
మదాలస్య హా సర్వ సోడూని ద్యావా ।
ప్రభాతే మనీ రామ్ చింతీత్ జావా ॥ 70 ॥

కోరికలను సంపూర్ణంగా తీర్చే శ్రీరామనామాన్ని ఎల్లప్పుడూ పలకాలి. నిత్య నియమంతో నామస్మరణ చేస్తే ఏ ఆపదా బాధించదు. గర్వాన్ని, సోమరితనాన్ని పూర్తిగా విడిచిపెట్టాలి. ప్రభాత సమయంలో మనసులో శ్రీరాముని ధ్యానించాలి.

శ్లోకం - 71

जयाचेनि नामें महादोष जाती ।
जयाचेनि नामें गती पाविजेती ॥
जयाचेनि नामें घडे पुण्यठेवा ।
प्रभाते मनी राम चिंतीत जावा ॥७१ ॥

జయాచేని నామే మహాదోష జాతీ ।
జయాచేని నామే గతీ పావిజేతీ ।
జయాచేని నామే ఘడే పుణ్యఠేవా ।
ప్రభాతే మనీ రామ్ చింతీత్ జావా ॥ 71 ॥

ఎవరి నామస్మరణ వల్ల మహాపాపాలు తొలగిపోతాయో, ఎవరి నామస్మరణ వల్ల సద్గతి లభిస్తుందో, ఎవరి నామస్మరణ వల్ల అపారమైన పుణ్యం సమకూరుతుందో, ఆ శ్రీరాముని ప్రభాత సమయంలో మనసులో ధ్యానించాలి.

శ్లోకం - 72

न वेचे कदा ग्रंथचि अर्थ काही ।
मुखे नाम उच्चारितां कष्ट नाहीं ॥
महाघोर संसारशत्रु जिणावा ।
प्रभाते मनी राम चिंतीत जावा ॥७२ ॥

న వేచే కదా గ్రంథచీ అర్థ కాహీ ।
ముఖే నామ ఉచ్చారితా కష్ట నాహీ ।
మహాఘోర సంసారశత్రు జిణావా ।
ప్రభాతే మనీ రామ్ చింతీత్ జావా ॥ 72 ॥

గ్రంథాల లోతైన అర్థాన్ని తెలుసుకోవడానికి ధనం ఖర్చు చేయాల్సిన అవసరం లేదు. నోటితో శ్రీరామనామాన్ని ఉచ్చరించడానికి ఎలాంటి కష్టమూ లేదు. ఆ నామంతో భయంకరమైన సంసారమనే శత్రువును జయించాలి. ప్రభాత సమయంలో మనసులో శ్రీరాముని ధ్యానించాలి.

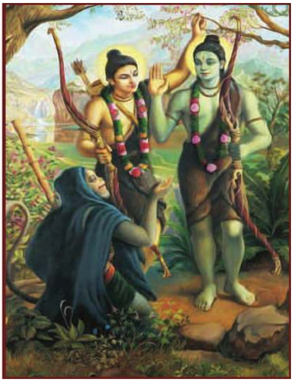

देहेदंडणेचे महादुःख आहे।
महादुःख तें नाम घेता न राहे॥
सदाशीव चिंतीतसे देवदेवा।
प्रभाते मनीं राम चिंतीत जावा॥७३॥

దేహేదండణేచే మహాదుఃఖ ఆహే। శ్లోకం - 73
మహాదుఃఖ తే నామ ఘేతా న రాహే।
సదాశివ్ చింతీతసే దేవదేవా।
ప్రభాతే మనీ రామ్ చింతీత్ జావా॥ 73॥

శరీరాన్ని కలినంగా శ్రమింపజేసే సాధనలో ఎంతో బాధ ఉంటుంది. కానీ శ్రీరామనామాన్ని స్మరిస్తే ఆ గొప్ప బాధ నిలిచి ఉండదు. దేవతలకు దేవుడైన సదాశివుడు కూడా శ్రీరాముని ధ్యానిస్తాడు. ప్రభాత సమయంలో మనసులో శ్రీరాముని ధ్యానించాలి.

बहुतांपरी संकटे साधनांची।
व्रते दान उद्यापने ती धनाची॥
दिनाचा दयाळू मनी आठवावा।
प्रभाते मनी राम चिंतीत जावा॥७४॥

బహుతాంపరీ సంకటే సాధనాంచీ। శ్లోకం - 74
వ్రతే దాన ఉద్యాపనే తీ ధనాంచీ।
దీనాచా దయాళూ మనీ ఆఠవావా।
ప్రభాతే మనీ రామ్ చింతీత్ జావా॥ 74॥

అనేక సాధనలను ఆచరించడంలో ఎన్నో కష్టాలు ఉంటాయి. వ్రతాలు, దానాలు, ఉద్యాపనలు చేయడానికి ధనం అవసరమవుతుంది. దీనులపై దయగల శ్రీరాముని మనసులో స్మరించాలి. ప్రభాత సమయంలో మనసులో శ్రీరాముని ధ్యానించాలి.

समस्तामधे सार साचार आहे।
कळेना तरी सर्व शोधुन पाहे॥
जिवा संशयो वाउगा तो त्यजावा।
प्रभाते मनी राम चिंतीत जावा॥७५॥

సమస్తామధే సార సాచార ఆహే। శ్లోకం - 75
కళేనా తరీ సర్వ శోధూని పాహే।
జీవా సంశయో వౌగా తో త్యజావా।
ప్రభాతే మనీ రామ్ చింతీత్ జావా॥ 75॥

సమస్త సాధనలలో శ్రీరామనామమే నిజమైన సారం. ఇది అర్థం కాకపోతే అన్నింటినీ పరిశీలించి తెలుసుకో. ఓ జీవా, ప్రయోజనం లేని సందేహాలను విడిచిపెట్టు. ప్రభాత సమయంలో మనసులో శ్రీరాముని ధ్యానించాలి.

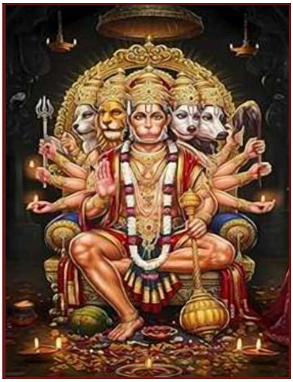

శ్లోకం - 76

नव्हे कर्म ना धर्म ना योग कांही।	నవ్హే కర్మ నా ధర్మ నా యోగ కాహీ।
नव्हे भोग ना त्याग ना सांग पाहीं॥	నవ్హే భోగ నా త్యాగ నా సాంగ పాహీ।
म्हणे दास विश्वास नामी धरावा।	మ్హణే దాస్ విశ్వాస నామీ ధరావా।
प्रभाते मनी राम चिंतीत जावा॥७६।	ప్రభాతే మనీ రామ్ చింతీత్ జావా॥ 76॥

కేవలం కర్మలు, ధర్మకార్యాలు లేదా యోగసాధన మాత్రమే సరిపోవు. భోగం లేదా బాహ్యమైన త్యాగం కూడా పరమలక్ష్యం కాదు. శ్రీరామనామంపై దృఢమైన విశ్వాసం ఉంచాలని సమర్థుడు చెబుతున్నాడు. ప్రభాత సమయంలో మనసులో శ్రీరాముని ధ్యానించాలి.

శ్లోకం - 77

करी काम निष्काम या राघवाचे।	కరీ కామ్ నిష్కామ్ యా రాఘవాచే।
करी रुप स्वरुप सर्वां जिवांचे॥	కరీ రూప స్వరూప సర్వా జీవాంచే।
करि छंद निर्द्वंद्व हे गुण गातां।	కరీ ఛంద నిర్ద్వంద్వ హే గుణ గాతా।
हरीकीर्तनी वृत्तिविश्वास होतां॥७७॥	హరికీర్తనీ వృత్తి విశ్వాస హోతా॥ 77॥

శ్రీరాఘువుని కార్యాలను ఎటువంటి స్వార్థకోరిక లేకుండా చేయాలి. ఆయనే సమస్త జీవుల రూపం మరియు నిజమైన స్వరూపం. ఆయన గుణాలను గానం చేస్తే ద్వంద్వ భావాలు తొలగిపోతాయి. హరికీర్తనలో మనస్సు నిలిస్తే దృఢమైన విశ్వాసం కలుగుతుంది.

శ్లోకం - 78

अहो ज्या नरा रामविश्वास नाहीं।	అహో జ్యా నరా రామవిశ్వాస నాహీ।
तया पामरा बाधिजे सर्व कांही॥	తయా పామరా బాధిజే సర్వ కాహీ।
महाराज तो स्वामि कैवल्यदाता।	మహారాజ తో స్వామి కైవల్యదాతా।
वृथा वाहणें देहसंसारचिंता॥७८॥	వృథా వాహణే దేహసంసారచింతా॥ 78॥

ఏ మనిషికి శ్రీరామునిపై విశ్వాసం ఉండదో, అటువంటి అజ్ఞానిని ప్రతి చిన్న విషయం బాధిస్తుంది. శ్రీరాముడే కైవల్యమనే మోక్షాన్ని ప్రసాదించే మహారాజు. అందువల్ల శరీరం, సంసారం గురించిన చింతలను వ్యర్థంగా మోయవద్దు.

శ్లోకం - 79

मना पावना भावना राघवाची।
धरी अंतरीं सोडिं चिंता भवाची॥
भवाची जिवा मानवा भूलि ठेली।
नसे वस्तुचि धारणा व्यर्थ गेली॥७९॥

మనా పావనా భావనా రాఘవాచీ।
ధరీ అంతరీ సోడి చింతా భవాచీ।
భవాచీ జీవా మానవా భూలి ఠేలీ।
నసే వస్తుచీ ధారణా వ్యర్థ గేలీ॥ 79 ॥

ఓ మనసా, పవిత్రమైన శ్రీరాఘవుని భావాన్ని హృదయంలో నిలుపుకో. సంసారానికి సంబంధించిన చింతలను అంతరంగం నుంచి విడిచిపెట్టు. ఓ మానవ జీవా, సంసార మాయ నిన్ను భ్రమలో పడవేసింది. పరమసత్యాన్ని గ్రహించకపోతే మానవజన్మ వ్యర్థమైపోతుంది.

శ్లోకం - 80

धरा श्रीवरा त्या हरा अंतराते।
तरा दुस्तरा त्या परा सागराते॥
सरा वीसरा त्या भरा दुर्भराते।
करा नीकरा त्या खरा मत्सराते॥८०॥

ధరా శ్రీవరా త్యా హరా అంతరాతే।
తరా దుస్తరా త్యా పరా సాగరాతే।
సరా విసరా త్యా భరా దుర్భరాతే।
కరా నీకరా త్యా ఖరా మత్సరాతే॥ 80 ॥

శ్రేష్ఠుడైన శ్రీహరిని మీ అంతరంగంలో దృఢంగా నిలుపుకోండి. దాటడానికి కష్టమైన ఈ సంసారసాగరాన్ని ఆయన సహాయంతో దాటండి. మోయడానికి కష్టమైన సంసార భారాన్ని పూర్తిగా మరచిపోండి. దుష్టమైన అసూయను సమూలంగా తొలగించండి.

శ్లోకం - 81

मना मत्सरे नाम सांडूं नको हो।
अती आदरे हा निजध्यास राहो॥
समस्तांमधे नाम हे सार आहे।
दुजी तूळणा तूळितांही न साहे॥८१॥

మనా మత్సరే నామ సాండూ నకో హో।
అతీ ఆదరే హా నిజధ్యాస రాహో।
సమస్తామధే నామ హే సార ఆహే।
దుజీ తూళణా తూళితాహీ న సాహే॥ 81 ॥

ఓ మనసా, అసూయ కారణంగా శ్రీరామనామాన్ని విడిచిపెట్టవద్దు. అత్యంత భక్తితో నామస్మరణనే నిరంతర ధ్యాసగా ఉంచుకో. సమస్త సాధనలలో శ్రీరామనామమే నిజమైన సారం. దానితో పోల్చదగిన మరొకటి ఏదీ లేదు.

बहु नाम या रामनामी तुळेना।
अभाग्या नरा पामरा हे कळेना॥
विषा औषधा घेतले पार्वतीशे।
जिवा मानवा किंकरा कोण पुसे॥८२॥

బహు నామ యా రామనామీ తుళేనా।
అభాగ్యా నరా పామరా హే కళేనా।
విషా ఔషధా ఘేతలే పార్వతీశే। శ్లోకం - 82
జీవా మానవా కింకరా కోణ పూసే॥ 82॥

అనేక దైవనామాలు ఉన్నా శ్రీరామనామానికి ఏదీ సమానం కాదు. దురదృష్టవంతుడైన అజ్ఞానికి ఈ మహిమ అర్థం కాదు. విషాన్ని స్వీకరించిన పార్వతీపతి శివుడు రామనామాన్నే ఔషధంగా స్వీకరించాడు. అటువంటి ప్రభువు ఉండగా సాధారణ మానవ సేవకుడిని ఎవరు పట్టించుకుంటారు?

जेणे जाळिला काम तो राम ध्यातो।
उमेसी अती आदरें गूण गातो॥
बहु ज्ञान वैराग्य सामर्थ्य जेथें।
परी अंतरी नामविश्वास तेथें॥८३॥

జేణే జాళిలా కామ్ తో రామ్ ధ్యాతో।
ఉమేసీ అతీ ఆదరే గుణ గాతో। శ్లోకం - 83
బహు జ్ఞాన వైరాగ్య సామర్థ్య జేథే।
పరీ అంతరీ నామవిశ్వాస తేథే॥ 83॥

కామదేవుడిని దహించిన పరమశివుడు కూడా శ్రీరాముని ధ్యానిస్తాడు. పార్వతీదేవికి అత్యంత ఆదరంతో శ్రీరాముని గుణాలను వివరిస్తాడు. ఎక్కడ గొప్ప జ్ఞానం, వైరాగ్యం, సామర్థ్యం ఉంటాయో, అక్కడ అంతరంగంలో శ్రీరామనామంపై దృఢమైన విశ్వాసం ఉంటుంది.

विठोने शिरी वाहिला देवराणा।
तया अंतरी ध्यास रे त्यासि नेणा॥
निवाला स्वये तापसी चंद्रमौळी।
जिवा सोडवी राम हा अंतकाळीं॥८४॥

విఠోనే శిరీ వాహిలా దేవరాణా। శ్లోకం - 84
తయా అంతరీ ధ్యాస రే త్యాసి నేణా।
నివాలా స్వయే తాపసీ చంద్రమౌళీ।
జీవా సోడవీ రామ్ హా అంతకాళీ॥ 84॥

విఠోబా దేవాది దేవుడైన శివుణ్ణి శిరసావహించి గౌరవించాడు. అయినప్పటికీ, తన అంతరంగంలోని రామ ధ్యాసను ఆయన విడిచిపెట్టలేదు. చంద్రశేఖరుడైన తపస్వి శివుడు కూడా శ్రీరాముని ఆశ్రయించాడు. ఓ జీవా! అంత్యకాలంలో నిన్ను రక్షించేది శ్రీరాముడే.

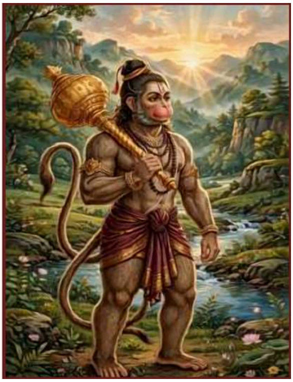

भजा राम विश्राम योगेश्वरांचा।
जपू नेमिला नेम गौरीहराचा॥
स्वये नीववी तापसी चंद्रमौळी।
तुम्हां सोडवी राम हा अंतकाळीं॥८५॥

భజా రామ్ విశ్రామ్ యోగేశ్వరాంచా।
జపూ నేమిలా నేమ గౌరీహరాచా।
స్వయే నీవవీ తాపసీ చంద్రమౌళీ।
తుమ్హా సోడవీ రామ్ హా అంతకాళీ॥ 85॥

శ్లోకం - 85

యోగేశ్వరులకు విశ్రాంతిని ప్రసాదించే శ్రీరాముని భజించండి. గౌరిపతియైన శివుడు కూడా రామనామ జపాన్ని తన నియమంగా చేసుకున్నాడు. ఆ నామం తపస్వియైన చంద్రశేఖరుని కూడా శాంతింపజేస్తుంది. అంతిమ సమయంలో శ్రీరాముడే మిమ్మల్ని విముక్తులను చేస్తాడు.

मुखी राम विश्राम तेथेचि आहे।
सदानंद आनंद सेवोनि आहे॥
तयावीण तो शीण संदेहकारी।
निजधाम हे नाम शोकापहारी॥८६॥

ముఖీ రామ్ విశ్రామ్ తేథేచి ఆహే।
సదానంద ఆనంద సేవోని ఆహే।
తయావీణ తో శీణ సందేహకారీ।
నిజధామ్ హే నామ శోకాపహారీ॥ 86॥

శ్లోకం - 86

పెదవులపై రామనామం ఉన్నచోటే నిజమైన విశ్రాంతి లభిస్తుంది. అది ఎల్లప్పుడూ ఆనందాన్నే అనుభవింపజేస్తుంది. అది లేకపోతే అలసట, సందేహం మాత్రమే మిగులుతాయి. శ్రీరామ నామమే నిజమైన ధర్మం; అది అన్ని సందేహాలను తొలగిస్తుంది.

मुखी राम त्या काम बाधुं शकेना।
गुणे इष्ट धारिष्ट त्याचे चुकेना॥
हरीभक्त तो शक्त कामास भारी।
जगीं धन्य तो मारुती ब्रह्मचारी॥८७॥

ముఖీ రామ్ త్యా కామ్ బాధూ శకేనా।
గుణే ఇష్ట ధారిష్ట త్యాచే చుకేనా।
హరిభక్త తో శక్త కామాస్ భారీ।
జగీ ధన్య తో మారుతీ బ్రహ్మచారీ॥ 87॥

శ్లోకం - 87

ఎవరి నోట శ్రీరామనామం ఉంటుందో వారిని కామం బాధించలేదు. వారి సద్గుణాలు, ఆత్మనిగ్రహం, ధైర్యం ఎన్నడూ తగ్గవు. హరిభక్తుడు ఆత్మశక్తితో కామాన్ని జయించగలుగుతాడు. ఈ లోకంలో బ్రహ్మచారియైన హనుమంతుడు అందుకే ధన్యుడు.

శ్రీ మనాచే శ్లోక్

शलोकं - 88

बहू चांगले नाम या राघवाचे ।
अती साजिरे स्वल्प सोपे फुकाचे ॥
करी मूळ निर्मूळ घेता भवाचे ।
जिवां मानवां हेंचि कैवल्य साचें ॥८८ ॥

బహూ చాంగలే నామ యా రాఘువాచే ।
అతీ సాజిరే స్వల్ప సోపే ఫుకాచే । శ్లోకం - 88
కరీ మూళ నిర్మూళ ఘేతా భవాచే ।
జీవా మానవా హేంచి కైవల్య సాచే ॥ 88 ॥

శ్రీరాఘువుని నామం ఎంతో శ్రేష్ఠమైనది, పవిత్రమైనది. అది ఎంతో మధురమైనది, చిన్నది, సులభమైనది, ఉచితంగా లభించేది. దానిని జపిస్తే సంసారబంధం మూలంతో సహా నశిస్తుంది. ఓ మానవ జీవా, ఇదే నిజమైన మోక్షమార్గం.

जनीं भोजनी नाम वाचे वदावें ।
अती आदरे गद्यघोषे म्हणावे ॥
हरीचिंतने अन्न सेवीत जावे ।
तरी श्रीहरी पाविजेतो स्वभावें ॥८९ ॥

జనీ భోజనీ నామ వాచే వదావే । శ్లోకం - 89
అతీ ఆదరే గద్యఘోషే మ్హణావే ।
హరిచింతనే అన్న సేవీత్ జావే ।
తరీ శ్రీహరీ పావిజేతో స్వభావే ॥ 89 ॥

ప్రజల మధ్య ఉన్నప్పుడూ, భోజనం చేసేటప్పుడూ నామాన్ని పలకాలి. అత్యంత భక్తితో స్పష్టంగా, గట్టిగా శ్రీరామనామాన్ని చెప్పాలి. శ్రీహరిని స్మరిస్తూ ఆహారాన్ని స్వీకరించాలి. అలా చేస్తే సహజంగానే శ్రీహరిని పొందగలుగుతారు.

न ये राम वाणी तया थोर हाणी ।
जनीं व्यर्थ प्राणी तया नाम कोणी ॥
हरीनाम हें वेदशास्त्रीं पुराणीं ।
बहू आगळे बोलिली व्यासवाणी ॥९० ॥

న యే రామ్ వాణీ తయా థోర్ హాణీ ।
జనీ వ్యర్థ ప్రాణీ తయా నామ కోణీ ।
హరినామ హే వేదశాస్త్రీ పురాణీ । శ్లోకం - 90
బహూ ఆగళే బోలిలీ వ్యాసవాణీ ॥ 90 ॥

ఎవరి మాటలలో శ్రీరామనామం ఉండదో వారికి గొప్ప నష్టం కలుగుతుంది. అటువంటి వ్యక్తి జీవితం వ్యర్థం; అతనికి లోకంలో మంచి పేరు ఉండదు. వేదాలు, శాస్త్రాలు, పురాణాలు హరినామ మహిమను ప్రకటించాయి. వ్యాసమహర్షి కూడా ఈ నామాన్ని అసాధారణమైనదిగా వర్ణించాడు.

नको वीट मानूं रघुनायकाचा।
अती आदरे बोलिजे राम वाचा॥
न वेंचे मुखी सांपडे रे फुकाचा।
करीं घोष त्या जानकीवल्लभाचा॥९१॥

శ్లోకం - 91

నకో వీట్ మానూ రఘునాయకాచా।
అతీ ఆదరే బోలిజే రామ్ వాచా।
న వేచే ముఖీ సాంపడే రే ఫుకాచా।
కరీ ఘోష త్యా జానకీవల్లభాచా॥ 91॥

రఘునాయకుడైన శ్రీరాముని నామంపై ఎన్నడూ విసుగు చెందవద్దు. అత్యంత భక్తి, గౌరవాలతో శ్రీరామనామాన్ని పలకాలి. దానిని పలకడానికి ధనం ఖర్చు కాదు; అది ఉచితంగా లభిస్తుంది. జానకీవల్లభుడైన శ్రీరాముని నామాన్ని గట్టిగా ప్రకటించు.

अती आदरें सर्वही नामघोषे।
गिरीकंदरी जाइजे दूरि दोषें॥
हरी तिष्ठतू तोषला नामघोषें।
विशेषें हरामानसीं रामपीसें॥९२॥

శ్లోకం - 92

అతీ ఆదరే సర్వహీ నామఘోషే।
గిరీకందరీ జాయిజే దూరి దోషే।
హరీ తిష్ఠతూ తోషలా నామఘోషే।
విశేషే హరామానసీ రామపీసే॥ 92॥

అత్యంత భక్తితో ఎల్లప్పుడూ శ్రీరామనామ ఘోష చేయాలి. పర్వత గుహలలో చేసిన నామఘోష కూడా దోషాలను దూరం చేస్తుంది. నామఘోషతో సంతోషించిన శ్రీహరి అక్కడే నివసిస్తాడు. ముఖ్యంగా పరమశివుని మనసు శ్రీరామభక్తితో పరవశిస్తుంది.

जगीं पाहतां देव हा अन्नदाता।
तया लागली तत्त्वता सार चिंता॥
तयाचे मुखी नाम घेता फुकाचे।
मना सांग पां रे तुझे काय वेंचे॥९३॥

శ్లోకం - 93

జగీ పాహతా దేవ హా అన్నదాతా।
తయా లాగలీ తత్త్వతా సార చింతా।
తయాచే ముఖీ నామ ఘేతా ఫుకాచే।
మనా సాంగ పా రే తుఝే కాయ వేచే॥ 93॥

ఈ ప్రపంచాన్ని పరిశీలిస్తే దేవుడే అందరికీ అన్నదాత. ఆయనకు సమస్త జీవుల నిజమైన మేలు గురించే చింత ఉంటుంది. ఆయన నామాన్ని నోటితో పలకడానికి ఎలాంటి ఖర్చూ లేదు. ఓ మనసా, దానిని పలకడం వల్ల నీవు ఏమి కోల్పోతావో చెప్పు

శ్లోకం - 94

तिन्ही लोक जाळुं शके कोप येतां।
निवाला हरु तो मुखे नाम घेतां॥
जपे आदरें पार्वती विश्वमाता।
म्हणोनी म्हणा तेंचि हे नाम आतां॥९४॥

తిన్హీ లోక జాళూ శకే కోప యేతా।
నివాలా హరూ తో ముఖే నామ ఘేతా।
జపే ఆదరే పార్వతీ విశ్వమాతా।
మ్హణోనీ మ్హణా తేచి హే నామ ఆతా॥ 94 ॥

కోపం వచ్చినప్పుడు మూడు లోకాలనూ దహించగలిగే పరమశివుడు, నోటితో శ్రీరామనామాన్ని పలకగానే శాంతిని పొందుతాడు. విశ్వమాత అయిన పార్వతీదేవి కూడా ఆ నామాన్ని భక్తితో జపిస్తుంది. అందువల్ల మీరు కూడా ఇప్పుడే శ్రీరామనామాన్ని పలకండి.

శ్లోకం - 95

अजामेळ पापी वदे पुत्रकामे।
तया मुक्ति नारायणाचेनि नामें॥
शुकाकारणे कुंटणी राम वाणी।
मुखें बोलतां ख्याति जाली पुराणीं॥९५॥

అజామేళ పాపీ వదే పుత్రకామే।
తయా ముక్తి నారాయణాచేని నామే।
శుకాకారణే కుంటణీ రామవాణీ।
ముఖే బోలతా ఖ్యాతి జాలీ పురాణీ॥ 95 ॥

పాపియైన అజామిళుడు తన కుమారుడిని పిలుస్తూ "నారాయణా" అన్నాడు. నారాయణ నామాన్ని పలికిన కారణంగా అతనికి విముక్తి లభించింది. తన చిలుకకు నేర్పించేందుకు ఒక వేశ్య కూడా రామనామాన్ని పలికింది. నామాన్ని నోటితో పలికి ఆమె విముక్తి పొందిన కథ పురాణాలలో ప్రసిద్ధమైంది.

శ్లోకం - 96

महाभक्त प्रल्हाद हा दैत्यकूळीं।
जपे रामनामावळी नित्यकाळीं॥
पिता पापरुपी तया देखवेना।
जनी दैत्य तो नाम मुखे म्हणेना॥९६॥

మహాభక్త ప్రల్హాద హా దైత్యకూళీ।
జపే రామనామావళీ నిత్యకాళీ।
పితా పాపరూపీ తయా దేఖవేనా।
జనీ దైత్య తో నామ ముఖే మ్హణేనా॥ 96 ॥

రాక్షస వంశంలో జన్మించిన ప్రహ్లాదుడు మహాభక్తుడు. అతడు నిత్యం భగవన్నామాన్ని జపిస్తూ ఉండేవాడు. పాపస్వరూపుడైన అతని తండ్రి ఆ భక్తిని సహించలేకపోయాడు. ఆ రాక్షసుడు తన నోటితో భగవన్నామాన్ని ఎన్నడూ పలకలేదు.

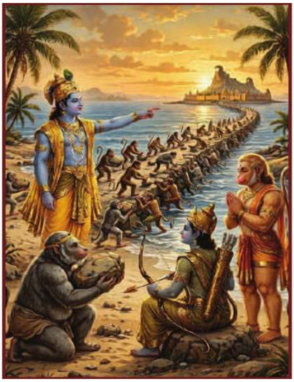 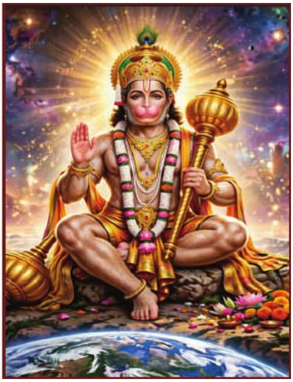

मुखी नाम नाहीं तया मुक्ति कैंची।	ముఖీ నామ నాహీ తయా ముక్తి కైచీ।	
अहंतागुणे यातना ते फुकाची॥	అహంతాగుణే యాతనా తే ఫుకాచీ।	శ్లోకం - 97
पुढे अंत येईल तो दैन्यवाणा।	పుఢే అంత యేఈల్ తో దైన్యవాణా।	
म्हणोनि म्हणा रे म्हणा देवराणा॥९७॥	మ్హణోనీ మ్హణా రే మ్హణా దేవరాణా॥ 97॥	

ఎవరి నోట భగవన్నామం ఉండదో వారికి ముక్తి ఎలా లభిస్తుంది? అహంకారం కారణంగా వారు అనవసరమైన యాతనలను అనుభవిస్తారు. చివరి సమయం వచ్చినప్పుడు వారు దయనీయ స్థితికి చేరుకుంటారు. అందువల్ల దేవతలకు రాజైన శ్రీరాముని నామాన్ని పలకండి.

हरीनाम नेमस्त पाषाण तारी।	హరినామ నేమస్త పాషాణ తారీ।	శ్లోకం - 98
बहु तारीले मानवी देहधारी॥	బహు తారిలే మానవీ దేహధారీ।	
तया रामनामीं सदा जो विकल्पी।	తయా రామనామీ సదా జో వికల్పీ।	
वदेना कदा जीव तो पापरूपी॥९८॥	వదేనా కదా జీవ తో పాపరూపీ॥ 98॥	

హరినామం నిశ్చయంగా రాళ్లను కూడా నీటిపై తేలేలా చేసింది. అది మానవదేహం ధరించిన ఎంతోమందిని సంసారసాగరం నుంచి తరింపజేసింది. అటువంటి శ్రీరామనామంపై ఎల్లప్పుడూ సందేహించే వ్యక్తి, ఆ నామాన్ని పలకని కారణంగా పాపస్వరూపుడిగా మిగిలిపోతాడు.

जगीं धन्य वाराणसी पुण्यराशी।	జగీ ధన్య వారాణసీ పుణ్యరాశీ।	శ్లోకం - 99
तयेमाजि आतां गतीं पूर्वजांसी॥	తయేమాజీ ఆతా గతీ పూర్వజాంసీ।	
मुखे रामनामावळी नित्य काळीं।	ముఖే రామనామావళీ నిత్యకాళీ।	
जिवा हित सांगे सदा चंद्रमौळी॥९९॥	జీవా హీత సాంగే సదా చంద్రమౌళీ॥ 99॥	

ఈ లోకంలో పుణ్యరాశియైన వారాణసి ధన్యమైన క్షేత్రం. అక్కడ మరణించిన జీవులకు, వారి పూర్వజులకు కూడా సద్గతి కలుగుతుంది. చంద్రశేఖరుడైన శివుడు నిత్యం వారి చెవిలో శ్రీరామనామాన్ని పలుకుతాడు. జీవుల నిజమైన మేలు కోసం ఆయన ఎల్లప్పుడూ రామనామాన్నే ఉపదేశిస్తాడు.

श्लोकं - 100

यथासांग रे कर्म तेंहि घडेना।
घडे धर्म तें पुण्य गांठी पडेना॥
दया पाहतां सर्व भुतीं असेना।
फुकाचे मुखी नाम तेंही वसेना॥१००॥

యథాసాంగ రే కర్మ తేహీ ఘడేనా।
ఘడే ధర్మ తే పుణ్య గాఠీ పడేనా।
దయా పాహతా సర్వ భూతీ అసేనా।
ఫుకాచే ముఖీ నామ తేహీ వసేనా॥ 100॥

శ్లోకం - 100

శాస్త్రం సూచించిన విధంగా కర్మలను సక్రమంగా ఆచరించడం లేదు. ధర్మకార్యాలు చేసినా వాటివల్ల పుణ్యం సమకూరడం లేదు. అన్ని జీవులపై చూపవలసిన దయ కూడా మనసులో కనిపించడం లేదు. ఉచితంగా లభించే భగవన్నామం కూడా నోటిలో నిలవడం లేదు.

जया नावडे नाम त्या यम जाची।
विकल्पे उठे तर्क त्या नर्क ची ची॥
म्हणोनि अती आदरे नाम घ्यावे।
मुखे बोलतां दोष जाती स्वभावें॥१०१॥

జయా నావడే నామ త్యా యమ జాచీ।
వికల్పే ఉఠే తర్క త్యా నర్క చీ చీ।
మ్హణోని అతీ ఆదరే నామ ఘ్యావే।
ముఖే బోలతా దోష జాతీ స్వభావే॥ 101॥

శ్లోకం - 101

ఎవరికి భగవన్నామం నచ్చదో వారిని యముడు శిక్షిస్తాడు. సంశయాలు, వితండవాదాలు చేసేవాడు నరకమార్గంలో పడతాడు. అందువల్ల అత్యంత భక్తి, గౌరవాలతో భగవన్నామాన్ని జపించాలి. నోటితో నామాన్ని పలికితే దోషాలు సహజంగానే తొలగిపోతాయి.

अती लीनता सर्वभावे स्वभावें।
जना सज्जनालागिं संतोषवावे॥
देहे कारणीं सर्व लावीत जावें।
सगूणीं अती आदरेसी भजावें॥१०२॥

అతీ లీనతా సర్వభావే స్వభావే।
జనా సజ్జనాలాగి సంతోషవావే।
దేహే కారణీ సర్వ లావీత్ జావే।
సగుణీ అతీ ఆదరేసీ భజావే॥ 102॥

శ్లోకం - 102

ఎల్లప్పుడూ వినయంతో, సరళమైన స్వభావంతో జీవించాలి. మంచి వారందరికీ సంతోషం కలిగించేలా ప్రవర్తించాలి. శరీరాన్ని పూర్తిగా సత్కార్యాల కోసం వినియోగించాలి. సగుణ రూపమైన భగవంతుని అత్యంత భక్తితో భజించాలి.

శ్లోకం - 103

हरीकीर्तनीं प्रीति रामीं धरावी।
देहेबुद्धि नीरूपणीं वीसरावी॥
परद्रव्य आणीक कांता परावी।
यदर्थी मना सांडि जीवीं करावी॥१०३॥

హరికీర్తనీ ప్రీతి రామీ ధరావీ।
దేహబుద్ధి నీరూపణీ వీసరావీ।
పరద్రవ్య ఆణీక కాంతా పరావీ।
యదర్థీ మనా సాండి జీవీ కరవీ॥ 103॥

హరికీర్తనపై ప్రేమను, శ్రీరామునిపై భక్తిని కలిగి ఉండాలి. ఆత్మతత్వాన్ని తెలుసుకొని దేహమే తాననే భావాన్ని విడిచిపెట్టాలి. ఇతరుల ధనాన్ని, ఇతరుల భార్యను ఆశించకూడదు. ఓ మనసా, అటువంటి విషయాసక్తులను హృదయం నుంచి తొలగించాలి.

శ్లోకం - 104

क्रियेवीण नानापरी बोलिजेंते।
परी चित्त दुश्चीत तें लाजवीतें॥
मना कल्पना धीट सैराट धांवे।
तया मानवा देव कैसेनि पावे॥१०४॥

క్రియేవీణ నానాపరీ బోలిజేతే।
పరీ చిత్త దుశ్చిత్త తే లాజవీతే।
మనా కల్పనా ధీట సైరాట ధావే।
తయా మానవా దేవ కైసేని పావే॥ 104॥

ఆచరణ లేకుండా అనేక విధాలుగా మాట్లాడటం వ్యర్థం. చెడు ఆలోచనలతో నిండిన మనస్సు మనిషిని అవమానానికి గురిచేస్తుంది. అటువంటి మనస్సు అదుపు లేకుండా ఊహల వెంట పరుగెడుతుంది. అలాంటి చంచల మనస్సు కలిగినవాడు భగవంతుని ఎలా పొందగలడు?

శ్లోకం - 105

विवेके क्रिया आपुली पालटावी।
अती आदरे शुद्ध क्रीया धरावी॥
जनीं बोलण्यासारिखे चाल बापा।
मना कल्पना सोडिं संसारतापा॥१०५॥

వివేకే క్రియా ఆపులీ పాలటావీ।
అతీ ఆదరే శుద్ధ క్రియా ధరావీ।
జనీ బోలణ్యాసారిఖే చాల బాపా।
మనా కల్పనా సోడి సంసారతాపా॥ 105॥

వివేకంతో తన ప్రవర్తనను సరిచేసుకోవాలి. అత్యంత శ్రద్ధతో పరిశుద్ధమైన ఆచరణను అలవరచుకోవాలి. ఓ మనసా, ఈ లోకంలో చెప్పిన మాటకు తగినట్లుగా నడుచుకోవాలి. వ్యర్థమైన ఊహలను విడిచి సంసార బాధల నుంచి బయటపడాలి.

बरी स्नानसंध्या करी एकनिष्ठा।	బరీ స్నానసంధ్యా కరీ ఏకనిష్ఠా।	శ్లోకం - 106
विवेके मना आवरी स्थानभ्रष्टा॥	వివేకే మనా ఆవరీ స్థానభ్రష్టా।	
दया सर्वभुतीं जया मानवाला।	దయా సర్వభూతీ జయా మానవాలా।	
सदा प्रेमळू भक्तिभावे निवाला॥१०६॥	సదా ప్రేమళూ భక్తిభావే నివాలా॥ 106 ॥	

స్నానం, సంధ్యావందనం వంటి నిత్యకర్మలను ఏకాగ్రతతో చేయాలి. ఓ మనసా, వివేకంతో చెడు మార్గంలో పడకుండా నిన్ను అదుపులో ఉంచుకో. సమస్త జీవులపై దయ కలిగిన మానవుడు, ప్రేమతో, భక్తిభావంతో జీవించి నిజమైన శాంతిని పొందుతాడు.

मना कोपआरोपणा ते नसावी।	మనా కోప ఆరోపణా తే నసావీ।	శ్లోకం - 107
मना बुद्धि हे साधुसंगी वसावी॥	మనా బుద్ధి హే సాధుసంగీ వసావీ।	
मना नष्ट चांडाळ तो संग त्यागीं।	మనా నష్ట చాండాళ తో సంగ త్యాగీ।	
मना होइ रे मोक्षभागी विभागी॥१०७॥	మనా హోయి రే మోక్షభాగీ విభాగీ॥ 107 ॥	

ఓ మనసా, కోపం, ఇతరులపై నిందలు మోపడం నీలో ఉండకూడదు. నీ బుద్ధి ఎల్లప్పుడూ సాధువుల సాంగత్యంలో నిలవాలి. చెడిపోయిన దుర్జనుల సాంగత్యాన్ని పూర్తిగా విడిచిపెట్టు. ఓ మనసా, అప్పుడు నీవు మోక్షానికి అర్హుడవుతావు.

मना सर्वदा सज्जनाचेनि योगें।	మనా సర్వదా సజ్జనాచేని యోగే।	శ్లోకం - 108
क्रिया पालटे भक्तिभावार्थ लागे॥	క్రియా పాలటే భక్తిభావార్థ లాగే।	
क्रियेवीण वाचाळता ते निवारी।	క్రియేవీణ వాచాళతా తే నివారీ।	
तुटे वाद संवाद तो हीतकारी॥१०८॥	తుటే వాద సంవాద తో హీతకారీ॥ 108 ॥	

ఓ మనసా, ఎల్లప్పుడూ మంచి వారి సాంగత్యంలో ఉండు. ఆ సాంగత్యంతో నీ ఆచరణ మారి భక్తిభావం కలుగుతుంది. ఆచరణ లేని వ్యర్థమైన మాటలను విడిచిపెట్టు. వాదాన్ని ముగించే సత్సంభాషణే నిజమైన మేలును కలిగిస్తుంది.

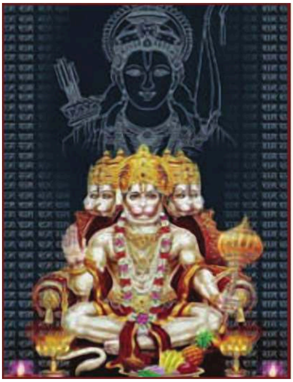 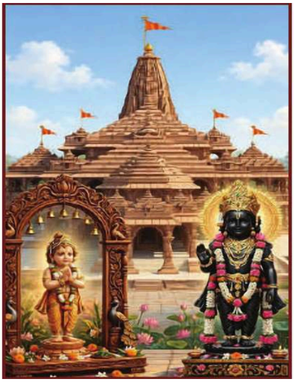

जनीं वादवेवाद सोडूनि द्यावा।	జనీ వాదవివాద సోడూని ద్యావా।	శ్లోకం - 109
जनीं वादसंवाद सूखे करावा॥	జనీ సుఖసంవాద సుఖే కరవా।	
जगीं तोचि तो शोकसंतापहारी।	జగీ తోచి తో శోకసంతాపహారీ।	
तुटे वाद संवाद तो हीतकारी॥१०९॥	తుటే వాద సంవాద తో హీతకారీ॥ 109॥	

ఈ లోకంలో వాదాలను, వివాదాలను పూర్తిగా విడిచిపెట్టాలి. ప్రేమతో, సంతోషాన్ని కలిగించే మంచి సంభాషణ చేయాలి. అటువంటి సత్సంభాషణ శోకాన్ని, మనోవేదనను తొలగిస్తుంది. వాదాన్ని ముగించే సంభాషణే నిజమైన మేలును కలిగిస్తుంది.

तुटे वाद संवाद त्याते म्हणावें।	తుటే వాద సంవాద త్యాతే మ్హణావే।	శ్లోకం - 110
विवेके अहंभाव यातें जिणावें॥	వివేకే అహంభావ యాతే జిణావే।	
अहंतागुणे वाद नाना विकारी।	అహంతాగుణే వాద నానా వికారీ।	
तुटे वाद संवाद तो हीतकारी॥११०॥	తుటే వాద సంవాద తో హీతకారీ॥ 110॥	

ఏ మాటల వల్ల వాదం ముగుస్తుందో దానినే సత్సంభాషణ అంటారు. వివేకంతో అహంకార భావాన్ని జయించాలి. అహంకారం కారణంగా అనేక వాదాలు, వికారాలు కలుగుతాయి. వాదాన్ని ముగించే సంభాషణే నిజమైన మేలును కలిగిస్తుంది.

हिताकारणे बोलणे सत्य आहे।	హితాకారణే బోలణే సత్య ఆహే।	శ్లోకం - 111
हिताकारणे सर्व शोधुनि पाहें॥	హితాకారణే సర్వ శోధూని పాహే।	
हिताकारणे बंड पाखांड वारी।	హితాకారణే బండ పాఖండ వారీ।	
तुटे वाद संवाद तो हीतकारी॥१११॥	తుటే వాద సంవాద తో హీతకారీ॥ 111॥	

ఇతరుల మేలు కోసం పలికిన మాటే నిజమైన సత్యవాక్యం. మేలు కలిగించే విషయమేదో పూర్తిగా పరిశీలించి తెలుసుకోవాలి. హితకరమైన సత్యం తిరుగుబాటును, కపటత్వాన్ని తొలగిస్తుంది. వాదాన్ని ముగించే సంభాషణే నిజమైన మేలును కలిగిస్తుంది.

జనీं सांगतां ऐकता जन्म गेला ।
परी वादवेवाद तैसाचि ठेला ॥
उठे संशयो वाद हा दंभधारी ।
तुटे वाद संवाद तो हीतकारी ॥११२ ॥

శ్లోకం - 112

జనీ సాంగతా ఐకతా జన్మ గేలా ।
పరీ వాదవేవాద తైసే చి ఠేలా ।
ఉఠే సంశయో వాద హా దంభధారీ ।
తుటే వాద సంవాద తో హీతకారీ ॥ 112 ॥

చెప్పడంలోను, వినడంలోను జీవితమంతా గడిచిపోయింది. అయినా వాదాలు, ప్రతివాదాలు అలాగే మిగిలిపోయాయి. కపట గర్వంతో చేసే వాదాల వల్ల సందేహాలు మరింత పెరుగుతాయి. వాదాన్ని ముగించే సంభాషణే నిజమైన మేలును కలిగిస్తుంది.

जनी हीत पंडीत सांडीत गेले ।
अहंतागुणे ब्रह्मराक्षस जाले ॥
तयाहून व्युत्पन्न तो कोण आहे ।
मना सर्व जाणीव सांडुनि राहे ॥११३ ॥

శ్లోకం - 113

జనీ హీత పండీత సాండీత గేలే ।
అహంతాగుణే బ్రహ్మారాక్షస జాలే ।
తయాహూని వ్యుత్పన్న తో కోణ ఆహే ।
మనా సర్వ జాణీవ సాండూని రాహే ॥ 113 ॥

ఎంతోమంది పండితులు తమ నిజమైన మేలును విడిచిపెట్టారు. అహంకారం కారణంగా జ్ఞానులే బ్రహ్మారాక్షసుల వంటి వారయ్యారు. వారికంటే ఎక్కువ జ్ఞానం కలిగినవాడు మరెవరు ఉంటారు? ఓ మనసా, అన్నీ తెలుసుననే గర్వాన్ని విడిచిపెట్టి ఉండు.

फुकाचे मुखी बोलतां काय वेचे ।
दिसंदीस अभ्यंतरी गर्व सांचे ॥
क्रियेवीण वाचाळता व्यर्थ आहे ।
विचारे तुझा तूंचि शोधुनि पाहे ॥११४ ॥

శ్లోకం - 114

ఫుకాచే ముఖీ బోలతా కాయ వేచే ।
దిసందీస్ అభ్యంతరీ గర్వ సాంచే ।
క్రియేవీణ వాచాళతా వ్యర్ధ ఆహే ।
విచారే తుఝా తూచి శోధూని పాహే ॥ 114 ॥

ఉచితంగా లభించే మాటలను పలకడానికి ఏమి ఖర్చవుతుంది? కానీ ప్రతిరోజూ అంతరంగంలో గర్వం పేరుకుపోతుంది. ఆచరణ లేకుండా ఎక్కువగా మాట్లాడటం పూర్తిగా వ్యర్థం. నీవే వివేకంతో ఆలోచించి నీ అంతరంగాన్ని పరిశీలించు.

శ్లోకం - 115

तुटे वाद संवाद तेथें करावा।
विविके अहंभाव हा पालटावा॥
जनीं बोलण्यासारिखे आचरावें।
क्रियापालटे भक्तिपंथेचि जावे॥११५॥

తుటే వాద సంవాద తేతే కరవా।
వివేకే అహంభావ హా పాలటావా।
జనీ బోలణ్యాసారిఖే ఆచరావే।
క్రియా పాలటే భక్తిపంథేచి జావే॥ 115॥

వాదాలను ముగించే విధంగా మంచి సంభాషణ చేయాలి. వివేకంతో అహంకార భావాన్ని పూర్తిగా మార్చుకోవాలి. ఈ లోకంలో చెప్పిన మాటకు అనుగుణంగానే ఆచరించాలి. ఆచరణను మార్చుకొని భక్తి మార్గంలో నడవాలి.

శ్లోకం - 116

बहू शापिता कष्टला अंबऋषी।
तयाचे स्वये श्रीहरी जन्म सोशी॥
दिला क्षीरसिंधु तया ऊपमानी।
नुपेक्षी कदा देव भक्ताभिमानी॥११६॥

బహూ శాపితా కష్టలా అంబరీషీ।
తయాచే స్వయే శ్రీహరీ జన్మ సోశీ।
దిలా క్షీరసింధూ తయా ఉపమానీ।
నుపేక్షీ కదా దేవ భక్తాభిమానీ॥ 116॥

శాపం కారణంగా అంబరీషుడు ఎంతో కష్టాన్ని అనుభవించినప్పుడు, శ్రీహరి స్వయంగా తన భక్తుని బాధను స్వీకరించి రక్షించాడు. ఉపమన్యుని భక్తికి మెచ్చి పాలసముద్రాన్నే ప్రసాదించాడు. భక్తులపై ప్రేమగల దేవుడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ ఉపేక్షించడు.

శ్లోకం - 117

धुरू लेकरु बापुडे दैन्यवाणे।
कृपा भाकितां दीधली भेटी जेणे॥
चिरंजीव तारांगणी प्रेमखाणी।
नुपेक्षी कदा देव भक्ताभिमानी॥११७॥

ధ్రువూ లేంకరూ బాపుడే దైన్యవాణే।
కృపా భాకితా దీధలీ భేటి జేణే।
చిరంజీవ తారాంగణీ ప్రేమఖాణీ।
నుపేక్షీ కదా దేవ భక్తాభిమానీ॥ 117॥

చిన్నవాడైన ధ్రువుడు దుఃఖంతో దీనంగా భగవంతుని ప్రార్థించాడు. అతని ప్రార్థనకు కరుణించి దేవుడు స్వయంగా దర్శనం ఇచ్చాడు. ప్రేమకు నిలయమైన ధ్రువుని నక్షత్ర మండలంలో శాశ్వతంగా నిలిపాడు. భక్తులపై ప్రేమగల దేవుడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ ఉపేక్షించడు.

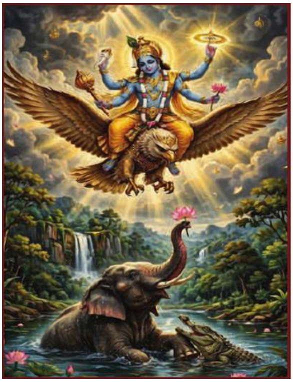

शलोकं

गजेंद्रु महासंकटी वास पाहे।
तयाकारणे श्रीहरी धांवताहे॥
उडी घातली जाहला जीवदानी।
नुपेक्षी कदा देव भक्ताभिमानी॥११८॥

శ్లోకం - 118

గజేంద్రూ మహాసంకటీ వాస పాహే।
తయాకారణే శ్రీహరీ ధావతాహే।
ఉడీ ఘాతలీ జాహలా జీవదానీ।
నుపేక్షీ కదా దేవ భక్తాభిమానీ॥ 118॥

గజేంద్రుడు మహా సంకటంలో చిక్కుకొని బాధపడుతున్నప్పుడు, అతనిని రక్షించడానికి శ్రీహరి వెంటనే పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు. ఆపదలో దూకి అతనికి ప్రాణదానం చేశాడు. భక్తులపై ప్రేమగల దేవుడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ ఉపేక్షించడు.

अजामेळ पापी तया अंत आला।
कृपाळूपणे तो जनीं मुक्त केला॥
अनाथासि आधार हा चक्रपाणी।
नुपेक्षी कदा देव भक्ताभिमानी॥११९॥

శ్లోకం - 119

అజామేళ పాపీ తయా అంత ఆలా।
కృపాళూపణే తో జనీ ముక్త కేలా।
అనాథాసి ఆధార హా చక్రపాణీ।
నుపేక్షీ కదా దేవ భక్తాభిమానీ॥ 119॥

పాపియైన అజామిళునికి చివరి సమయం వచ్చినప్పుడు, కరుణామయుడైన భగవంతుడు అతనికి విముక్తిని ప్రసాదించాడు. చక్రాన్ని ధరించిన శ్రీహరి అనాథలందరికీ ఆధారం. భక్తులపై ప్రేమగల దేవుడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ ఉపేక్షించడు.

विधीकारणे जाहला मत्स्य वेगीं।
धरी कूर्मरुपे धरा पृष्ठभागी।
जना रक्षणाकारणे नीच योनी।
नुपेक्षी कदा देव भक्ताभिमानी॥१२०॥

శ్లోకం - 120

విధీకారణే జాహలా మత్స్య వేగీ।
ధరీ కూర్మరూపే ధరా పృష్ఠభాగీ।
జనా రక్షణాకారణే నీచ యోనీ।
నుపేక్షీ కదా దేవ భక్తాభిమానీ॥ 120॥

బ్రహ్మదేవుని, వేదాలను రక్షించడానికి మత్స్యావతారం ధరించాడు. కూర్మరూపాన్ని ధరించి భూమి భారాన్ని తన వీపుపై మోశాడు. ప్రజలను రక్షించడానికి తక్కువగా భావించే జీవరూపాలను కూడా ధరించాడు. భక్తులపై ప్రేమగల దేవుడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ ఉపేక్షించడు.

श्लोकం - 121

महाभक्त प्रल्हाद हा कष्टवीला।
म्हणोनी तयाकारणे सिंह जाला॥
न ये ज्वाळ वीशाळ संनधि कोणी।
नुपेक्षी कदा देव भक्ताभिमानी॥१२१॥

మహాభక్త ప్రల్హాద హా కష్టవీలా।
మ్హణోనీ తయాకారణే సింహ జాలా।
న యే జ్వాళ విశాళ సన్నిధ కోణీ।
నుపేక్షీ కదా దేవ భక్తాభిమానీ ॥ 121 ॥

మహాభక్తుడైన ప్రహ్లాదుడు తీవ్రమైన కష్టంలో ఉన్నప్పుడు, అతనిని రక్షించడానికి భగవంతుడు నరసింహరూపాన్ని ధరించాడు. ఆయన భయంకరమైన అగ్నిజ్వాల వంటి రూపాన్ని ఎవరూ సమీపించలేకపోయారు. భక్తులపై ప్రేమగల దేవుడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ ఉపేక్షించడు.

శ్లోకం - 122

कृपा भाकिता जाहला वज्रपाणी।
तया कारणें वामनू चक्रपाणी॥
द्विजांकारणे भार्गवू चापपाणी।
नुपेक्षी कदा देव भक्ताभिमानी॥१२२॥

కృపా భాకితా జాహలా వజ్రపాణీ।
తయాకారణే వామనూ చక్రపాణీ।
ద్విజాకారణే భార్గవూ చాపపాణీ।
నుపేక్షీ కదా దేవ భక్తాభిమానీ ॥ 122 ॥

ఇంద్రుడు కరుణను ప్రార్థించగా దేవుడు అతనికి రక్షణగా నిలిచాడు. అతని కోసం చక్రధారియైన విష్ణువు వామనావతారాన్ని ధరించాడు. బ్రాహ్మణులను రక్షించడానికి ధనుర్ధారియైన పరశురాముడిగా అవతరించాడు. భక్తులపై ప్రేమగల దేవుడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ ఉపేక్షించడు.

శ్లోకం - 123

अहल्येसतीलागी आरण्यपंथे।
कुडावा पुढे देव बंदी तयांते॥
बळे सोडितां घाव घालीं निशाणी।
नुपेक्षी कदा राम दासाभिमानी॥१२३॥

అహల్యేసతీ లాగీ ఆరణ్యపంథే।
కు డావా పుఢే దేవ బయంథీ తయాత్।
బళే సోడితా ఘావ ఘాలీ నిశాణీ।
నుపేక్షీ కదా రామ దాసాభిమానీ ॥ 123 ॥

అరణ్యంలో శాపగ్రస్తురాలిగా ఉన్న సతీ అహల్య కోసం, భగవంతుడు కరుణించి ఆమెను శాపబంధం నుంచి విముక్తురాలిని చేశాడు. బలవంతుడైన శత్రువులను సంహరించి తన పరాక్రమాన్ని చాటాడు. భక్తులపై ప్రేమగల దేవుడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ ఉపేక్షించడు.

శ్లోకం - 124

तये द्रौपदीकारणे लागवेगे।
त्वरे थांवतो सर्व सांडूनि मागें ॥
कळीलागिं जाला असे बौद्ध मौनी।
नुपेक्षी कदा देव भक्ताभिमानी ॥१२४॥

తయే ద్రౌపదీకారణే లాగవేగే।
త్వరే ధావతో సర్వ సాండూని మాగే।
కళీలాగీ జాలా అసే బౌద్ధ మౌనీ।
నుపేక్షీ కదా దేవ భక్తాభిమానీ ॥ 124 ॥

ద్రౌపది సంకటంలో పిలిచిన వెంటనే భగవంతుడు వేగంగా స్పందించాడు. మిగతా విషయాలన్నింటినీ విడిచి ఆమె రక్షణకు పరుగెత్తాడు. కలియుగంలో జీవులను రక్షించడానికి మౌనియైన బుద్ధునిగా అవతరించాడు. భక్తులపై ప్రేమగల దేవుడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ ఉపేక్షించడు.

శ్లోకం - 125

अनाथां दिनांकारणे जन्मताहे।
कलंकी पुढे देव होणार आहे ॥
तया वर्णिता शीणली वेदवाणी।
नुपेक्षी कदा देव भक्ताभिमानी ॥१२५॥

అనాథా దీనాకారణే జన్మతాహే।
కళంకీ పుఢే దేవ హోణార ఆహే।
తయా వర్ణితా శీణలీ వేదవాణీ।
నుపేక్షీ కదా దేవ భక్తాభిమానీ ॥ 125 ॥

అనాథలను, దీనులను రక్షించడానికి భగవంతుడు అవతరిస్తాడు. భవిష్యత్తులో కల్కి అవతారంగా కూడా దేవుడు అవతరించనున్నాడు. ఆయన మహిమను వర్ణించడానికి వేదవాణి కూడా అలసిపోతుంది. భక్తులపై ప్రేమగల దేవుడు తన భక్తుడిని ఎన్నడూ ఉపేక్షించడు.

శ్లోకం - 126

जनांकारणे देव लीलावतारी।
बहुतांपरी आदरें वेषधारी ॥
तया नेणती ते जन पापरूपी।
दुरात्मे महानष्ट चांडाळ पापी ॥१२६॥

జనాకారణే దేవ లీలావతారీ।
బహుతాంపరీ ఆదరే వేషధారీ।
తయా నేణతీ తే జన పాపరూపీ।
దురాత్మే మహానష్ట చాండాళ పాపీ ॥ 126 ॥

ప్రజలను రక్షించడానికి దేవుడు అనేక లీలావతారాలను ధరిస్తాడు. అనేక విధాలైన రూపాలను ధరించి భక్తులను ఆదరిస్తాడు. పాపబుద్ధి కలిగిన మనుషులు ఆయన నిజస్వరూపాన్ని గుర్తించలేరు. అటువంటి దురాత్ములు, దుష్టులు తమ జీవితాన్ని నాశనం చేసుకుంటారు.

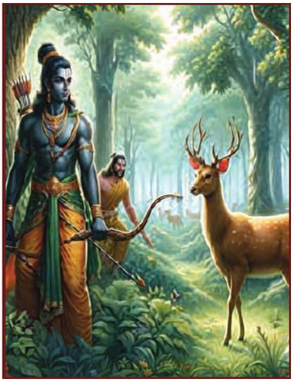

श्लोकం - 127

जगीं धन्य तो रामसूखें निवाला।
कथा ऐकतां सर्व तल्लीन जाला॥
देहेभावना रामबोधे उडाली।
मनोवासना रामरूपीं बुडाली ॥१२७॥

జగీ ధన్య తో రామసుఖే నివాలా।
కథా ఐకతా సర్వ తల్లీన జాలా।
దేహభావనా రామబోధే ఉడాలీ।
మనోవాసనా రామరూపీ బుడాలీ ॥ 127 ॥

శ్రీరాముని ఆనందంలో శాంతిని పొందినవాడు ఈ లోకంలో ధన్యుడు. రామకథను వింటూ పూర్తిగా భక్తిలో లీనమవుతాడు. శ్రీరాముని జ్ఞానంతో దేహమే తాననే భావం తొలగిపోతుంది. మనసులోని కోరికలన్నీ శ్రీరామస్వరూపంలో లీనమవుతాయి.

శ్లోకం - 128

मना वासना वासुदेवीं वसों दे।
मना कामना कामसंगी नसो दे॥
मना कल्पना वाउगी ते न कीजे।
मना सज्जना सज्जनी वस्ति कीजे ॥१२८॥

మనా వాసనా వాసుదేవీ వసో దే।
మనా వాసనా కామసయంగీ నస్ దే।
మనా కల్పనా వాగీ తే న కీజే।
మనా సజ్జనా సజ్జనీ వస్తీ కీజే ॥ 128 ॥

ఓ మనసా, నీ కోరికలన్నీ వాసుదేవునిలోనే నిలవనివ్వు. నీ మనస్సు కామవాంఛల ప్రభావానికి లోనుకానివ్వకు. ఓ మనసా, వ్యర్థమైన ఊహలను కల్పించుకోవద్దు. ఓ మంచి మనసా, మంచి వారి సాంగత్యంలోనే నివసించు.

శ్లోకం - 129

गतीकारणे संगती सज्जनाची।
मती पालटे सूमती दुर्जनाची॥
रतीनायिकेचा पती नष्ट आहे।
म्हणोनी मनाऽतीत होवोनि राहे ॥१२९॥

గతీకారణే సంగతీ సజ్జనాచీ।
మతీ పాలటే సుమతీ దుర్జనాచీ।
రతీనాయికేచా పతీ నష్ట ఆహే।
మ్హణోనీ మనాతీత హోవోనీ రాహే ॥ 129 ॥

సద్గతిని పొందడానికి మంచి వారి సాంగత్యం అవసరం. ఆ సాంగత్యం దుర్జనుని చెడు బుద్ధిని కూడా మంచి బుద్ధిగా మారుస్తుంది. కామదేవుని అధిపత్యంలో ఉన్నవారి వివేకం నశించిపోతుంది. అందువల్ల మనసులోని కామవికారాలను దాటి స్థిరంగా జీవించాలి.

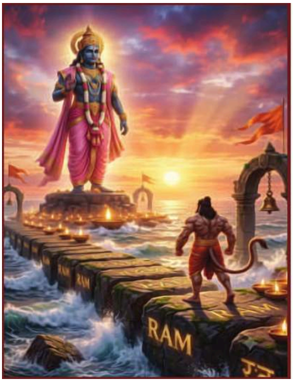

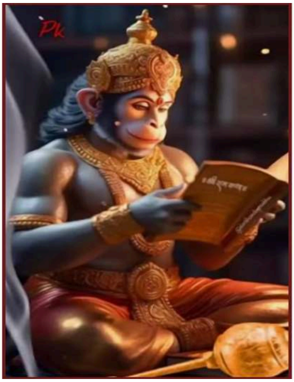

मना अल्प संकल्प तोही नसावा ।
सदा सत्यसंकल्प चित्तीं वसावा ॥
जनीं जल्प वीकल्प तोही त्यजावा ।
रमाकांत एकान्तकाळी भजावा ॥१३० ॥

శ్లోకం - 130

మనా అల్ప సంకల్ప తోహీ నసావా ।
సదా సత్యసంకల్ప చిత్తీ వసావా ।
జనీ జల్ప వికల్ప తోహీ త్యజావా ।
రమాకాంత ఏకాంతకాళీ భజావా ॥ 130 ॥

ఓ మనసా, అల్పమైన, స్వార్థపూరితమైన సంకల్పాలు కూడా ఉండకూడదు. సత్యమైన సంకల్పం ఎల్లప్పుడూ నీ హృదయంలో నిలిచి ఉండాలి. వ్యర్థమైన మాటలను, సందేహాలతో కూడిన ఆలోచనలను విడిచిపెట్టాలి. ఏకాంత సమయంలో లక్ష్మీపతియైన శ్రీరాముని భజించాలి.

भजाया जनीं पाहतां राम एकू ।
करी बाण एकू मुखी शब्द एकू ॥
क्रिया पाहतां उद्धरे सर्व लोकू ।
धरा जानकीनायकाचा विवेकू ॥१३१ ॥

శ్లోకం - 131

భజావా జనీ పాహతా రామ్ ఏకూ ।
కరీ బాణ ఏకూ ముఖీ శబ్ద ఏకూ ।
క్రియా పాహతా ఉద్ధరే సర్వ లోకూ ।
ధరా జానకీనాయకాచా వివేకూ ॥ 131 ॥

ఈ లోకంలో భజించదగిన ఏకైక ప్రభువు శ్రీరాముడే. ఆయన చేతిలో ఒకే బాణం, నోటిలో ఒకే సత్యవాక్యం ఉంటుంది. ఆయన ఆచరణను గమనిస్తే సమస్త లోకాలను ఉద్ధరించేదిగా ఉంటుంది. జానకీనాయకుడైన శ్రీరాముని వివేకాన్ని అలవరచుకోవాలి.

विचारूनि बोले विवंचूनि चाले ।
तयाचेनि संतप्त तेही निवाले ॥
बरें शोधल्यावीण बोलो नको हो ।
जनी चालणे शुद्ध नेमस्त राहो ॥१३२ ॥

శ్లోకం - 132

విచారూని బోలే వివంచూని చాలే ।
తయాచేని సంతప్త తేహీ నివాలే ।
బరే శోధల్యావీణ బోలో నకో హో ।
జనీ చాలణే శుద్ధ నేమస్త రాహో ॥ 132 ॥

బాగా ఆలోచించిన తరువాతనే మాట్లాడాలి, పరిశీలించిన తరువాతనే నడుచుకోవాలి అటువంటి వ్యక్తి సాంగత్యంతో బాధపడుతున్నవారు కూడా శాంతిని పొందుతారు. సత్యాన్ని సరిగ్గా పరిశీలించకుండా ఏ విషయమూ మాట్లాడకూడదు. ఈ లోకంలో ప్రవర్తన పరిశుద్ధంగా, నియమబద్ధంగా ఉండాలి.

శ్లోకం - 133

हरीभक्त वीरक्त विज्ञानराशी ।
जेणे मानसी स्थापिलें निश्चयासी ॥
तया दर्शने स्पर्शने पुण्य जोडे ।
तया भाषणें नष्ट संदेह मोडे ॥१३३ ॥

హరిభక్త విరక్త విజ్ఞానరాశీ ।
జేణే మానసీ స్థాపిలే నిశ్చయాసీ ।
తయా దర్శనే స్పర్శనే పుణ్య జోడే ।
తయా భాషణే నష్ట సందేహ మోడే ॥ 133 ॥

హరిభక్తి, వైరాగ్యం, ఆత్మజ్ఞానం సమృద్ధిగా ఉన్నవాడు, తన మనసులో పరమసత్యంపై దృఢమైన నిశ్చయాన్ని నిలిపినవాడు, అటువంటి మహనీయుని దర్శనం, స్పర్శ వల్ల పుణ్యం కలుగుతుంది. ఆయన మాటలను వినడం వల్ల సందేహాలన్నీ తొలగిపోతాయి.

శ్లోకం - 134

नसे गर्व आंगी सदा वीतरागी ।
क्षमा शांति भोगी दयादक्ष योगी ॥
नसे लोभ ना क्षोम ना दैन्यवाणा ।
इहीं लक्षणी जाणिजे योगिराणा ॥१३४ ॥

నసే గర్వ అంగీ సదా వీతరాగీ ।
క్షమా శాంతి భోగీ దయా దక్ష యోగీ ।
నసే లోభ నా క్షోభ నా దైన్యవాణా ।
ఇహీ లక్షణీ జాణిజే యోగిరాణా ॥ 134 ॥

అతని స్వభావంలో గర్వం ఉండదు; ఎల్లప్పుడూ విషయాసక్తికి దూరంగా ఉంటాడు. క్షమ, శాంతి, దయ కలిగి, ఆధ్యాత్మిక సాధనలో సమర్థుడై ఉంటాడు. అతనిలో లోభం, మనోవికారం లేదా దీనత్వం ఉండవు. ఈ లక్షణాలను బట్టి అతడు యోగులలో శ్రేష్ఠుడని తెలుసుకోవాలి.

శ్లోకం - 135

धरीं रे मना संगती सज्जनाची ।
जेणें वृत्ति हे पालटे दुर्जनाची ॥
बळे भाव सद्बुद्धि सन्मार्ग लागे ।
महाक्रुर तो काळ विक्राळ भंगे ॥१३५ ॥

ధరీ రే మనా సంగతీ సజ్జనాచీ ।
జేణే వృత్తి హే పాలటే దుర్జనాచీ ।
బళే భావ సద్బుద్ధి సన్మార్గ లాగే ।
మహాక్రూర తో కాళ్ విక్రాళ్ భంగే ॥ 135 ॥

ఓ మనసా, మంచి వారి సాంగత్యాన్ని దృఢంగా స్వీకరించు. ఆ సాంగత్యం వల్ల దుర్జనుని చెడు స్వభావం కూడా మారుతుంది. మంచి భావన, సద్బుద్ధి బలపడి సన్మార్గంలో నడిపిస్తాయి. భయంకరమైన మృత్యుభయం కూడా సత్సాంగత్యం వల్ల తొలగిపోతుంది.

శ్లోకం - 136

भयें व्यापिले सर्व ब्रह्मांड आहे।
भयातीत तें संत आनंत पाहे॥
जया पाहतां द्वैत कांही दिसेना।
भयो मानसीं सर्वथाही असेना॥१३६॥

భయే వ్యాపిలే సర్వ బ్రహ్మాండ ఆహే।
భయాతీత తే సంత అనంత పాహే।
జయా పాహతా ద్వైత కాహీ దిసేనా।
భయ మానసీ సర్వథాహీ అసేనా॥ 136॥

ఈ సమస్త బ్రహ్మాండం భయంతో వ్యాపించి ఉంది. కానీ అనంత పరమాత్మను దర్శించిన మహనీయులు భయానికి అతీతులు. వారికి పరమాత్మ నుంచి వేరైన రెండవ వస్తువు ఏదీ కనిపించదు. అందువల్ల వారి మనసులో ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ భయం ఉండదు.

శ్లోకం - 137

जिवां श्रेष्ठ ते स्पष्ट सांगोनि गेले।
परी जीव अज्ञान तैसेचि ठेले॥
देहेबुद्धिचें कर्म खोटें टळेना।
जुने ठेवणें मीपणें आकळेना॥१३७॥

జీవ శ్రేష్ఠ తే స్పష్ట సాంగోని గేలే।
పరీ జీవ అజ్ఞాన తైసేచి ఠేలే।
దేహబుద్ధిచే కర్మ ఖోటే టళేనా।
జునే ఠేవణే మీపణే ఆకళేనా॥ 137॥

జీవుని నిజమైన ఆత్మస్వరూపం శ్రేష్ఠమైనదని స్పష్టంగా చెప్పారు. అయినా జీవుడు అజ్ఞానంలోనే మునిగి ఉంటున్నాడు. దేహమే తాననే భావం వల్ల కలిగే తప్పుడు కర్మలు తొలగడం లేదు. అహంకారం వల్ల తనలో ఉన్న ప్రాచీన ఆత్మసంపదను గుర్తించలేకపోతున్నాడు.

శ్లోకం - 138

भ्रमे नाढळे वित्त तें गुप्त जाले।
जिवा जन्मदारिद्य ठाकुनि आले॥
देहेबुद्धिचा निश्चयो ज्या टळेना।
जुने ठेवणे मीपणे आकळेना॥१३८॥

భ్రమే నాఢళే విత్త తే గుప్త జాలే।
జీవా జన్మదారిద్ర్య ఠాకూని ఆలే।
దేహబుద్ధిచా నిశ్చయో జ్యా ఢళేనా।
జునే ఠేవణే మీపణే ఆకళేనా॥ 138॥

భ్రమ కారణంగా తనలో దాగి ఉన్న ఆత్మసంపద కనిపించకుండా పోయింది. అందువల్ల జీవునికి జన్మజన్మల ఆధ్యాత్మిక దారిద్ర్యం కలిగింది. దేహమే తాననే దృఢమైన భావం ఎవరిలో తొలగదో, అహంకారం వల్ల తనలోని ప్రాచీన ఆత్మసంపదను అతడు గ్రహించలేడు.

శ్లోకం - 139

पुढें पाहता सर्वही कोंदलेसें।
अभाग्यास हें दृश्य पाषाण भासे॥
अभावे कदा पुण्य गांठी पडेना।
जुने ठेवणे मीपणे आकळेना॥१३९॥

పుఢే పాహతా సర్వహీ కొండలేసే।
అభాగ్యాస్ హే దృశ్య పాషాణ భాసే।
అభావే కదా పుణ్య గాఠీ పడేనా।
జునే ఠేవణే మీపణే ఆకళేనా॥ 139॥

ముందున్న సత్యాన్ని చూడాలనుకున్నా అన్నీ మూసుకుపోయినట్లుగా కనిపిస్తాయి. దురదృష్టవంతునికి దాగి ఉన్న సంపద కూడా సాధారణ రాయిలా కనిపిస్తుంది. పూర్వపుణ్యం లేకపోతే ఆత్మజ్ఞానమనే సంపద లభించదు. అహంకారం వల్ల తనలోని ప్రాచీన ఆత్మసంపదను గుర్తించలేడు.

शोकं - 140

जयाचे तया चूकले प्राप्त नाहीं।
गुणे गोविले जाहले दुःख देहीं॥
गुणावेगळी वृत्ति तेहि वळेना।
जुने ठेवणे मीपणे आकळेना॥१४०॥

జయాచే తయా చుకలే ప్రాప్త నాహీ।
గుణే గోవిలే జాహలే దుఃఖ దేహీ।
గుణావేగళీ వృత్తి తేహీ వళేనా।
జునే ఠేవణే మీపణే ఆకళేనా॥ 140॥

తనకు చెందిన ఆత్మసంపదను కోల్పోయినవాడు దానిని తిరిగి పొందలేకపోతున్నాడు. ప్రకృతి గుణాలలో చిక్కుకొని శరీర సంబంధమైన దుఃఖాలను అనుభవిస్తున్నాడు. ఆ గుణాలకు అతీతమైన పరమాత్మ వైపు అతని మనస్సు మళ్లడం లేదు. అహంకారం వల్ల తనలోని ప్రాచీన ఆత్మసంపదను గుర్తించలేడు.

శ్లోకం - 141

म्हणे दास सायास त्याचे करावे।
जनीं जाणता पाय त्याचे धरावे॥
गुरू अंजनेवीण तें आकळेना।
जुने ठेवणे मीपणे ते कळेना॥१४१॥

మ్హణే దాస్ సాయాస త్యాచే కరావే।
జనీ జాణతా పాయ త్యాచే ధరావే।
గురూ అంజనేవీణ తే ఆకళేనా।
జునే ఠేవణే మీపణే తే కళేనా॥ 141॥

ఆత్మసత్యాన్ని తెలుసుకోవడానికి శ్రద్ధతో ప్రయత్నించాలని సమర్థుడు చెబుతున్నాడు. ఆ సత్యాన్ని తెలిసిన జ్ఞాని పాదాలను ఈ లోకంలో ఆశ్రయించాలి. గురువు ప్రసాదించే జ్ఞానమనే కాటుక లేకుండా సత్యం కనిపించదు. అహంకారం వల్ల తనలోని ప్రాచీన ఆత్మసంపదను తెలుసుకోలేడు.

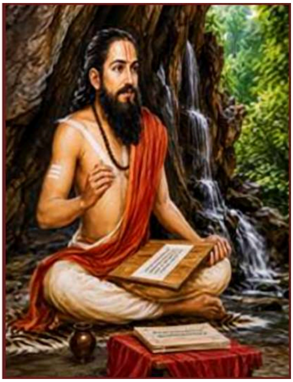

कळेना कळेना कळेना कळेना ।
ढळे नाढळे संशयोही ढळेना ॥
गळेना गळेना अहंता गळेना ।
बळें आकळेना मिळेना मिळेना ॥१४२ ॥

కళేనా కళేనా కళేనా ఢళేనా । శ్లోకం - 142
ఢళేనా ఢళేనా సంశయోహీ ఢళేనా ।
గళేనా గళేనా అహంతా గళేనా ।
బళే ఆకళేనా మిళేనా మిళేనా ॥ 142 ॥

ఎంత ప్రయత్నించినా సత్యం అర్థం కావడం లేదు; దేహాభిమానం తొలగడం లేదు. సందేహం కూడా మనసు నుంచి ఏమాత్రం తొలగిపోవడం లేదు. అహంకారం ఎంత ప్రయత్నించినా పూర్తిగా కరిగిపోవడం లేదు. బలవంతంగా ఆత్మజ్ఞానాన్ని తెలుసుకోలేం; పరమాత్మను పొందలేం.

अविद्यागुणे मानवा उमजेना ।
भ्रमे चुकले हीत ते आकळेना ॥
परीक्षेविणे बांधले दृढ नाणें ।
परी सत्य मिथ्या असें कोण जाणें ॥१४३ ॥

అవిద్యాగుణే మానవా ఉమజేనా । శ్లోకం - 143
భ్రమే చుకలే హీత తే ఆకళేనా ।
పరీక్షేవీణే బంధలే దృఢ నాణే ।
పరీ సత్య మిథ్య అసే కోణ జాణే ॥ 143 ॥

అవిద్య కారణంగా మానవుడు తన నిజమైన స్వరూపాన్ని గ్రహించలేడు. భ్రమలో పడి తన మేలును కోల్పోయినా అది అతనికి అర్థం కాదు. పరీక్షించకుండా నకిలీ నాణాన్ని నిజమైనదిగా దృఢంగా నమ్ముతున్నాడు. సరైన పరిశీలన లేకుండా సత్యమేదో, అసత్యమేదో ఎవరు తెలుసుకోగలరు?

जगी पाहतां साच ते काय आहे ।
अती आदरे सत्य शोधुन पाहे ॥
पुढे पाहतां पाहतां देव जोडे ।
भ्रम भ्रांति अज्ञान हें सर्व मोडे ॥१४४ ॥

జగీ పాహతా సాచ తే కాయ ఆహే । శ్లోకం - 144
అతీ ఆదరే సత్య శోధూని పాహే ।
పుఢే పాహతా పాహతా దేవ జోడే ।
భ్రమే భ్రాంతి అజ్ఞాన హే సర్వ మోడే ॥ 144 ॥

ఈ ప్రపంచంలో నిజమైన, శాశ్వతమైనది ఏమిటో పరిశీలించాలి. అత్యంత శ్రద్ధతో పరమసత్యాన్ని వెదికి తెలుసుకోవాలి. నిరంతరం అన్వేషిస్తే చివరకు భగవంతుని అనుభూతి కలుగుతుంది. అప్పుడు భ్రమ, అపోహలు, అజ్ఞానం అన్నీ పూర్తిగా తొలగిపోతాయి.

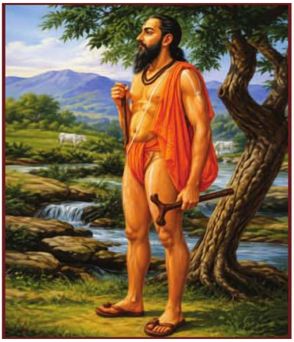

శ్లోకం - 145

सदा वीषयो चिंतितां जीव जाला।
अहंभाव अज्ञान जन्मास आला॥
विवेके सदा स्वस्वरुपी भरावे।
जिवा ऊगमी जन्म नाही स्वभावें॥१४५॥

సదా విషయో చింతితా జీవ జాలా।
అహంభావ అజ్ఞాన జన్మాసి ఆలా।
వివేకే సదా స్వస్వరూపీ భరావే।
జీవా ఉగమీ జన్మ నాహీ స్వభావే॥ 145॥

విషయ సుఖాలను నిరంతరం ఆలోచించడం వల్ల పరమాత్మ జీవభావాన్ని పొందాడు. అహంకారం, అజ్ఞానం వల్ల జననమరణాల చక్రం ఏర్పడింది. వివేకంతో ఎల్లప్పుడూ తన నిజమైన ఆత్మస్వరూపంలో నిలవాలి. జీవుని మూలమైన ఆత్మస్వరూపానికి వాస్తవంగా జన్మ అనేది లేదు.

శ్లోకం - 146

दिसे लोचनी ते नसे कल्पकोडी।
अकस्मात आकारले काळ मोडी॥
पुढे सर्व जाईल कांही न राहे।
मना संत आनंत शोधुनि पाहे॥१४६॥

దిసే లోచనీ తే నసే కల్పకోటీ।
అకస్మాత్ ఆకారలే కాల్ మోడీ।
పుఢే సర్వ జాఈల్ కాహీ న రాహే।
మనా సంత అనంత శోధూని పాహే॥ 146॥

కళ్లకు కనిపిస్తున్న జగత్తు కోట్ల కల్పాల వరకు శాశ్వతంగా ఉండదు. అది అకస్మాత్తుగా రూపాన్ని పొందుతుంది; కాలం దానిని నాశనం చేస్తుంది. ముందుకు సాగేకొద్దీ అన్నీ నశిస్తాయి; ఏదీ శాశ్వతంగా మిగలదు. ఓ మనసా, మహనీయుల సాంగత్యంలో అనంత పరమాత్మను వెదికి తెలుసుకో

శ్లోకం - 147

फुटेना तुटेना चळेना ढळेना।
सदा संचले मीपणे ते कळेना॥
तया एकरूपासि दूजे न साहे।
मना संत आनंत शोधुनि पाहें॥१४७॥

ఫుటేనా తుటేనా చళేనా ఢళేనా।
సదా సంచలే మీపణే తే కళేనా।
తయా ఏకరూపాసి దూజే న సాహే।
మనా సంత అనంత శోధూని పాహే॥ 147॥

పరమసత్యం పగలదు, తెగదు, కదలదు, తన స్థితి నుంచి తొలగదు. కానీ అహంకారం వల్ల మనస్సు ఎల్లప్పుడూ చంచలంగా ఉండి దానిని గ్రహించదు. ఆ ఏకరూపమైన పరమాత్మలో రెండవ వస్తువుకు స్థానం లేదు. ఓ మనసా, మహనీయుల సాంగత్యంలో అనంత పరమాత్మను వెదికి తెలుసుకో.

निराकार आधार ब्रह्मादिकांचा।
जया सांगतां शीणली वेदवाचा॥
विवेके तदाकार होऊनि राहें।
मना संत आनंत शोधुनि पाहे॥१४८॥

శ్లోకం - 148

నిరాకార ఆధార బ్రహ్మాదికాంచా।
జయా సాంగతా శీణలీ వేదవాచా।
వివేకే తదాకార హోవోని రాహే।
మనా సంత అనంత శోధూని పాహే॥ 148॥

నిరాకార పరబ్రహ్మ బ్రహ్మదేవుడు మొదలైన వారందరికీ ఆధారం. దానిని వర్ణించడానికి ప్రయత్నించి వేదవాణి కూడా అలసిపోయింది. వివేకంతో ఆ పరమాత్మ స్వరూపంలోనే ఏకమై నిలవాలి. ఓ మనసా, మహనీయుల సాంగత్యంలో అనంత పరమాత్మను వెదికి తెలుసుకో.

जगी पाहतां चर्मलक्षी न लक्षे।
जगी पाहता ज्ञानचक्षी निरक्षे॥
जनीं पाहता पाहणे जात आहे।
मना संत आनंत शोधुनि पाहे॥१४९॥

శ్లోకం - 149

జగీ పాహతా చర్మలక్షీ న లక్షే।
జగీ పాహతా జ్ఞానచక్షీ నిరక్షే।
జనీ పాహతా పాహణే జాత ఆహే।
మనా సంత అనంత శోధూని పాహే॥ 149॥

ఈ లోకంలో సాధారణ భౌతిక కళ్లతో పరమసత్యాన్ని గుర్తించలేం. జ్ఞాననేత్రంతో పరిశీలించినప్పుడు మాత్రమే దానిని దర్శించగలం. సత్యం దర్శనమైనప్పుడు చూసేవాడు, చూడటం, చూడబడేది అనే భేదం తొలగుతుంది. ఓ మనసా, మహనీయుల సాంగత్యంలో అనంత పరమాత్మను వెదికి తెలుసుకో.

नसे पीत ना श्वेत ना श्याम कांही।
नसे व्यक्त अव्यक्त ना नीळ नाहीं॥
म्हणे दास विश्वासतां मुक्ति लाहे।
मना संत आनंत शोधुनि पाहे॥१५०॥

శ్లోకం - 150

నసే పీత నా శ్వేత నా శ్యామ కాహీ।
నసే వ్యక్త అవ్యక్త నా నీల నాహీ।
మ్హణే దాస్ విశ్వాసతా ముక్తి లాహే।
మనా సంత అనంత శోధూని పాహే॥ 150॥

పరమాత్మ పసుపు, తెలుపు, నలుపు వంటి ఏ రంగుకూ పరిమితం కాదు. ఆయన వ్యక్తరూపం కాదు, అవ్యక్తం కాదు; నీలవర్ణం కూడా కాదు. దృఢమైన విశ్వాసంతో ఆ పరమసత్యాన్ని తెలుసుకుంటే ముక్తి లభిస్తుంది. ఓ మనసా, మహనీయుల సాంగత్యంలో అనంత పరమాత్మను వెదికి తెలుసుకో.

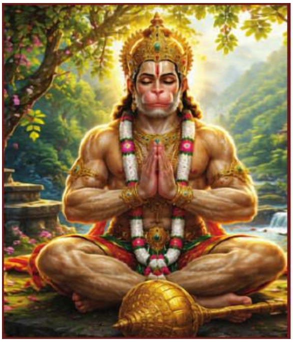

खरें शोधितां शोधितां शोधिताहे।	ఖరే శోధితా శోధితా శోధితాహే।	శ్లోకం - 151
मना बोधिता बोधिता बोधिताहे॥	మనా బోధితా బోధితా బోధితాహే।	
परी सर्वही सज्जनाचेनि योगे।	పరీ సర్వహీ సజ్జనాచేని యోగే।	
बरा निश्चयो पाविजे सानुरागे॥१५१॥	బరా నిశ్చయో పావిజే సానురాగే॥ 151॥	

పరమసత్యాన్ని పదేపదే వెదికి పరిశీలించాలి. ఓ మనసా, దాని గురించి మళ్ళీ మళ్ళీ బోధించుకొని గ్రహించాలి. అయితే మంచి వారి సాంగత్యం వల్లనే సరైన అవగాహన కలుగుతుంది. ప్రేమపూర్వకమైన సత్సాంగత్యంతో దృఢమైన నిశ్చయాన్ని పొందగలం.

बहूतांपरी कूसरी तत्त्वझाडा।	బహూతాంపరీ కూసరీ తత్త్వఝాడా।	
परी अंतरी पाहिजे तो निवाडा॥	పరీ అంతరీ పాహిజే తో నివాడా।	
मना सार साचार ते वेगळे रे।	మనా సార సాచార తే వేగళే రే।	శ్లోకం - 152
समस्तांमधे एक ते आगळे रे॥१५२॥	సమస్తాంమధే ఏక తే ఆగళే రే॥ 152॥	

అనేక మంది చాతుర్యంతో పరమతత్వాన్ని అనేక విధాలుగా వివరిస్తారు. కానీ నిజమైన నిర్ణయాన్ని తన అంతరంగంలోనే పరిశీలించి తెలుసుకోవాలి. ఓ మనసా, శాశ్వతమైన సారం మరియు అసారమైన దృశ్యప్రపంచం వేర్వేరు. సమస్తంలో వ్యాపించి ఉన్న ఏకైక పరమసత్యం అన్నింటికంటే విశిష్టమైనది.

नव्हे पिंडज्ञाने नव्हे तत्त्वज्ञाने।	నవ్హే పిండజ్ఞానే నవ్హే తత్త్వజ్ఞానే।	శ్లోకం - 153
समाधान कांही नव्हे तानमाने॥	సమాధాన కాంహీ నవ్హే తానమానే।	
नव्हे योगयागें नव्हे भोगत्यागें।	నవ్హే యోగయాగే నవ్హే భోగత్యాగే।	
समाधान ते सज्जनाचेनि योगे॥१५३॥	సమాధాన తే సజ్జనాచేని యోగే॥ 153॥	

కేవలం శరీర నిర్మాణం గురించి తెలుసుకోవడం వల్ల మనశ్శాంతి కలగదు. తత్వజ్ఞానాన్ని మాటల్లో తెలుసుకోవడం లేదా గర్వించడం వల్ల కూడా శాంతి రాదు. యోగం, యాగం, భోగం లేదా బాహ్యమైన త్యాగంతో మాత్రమే శాంతి లభించదు. మంచి వారి సాంగత్యం వల్లనే నిజమైన మనశ్శాంతి కలుగుతుంది.

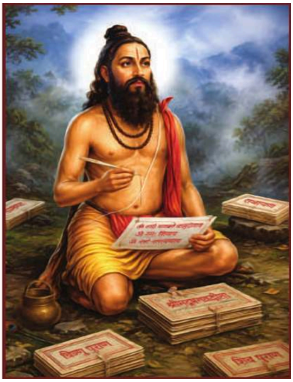

शलोकं - 154

महावाक्य तत्त्वादिके पंचकर्णे।
खुणे पाविजे संतसंगे विवर्णे॥
द्वितीयेसि संकेत जो दाविजेतो।
तया सांडुनी चंद्रमा भाविजेतो॥१५४॥

మహావాక్య తత్వాదికే పంచీకర్ణే।
ఖుణే పావిజే సంతసంగే వివర్ణే।
ద్వితీయేసి సంకేత జో దావిజేతో।
తయా సాండూని చంద్రమా భావిజేతో॥ 154॥

మహావాక్యాలు, తత్వవిచారం, పంచీకరణం పరమసత్యాన్ని సూచిస్తాయి. మహనీయుల సాంగత్యంలో వారి వివరణల ద్వారా ఆ సూచనను గ్రహించవచ్చు. . చంద్రుణ్ణి చూపించే వ్యక్తి ముందుగా చెట్టు కొమ్మను గుర్తుగా చూపినట్లుగా, ఆ గుర్తును విడిచి అది సూచించే చంద్రుని దర్శించాలి.

శ్లోకం - 155

दिसेना जनी तेचि शोधुनि पाहे।
बरे पाहता गूज तेथेचि आहे॥
करी घेउ जाता कदा आढळेना।
जनी सर्व कोंदाटले ते कळेना॥१५५॥

దిసేనా జనీ తేచి శోధూని పాహే।
బరే పాహతా గూజ్ తేథేచి ఆహే।
కరీ ఘేఉ జాతా కదా ఆఢళేనా।
జనీ సర్వ కొండాటలే తే కళేనా॥ 155॥

ఈ లోకంలో కళ్లకు కనిపించని పరమసత్యాన్ని వెదికి తెలుసుకోవాలి. సరిగ్గా పరిశీలిస్తే ఆ గూఢసత్యం ఇక్కడే వ్యాపించి ఉందని తెలుస్తుంది. దానిని చేతులతో పట్టుకోవాలని ప్రయత్నిస్తే ఎప్పటికీ దొరకదు. అది అన్నిచోట్లా నిండి ఉన్నా అజ్ఞానికి అర్థం కాదు.

శ్లోకం - 156

म्हणे जाणता तो जनी मूर्ख पाहे।
अतर्कासि तर्की असा कोण आहे॥
जनीं मीपणे पाहता पाहवेना।
तया लक्षितां वेगळे राहवेना॥१५६॥

మ్హణే జాణతా తో జనీ మూఢ పాహే।
అతర్కాసి తర్కీ అసా కోణ ఆహే।
జనీ మీపణే పాహతా పాహవేనా।
తయా లక్షితా వేగళే రాహవేనా॥ 156॥

"నాకు అన్నీ తెలుసు" అని భావించేవాడే ఈ లోకంలో నిజమైన అజ్ఞాని. తర్కానికి అతీతమైన పరమాత్మను తర్కంతో తెలుసుకోగలవాడు ఎవరు? అహంకారంతో పరిశీలిస్తే పరమసత్యాన్ని దర్శించలేం. దానిని నిజంగా గుర్తించినప్పుడు దాని నుంచి వేరుగా నిలవడం సాధ్యం కాదు.

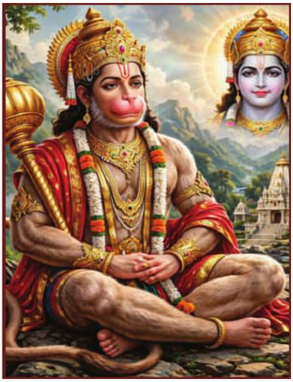

बहू शास्त्र धुंडाळता वाड आहे।
जया निश्चयो येक तोही न साहे॥
मती भांडती शास्त्रबोधे विरोधें।
गती खुंटती ज्ञानबोधे प्रबोधे॥१५७॥

బహూ శాస్త్ర ధుండాళితా వాడ ఆహే।
జయా నిశ్చయో ఏక తోహీ న సాహే।
మతీ భాండతీ శాస్త్రబోధే విరోధే। శ్లోకం - 157
గతీ ఖుంటతీ జ్ఞానబోధే ప్రబోధే॥ 157॥

అనేక శాస్త్రాలను పరిశీలిస్తే వాటిలో ఎన్నో భిన్నమైన వాదనలు కనిపిస్తాయి. వాటివల్ల ఒకే దృఢమైన నిర్ణయానికి రావడం కష్టమవుతుంది. శాస్త్రాల భిన్నమైన వివరణల కారణంగా బుద్ధులు పరస్పరం వాదిస్తాయి. వాదాల్లో చిక్కుకుంటే ఆధ్యాత్మిక ప్రగతి ఆగిపోయి నిజజ్ఞానం కలగదు.

श्रुती न्याय मीमांसके तर्कशास्त्रे।
स्मृती वेद वेदान्तवाक्ये विचित्रे॥
स्वये शेष मौनावला स्थीर पाहे।
मना सर्व जाणीव सांडून राहे॥१५८॥

శ్రుతీ న్యాయ మీమాంసకే తర్కశాస్త్రే।
స్మృతీ వేద వేదాంత వాక్యే విచిత్రే। శ్లోకం - 158
స్వయే శేష మౌనావలా స్థిర రాహే।
మనా సర్వ జాణీవ సాండూని పాహే॥ 158॥

శ్రుతులు, న్యాయశాస్త్రం, మీమాంస, తర్కశాస్త్రం అనేక విషయాలు చెబుతాయి. స్మృతులు, వేదాలు, వేదాంత వాక్యాలు కూడా అనేక విధాలుగా వివరిస్తాయి. వాటన్నింటినీ వివరించే ఆదిశేషుడు కూడా చివరకు మౌనంగా నిలిచిపోతాడు. ఓ మనసా, అన్నీ తెలుసుననే గర్వాన్ని విడిచి సత్యాన్ని పరిశీలించు.

जेणे मक्षिका भक्षिली जाणिवेची।
तया भोजनाची रुची प्राप्त कैची॥
अहंभाव ज्या मानसीचा विरेना।
तया ज्ञान हे अन्न पोटी जिरेना॥१५९॥

జేణే మక్షికా భక్షిలీ జాణివేచీ। శ్లోకం - 159
తయా భోజనాచీ రుచీ ప్రాప్త కైచీ।
అహంభావ జ్యా మానసీచా విరేనా।
తయా జ్ఞాన హే అన్న పోటీ జిరేనా॥ 159॥

ఆహారంలో ఈగను మింగిన వ్యక్తికి ఆ భోజనంపై రుచి ఎలా కలుగుతుంది? అటువంటి అపవిత్రమైన ఆహారాన్ని అతడు ఆనందంగా ఎలా స్వీకరించగలడు? అలాగే ఎవరి మనసులో అహంకారం తొలగకుండా ఉంటుందో, వారిలో జ్ఞానమనే ఆహారం జీర్ణమై ఫలితాన్ని ఇవ్వదు.

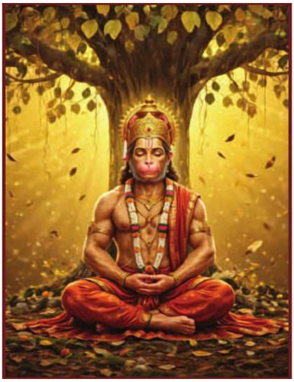

शlokam - 160

नको रे मना वाद हा खेदकारी।
नको रे मना भेद नानाविकारी॥
नको रे मना शीकवूं पूढिलांसी।
अहंभाव जो राहिला तूजपासी॥१६०॥

నకో రే మనా వాద హా ఖేదకారీ।
నకో రే మనా భేద నానా వికారీ।
నకో రే మనా శికవూ పూఢిలాంసీ।
అహంభావ జో రాహిలా తూఝుపాసీ ॥ 160 ॥

ఓ మనసా, బాధను కలిగించే వ్యర్థమైన వాదాలకు పాల్పడవద్దు. ఓ మనసా, అనేక వికారాలను కలిగించే భేదభావాలను పెంచుకోవద్దు. ఓ మనసా, నీలో అహంకారం ఇంకా ఉన్నప్పుడు ఇతరులకు బోధించవద్దు. ముందుగా నీలో మిగిలి ఉన్న అహంకారాన్ని పూర్తిగా తొలగించుకో.

శ్లోకం - 161

अहंतागुणे सर्वही दुःख होते।
मुखे बोलिले ज्ञान ते व्यर्थ जाते॥
सुखी राहता सर्वही सूख आहे।
अहंता तुझी तुंचि शोधुन पाहे॥१६१॥

అహంతా గుణే సర్వహీ దుఃఖ హోతే।
ముఖే బోలిలే జ్ఞాన తే వ్యర్థ జాతే।
సుఖీ రాహతా సర్వహీ సుఖ ఆహే।
అహంతా తుఝీ తూంచి శోధూన్ పాహే ॥ 161 ॥

అహంకారం వల్ల అన్ని దుఃఖాలు కలుగుతాయి. కేవలం మాటల్లో జ్ఞానం చెప్పినా ప్రయోజనం లేదు. అహంకారం లేకపోతే అంతటా సుఖమే ఉంటుంది. నీ అహంకారాన్ని నీవే పరిశీలించి తెలుసుకో.

శ్లోకం - 162

अहंतागुणे नीति सांडी विवेकी।
अनीतीबळे श्लाघ्यता सर्व लोकी॥
परी अंतरी अर्वही साक्ष येते।
प्रमाणांतरे बुद्धि सांडूनि जाते॥१६२॥

అహంతా గుణే నీతి సాండీ వివేకీ।
అనీతి బలే శ్లాఘ్యతా సర్వలోకీ।
పరీ అంతరీ సర్వహీ సాక్షి యేతే।
ప్రమాణాంతరే బుద్ధి సాండూని జాతే ॥ 162 ॥

అహంకారం వల్ల వివేకవంతుడు కూడా నీతి మార్గాన్ని విడిచిపెడతాడు. తప్పుడు ప్రవర్తనను కూడా లోకంలో గొప్పదిగా చూపించడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. కానీ అంతరంగంలోని సాక్షి అన్ని కార్యాలను గమనిస్తూనే ఉంటుంది. అహంకారం పెరిగినప్పుడు బుద్ధి సత్యాసత్య విచక్షణను కోల్పోతుంది.

శ్లోకం - 163

देहेबुद्धिचा निश्चयो दृढ जाला।
देहातीत ते हीत सांडीत गेला॥
देहेबुद्धि ते आत्मबुद्धि करावी।
सदा संगती सज्जनाची धरावी॥१६३॥

దేహబుద్ధిచా నిశ్చయో దృఢ జాలా।
దేహాతీత తే హిత సాండీత గేలా।
దేహబుద్ధి తే ఆత్మబుద్ధి కరావీ।
సదా సంగతీ సజ్జనచీ ధరావీ॥ 163॥

దేహాభిమానం బలంగా స్థిరపడింది. దేహాతీతమైన ఆత్మహితం దూరమైంది. దేహభావనను ఆత్మభావనగా మార్చుకోవాలి. ఎల్లప్పుడూ మహనీయుల సాంగత్యాన్ని స్వీకరించాలి.

శ్లోకం - 164

मनें कल्पिला वीषयो सोडवावा।
मनें देव निर्गूण तो ओळखावा॥
मनें कल्पिता कल्पना ते सरावी।
सदा संगती सज्जनाची धरावी॥१६४॥

మనే కల్పిలా విషయో సోడవావా।
మనే దేవ నిర్గుణ తో ఓళఖావా।
మనే కల్పితా కల్పనా తే సరావీ।
సదా సంగతీ సజ్జనచీ ధరావీ॥ 164॥

మనసు కల్పించుకున్న విషయాసక్తులను విడిచిపెట్టాలి. నిర్గుణ పరమాత్మను మనసుతో తెలుసుకోవాలి. మనసులోని కల్పనలన్నింటినీ తొలగించాలి. ఎల్లప్పుడూ మహనీయుల సాంగత్యాన్ని స్వీకరించాలి.

శ్లోకం - 165

देहादीक प्रपंच हा चिंतियेला।
परी अंतरी लोभ निश्चित ठेला॥
हरीचिंतने मुक्तिकांता करावी।
सदा संगती सज्जनांची धरावी॥१६५॥

దేహాదిక ప్రపంచ హా చింతియేలా।
పరీ అంతరీ లోభ నిశ్చింత తేలా।
హరీచింతనే ముక్తికాంతా కరావీ।
సదా సంగతీ సజ్జనచీ ధరావీ॥ 165॥

దేహం, ప్రపంచం గురించిన చింతనలోనే మనసు మునిగిపోతుంది. అంతరంగంలో లోభం స్థిరంగా నిలిచిపోతుంది. హరిని ధ్యానిస్తూ ముక్తిని లక్ష్యంగా చేసుకోవాలి. ఎల్లప్పుడూ మహనీయుల సాంగత్యాన్ని స్వీకరించాలి.

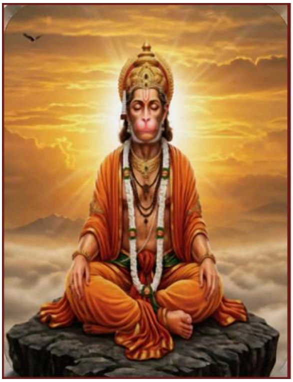
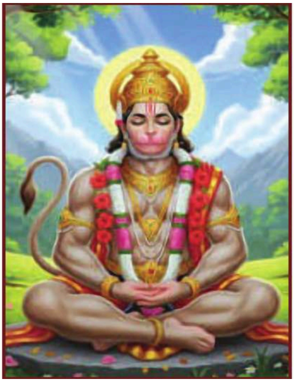

अहंकार विस्तारला या देहाचा।
स्त्रियापुत्रमित्रादिके मोह त्यांचा॥
बळे भ्रांति हें जन्मचिंता हरावी।
सदा संगती सज्जनांची धरावी॥१६६॥

అహంకార విస్తారలా యా దేహాచా। శ్లోకం - 166
స్త్రియా పుత్ర మిత్రాదికే మోహ త్యాంచా।
బలే భ్రాంతి హే జన్మచింతా హరావీ।
సదా సంగతీ సజ్జనచీ ధరావీ॥ 166॥

ఈ దేహం వల్ల అహంకారం విస్తరిస్తుంది. భార్య, పిల్లలు, మిత్రులు మొదలైన వారిపై మోహం పెరుగుతుంది. ఈ బలమైన భ్రమను, జన్మకు కారణమైన చింతను తొలగించాలి. ఎల్లప్పుడూ మహనీయుల సాంగత్యాన్ని స్వీకరించాలి.

बरा निश्चयो शाश्वताचा करावा।
म्हणे दास संदेह तो वीसरावा॥
घडीने घडी सार्थकाची धरावी।
सदा संगती सज्जनांची धरावी॥१६७॥

బరా నిశ్చయో శాశ్వతాచా కరావా।
మ్హణే దాస సందేహ తో వీసరావా।
ఘడీనే ఘడీ సార్థకాచీ కరావీ। శ్లోకం - 167
సదా సంగతీ సజ్జనచీ ధరావీ॥ 167॥

శాశ్వత సత్యంపై దృఢమైన నిశ్చయం కలిగి ఉండాలి. సందేహాన్ని పూర్తిగా విడిచిపెట్టాలని దాసుడు చెబుతున్నాడు. ప్రతి క్షణాన్నీ సార్థకంగా మార్చుకోవాలి. ఎల్లప్పుడూ మహనీయుల సాంగత్యాన్ని స్వీకరించాలి.

करी वृत्ती जो संत तो संत जाणा।
दुराशागुणे जो नव्हे दैन्यवाणा॥
उपाधी देहेबुद्धीते वाढवीते।
परी सज्जना केविं बाधु शके ते॥१६८॥

కరీ వృత్తి జో సంత తో సంత జాణా।
దురాశా గుణే జో నవ్హే దైన్యవాణా।
ఉపాధి దేహబుద్ధి తే వాఢవీతే। శ్లోకం - 168
పరీ సజ్జనా కేవి బాధూ శకే తే॥ 168॥

ఎవరి ప్రవర్తన సంత స్వభావంతో ఉంటుందో, అతడే నిజమైన మహనీయుడు. దురాశకు లోనై అతడు దీనస్థితికి చేరడు. దేహాభిమానం, ఉపాధులు బంధనాన్ని పెంచుతాయి. కానీ అవి నిజమైన మహనీయుడిని ఎలా బాధించగలవు?

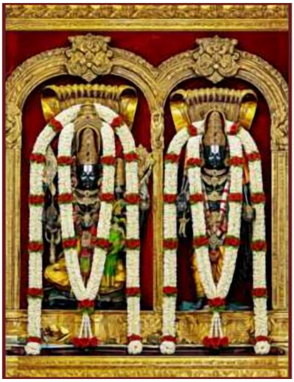
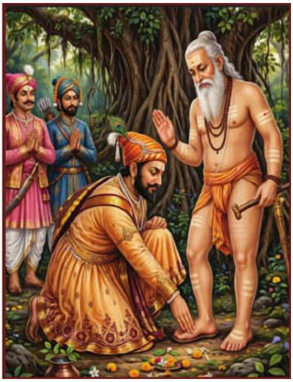

नसे अंत आनंत संता पुसावा।
अहंकारविस्तार हा नीरसावा॥
गुणेवीण निर्गुण तो आठवावा।
देहेबुद्धिचा आठवु नाठवावा॥१६९॥

నసే అంత ఆనంత సంతాపుసావా। శ్లోకం - 169
అహంకార విస్తార హా నీరసావా।
గుణేవీణ నిర్గుణ తో ఆఠవావా।
దేహబుద్ధిచా ఆఠవూ నాఠవావా॥ 169॥

అనంతమైన పరమసత్యానికి అంతం లేదు. అహంకార విస్తారాన్ని పూర్తిగా తగ్గించాలి. గుణాలకు అతీతమైన నిర్గుణ పరమాత్మను స్మరించాలి. దేహాభిమానాన్ని పూర్తిగా మరచిపోవాలి.

देहेबुद्धि हे ज्ञानबोधे त्यजावी।
विवेके तये वस्तुची भेटी घ्यावी॥
तदाकार हे वृत्ति नाही स्वभावे।
म्हणोनी सदा तेचि शोधीत जावे॥१७०॥

దేహబుద్ధి హే జ్ఞానబోధే త్యజావీ। శ్లోకం - 170
వివేకే తయే వస్తుచీ భేటీ ఘ్యావీ।
తదాకార హే వృత్తి నాహీ స్వభావే।
మ్హణోనీ సదా తేచి శోధీత జావే॥ 170॥

దేహాభిమానాన్ని జ్ఞానబోధతో విడిచిపెట్టాలి. వివేకంతో పరమసత్యాన్ని తెలుసుకోవాలి. మనస్సు సహజంగా ఆ పరమస్వరూపంలో నిలవదు. అందుకే ఎల్లప్పుడూ ఆ సత్యాన్నే వెదుకుతూ ఉండాలి.

असे सार साचार तें चोरलेसे।
इहीं लोचनी पाहता दृश्य भासे॥
निराभास निर्गुण तें आकळेना।
अहंतागुणे कल्पिताही कळेना॥१७१॥

అసే సార సాచార తే చోరిలేసే। శ్లోకం - 171
ఇహీ లోచనీ పాహతా దృశ్య భాసే।
నిరాభాస నిర్గుణ తే ఆకళేనా।
అహంతా గుణే కల్పితాహీ కళేనా॥ 171॥

నిజమైన సారం దాగి ఉన్నట్లుగా అనిపిస్తుంది. కళ్లకు కనిపించేది దృశ్య ప్రపంచం మాత్రమే. నిరాభాసమైన నిర్గుణ సత్యం సులభంగా అర్థం కాదు. అహంకారం వల్ల కల్పితమైనదీ సరిగా తెలియదు.

स्फुरे वीषयी कल्पना ते अविद्या।
स्फुरे ब्रह्म रे जाण माया सुविद्या॥
मुळीं कल्पना दो रुपें तेचि जाली।
विवेके तरी स्वस्वरुपी मिळाली॥१७२॥

శ్లోకం - 172

స్ఫురే విషయీ కల్పనా తే అవిద్యా।
స్ఫురే బ్రహ్మ రే జాణ మాయా సువిద్యా।
మూలీ కల్పనా దో రూపే తేచి జాలీ।
వివేకే తరీ స్వస్వరూపీ మిళాలీ॥ 172॥

విషయాలపై కలిగే కల్పన అవిద్యగా మారుతుంది. బ్రహ్మాన్ని తెలియజేసే జ్ఞానం సువిద్యగా నిలుస్తుంది. మూలమైన కల్పన ఈ రెండు రూపాలుగా వ్యక్తమవుతుంది. వివేకంతో చివరకు తన నిజస్వరూపాన్ని చేరుకోవచ్చు.

स्वरुपी उदेला अहंकार राहो।
तेणे सर्व आच्छादिले व्योम पाहो॥
दिशा पाहतां ते निशा वाढताहे।
विवेके विचारे विवंचुनि पाहे॥१७३॥

శ్లోకం - 173

స్వరూపీ ఉదేలా అహంకార రాహో।
తేనే సర్వ ఆఛాదిలే వ్యోమ పాహో।
దిశా పాహతా తే నిశా వాఢతాహే।
వివేకే విచారే వివంచూని పాహే॥ 173॥

అహంకారం ఉద్భవించి నిజస్వరూపాన్ని కప్పివేస్తుంది. అది ఆకాశాన్ని మేఘాలు కప్పినట్లుగా అన్నింటినీ కప్పేస్తుంది. ఎటు చూసినా అజ్ఞానమనే చీకటి పెరుగుతున్నట్లు అనిపిస్తుంది. వివేకంతో ఆలోచించి సత్యాన్ని పరిశీలించాలి.

जया चक्षुने लक्षिता लक्षवेना।
भवा भक्षिता रक्षिता रक्षवेना॥
क्षयातीत तो अक्षयी मोक्ष देतो।
दयादक्ष तो साक्षिने पक्ष घेतो॥१७४॥

శ్లోకం - 174

జయా చక్షణే లక్షితా లక్షవేనా।
భవ భక్షితా రక్షితా రక్షవేనా।
క్షయాతీత తో అక్షయీ మోక్ష దేతో।
దయాదక్ష తో సాక్షిణే పక్ష ఘేతో॥ 174॥

సాధారణ దృష్టితో చూసినా ఆ పరమసత్యం కనిపించదు. సంసారానికి లోనైన జీవుడు తనను తాను పూర్తిగా రక్షించుకోలేడు. క్షయానికి అతీతుడైన పరమాత్మ అక్షయమైన మోక్షాన్ని ప్రసాదిస్తాడు. దయామయుడైన ఆయన సాక్షిగా నిలిచి భక్తునికి అండగా ఉంటాడు.

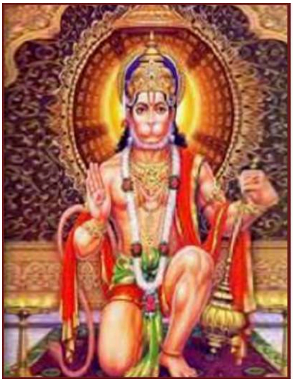

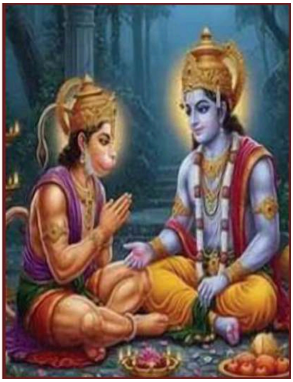

శ్లోకం - 175

विधी निर्मिती लीहितो सर्व भाळी ।
परी लीहिता कोण त्याचे कपाळी ॥
हरू जाळितो लोक संहारकाळी ।
परी शेवटी शंकरा कोण जाळी ॥१७५॥

విధి నిర్మితా లిహితో సర్వ భాళీ ।
పరీ లిహితో కోణ త్యాచే కపాళీ ।
హరూ జాళితో లోక సంహారకాలీ ।
పరీ శేవటీ శంకరా కోణ జాళీ ॥ 175 ॥

విధాత అందరి నుదుటిపై విధిని రాస్తాడని చెబుతారు. కానీ ఆ విధాత నుదుటిపై విధిని రాసేది ఎవరు? శంకరుడు ప్రళయకాలంలో లోకాలన్నింటినీ సంహరిస్తాడు. కానీ చివరకు శంకరుని సంహరించేది ఎవరు?

శ్లోకం - 176

जगी द्वादशादित्य हे रुद्र अक्रा ।
असंख्यात संख्या करी कोण शक्रा ॥
जगी देव धुंडाळिता आढळेना ।
जगी मुख्य तो कोण कैसा कळेना ॥१७६॥

జగీ ద్వాదశాదిత్య హే రుద్ర అక్రా ।
అసంఖ్యాత సంఖ్యా కరీ కోణ శక్రా ।
జగీ దేవ ధుండాళితా ఆఢళేనా ।
జగీ ముఖ్య తో కోణ కైసా కళేనా ॥ 176 ॥

జగత్తులో పన్నెండు ఆదిత్యులు, పదకొండు రుద్రులు ఉన్నారు. అసంఖ్యాకమైన దేవతలను ఎవరు పూర్తిగా లెక్కించగలరు? వెదికినా పరమదేవుని సాధారణంగా గుర్తించలేము. అందరిలో ప్రధానమైన పరమసత్యం ఏదో సులభంగా తెలియదు.

శ్లోకం - 177

तुटेना फुटेना कदा देवराणा ।
चळेना ढळेना कदा दैन्यवाणा ॥
कळेना कळेना कदा लोचनासी ।
वसेना दिसेना जगी मीपणासी ॥१७७॥

తుటేనా ఫుటేనా కదా దేవరాణా ।
చలేనా ఢలేనా కదా దైన్యవాణా ।
కళేనా వళేనా కదా లోచనాసీ ।
వసేనా దిసేనా జగీ మీపణాసీ ॥ 177 ॥

పరమాత్మ ఎప్పుడూ విరగడు, నశించడు. ఆయన కదలడు, మారడు, దీనస్థితికి లోనుకాడు. సాధారణ కళ్లకు ఆయన పూర్తిగా కనిపించడు. అహంకారం ఉన్నంతవరకు ఆయనను తెలుసుకోలేము.

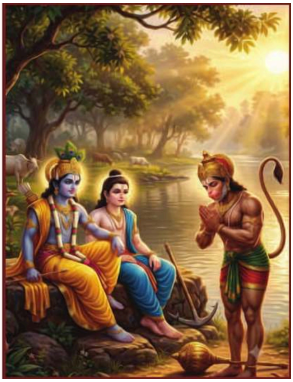

जया मानला देव तो पुजिताहे।
परी देव शोधुनि कोणी न पाहे॥
जगी पाहता देव कोट्यानुकोटी।
जया मानली भक्ति जे तेचि मोठी॥१७८॥

జయా మానలా దేవ తో పూజితాహే।
పరీ దేవ శోధూని కోణీ న పాహే।
జగీ పాహతా దేవ కోట్యానుకోటీ। శ్లోకం - 178
జయా మానిలీ భక్తి జే తేచి మోఠీ ॥ 178 ॥

ఎవరిని దేవుడిగా భావిస్తారో వారినే పూజిస్తారు. కానీ నిజమైన పరమదేవుని వెదికి చూసేవారు చాలా అరుదు. లోకంలో కోట్లకొద్దీ దేవరూపాలు కనిపిస్తాయి. ఎవరిపై భక్తి ఉంచుతారో ఆ రూపమే వారికి గొప్పదిగా అనిపిస్తుంది.

तिन्ही लोक जेथूनि निर्माण झाले।
तया देवरायासि कोणी न बोले॥
जगीं थोरला देव तो चोरलासे।
गुरूवीण तो सर्वथाही न दीसे॥१७९॥

తిన్హీ లోక జేథూని నిర్మాణ జాలే। శ్లోకం - 179
తయా దేవరాయాసి కోణీ న బోలే।
జగీ థోర్లా దేవ తో చోర్లాసే।
గురువీణ తో సర్వథాహీ న దిసే ॥ 179 ॥

మూడు లోకాలు ఎవరి నుండి ఉద్భవించాయో ఆయనే పరమదేవుడు. అయినా ఆయన నిజస్వరూపాన్ని ఎవరూ పూర్తిగా చెప్పలేరు. లోకంలో అత్యున్నతుడైన ఆ దేవుడు గూఢంగా ఉన్నాడు. గురువు మార్గదర్శనం లేకుండా ఆయనను తెలుసుకోవడం సాధ్యం కాదు.

गुरु पाहता पाहता लक्ष कोटी।
बहूसाल मंत्रावळी शक्ति मोठी॥
मनी कामना चेटके धातमाता।
जनी व्यर्थ रे तो नव्हे मुक्तिदाता॥१८०॥

గురు పాహతా పాహతా లక్ష కోటీ। శ్లోకం - 180
బహుశాల మంత్రావళీ శక్తి మోఠీ।
మనీ కామనా చేటకే ధాతమాతా।
జనీ వ్యర్థ రే తో నవ్హే ముక్తిదాతా ॥ 180 ॥

లోకంలో లక్షలకొద్దీ గురువులు కనిపించవచ్చు. అనేక మంత్రాలు, గొప్ప శక్తులు కూడా ఉండవచ్చు. కానీ మనసులో కోరికలు, మాయాజాలాలే ప్రధానమైతే ప్రయోజనం లేదు. అటువంటి వాడు నిజమైన ముక్తిదాత కాడు.

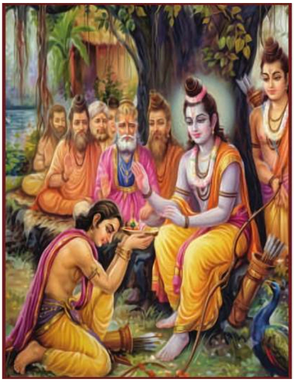

नव्हे चेटकी चाळकू द्रव्यभोंदु।
नव्हे निंदकू मत्सरू भक्तिमंदू॥
नव्हे उन्मतू वेसनी संगबाधू।
जनी ज्ञानिया तोचि साधु अगाधू॥१८१॥

శ్లోకం - 181

నవ్హే చేటకూ చాలకూ ద్రవ్యభోండు।
నవ్హే నిందకూ మత్సరూ భక్తిమండు।
నవ్హే ఉన్మతూ వేషనీ సంయమబాధూ।
జనీ జ్ఞానియా తోచి సాధూ అగాధూ॥ 181॥

మాయలు చేసే మోసగాడు నిజమైన సాధువు కాడు. నింద, అసూయ కలవాడు నిజమైన భక్తుడు కాడు. ఉన్మత్తుడు, వ్యసనాలకు బానిసైనవాడు సాధువు కాడు. నిజమైన జ్ఞాని మాత్రమే అగాధమైన సాధువు.

नव्हे वाउगी चाहुटी काम पोटी।
क्रियेवीण वाचाळता तेचि मोठी॥
मुखे बोलिल्यासारिखे चालताहे।
मना सद्गुरु तोचि शोधुनि पाहे॥१८२॥

శ్లోకం - 182

నవ్హే వాగుచా హుటీ కామ పోటీ।
క్రియేవీణ వాచాళతా తేచి మోఠీ।
ముఖే బోలిల్యాసారఖే చాలతాహే।
మన సద్గురు తోచి శోధూని పాహే॥ 182॥

వృథా మాటలు, కోరికల పోటీ నిజమైన జ్ఞానం కావు. ఆచరణ లేకుండా ఎక్కువగా మాట్లాడటం వ్యర్థం. నోటితో చెప్పినట్లుగానే ఆచరించేవాడిని గుర్తించాలి. ఓ మనసా, అటువంటి నిజమైన సద్గురువునే వెదికి చూడు.

जनी भक्त ज्ञानी विवेकी विरागी।
कृपाळु मनस्वी क्षमावंत योगी॥
प्रभु दक्ष व्युत्पन्न चातुर्य जाणे।
तयाचेनि योगे समाधान बाणे॥१८३॥

శ్లోకం - 183

జనీ భక్త జ్ఞానీ వివేకీ విరాగీ।
కృపాళూ మనస్వీ క్షమావంత యోగీ।
ప్రభు దక్ష వ్యుత్పన్న చాతుర్య జాణే।
తయాచేని యోగే సమాధాన బాణే॥ 183॥

నిజమైన గురువు భక్తుడు, జ్ఞాని, వివేకి, వైరాగ్యవంతుడు. కరుణామయుడు, మనోనిగ్రహం కలవాడు, క్షమాశీలి, యోగి. సమర్థుడు, నిపుణుడు, జ్ఞానవంతుడు, చాతుర్యం కలవాడు. అటువంటి వారి సాంగత్యంతో మనసుకు నిజమైన శాంతి లభిస్తుంది.

శ్లోకం - 184

नव्हे तोचि जाले नसे तेचि आले।
कळो लागले सज्जनाचेनि बोले॥
अनिर्वाच्य ते वाच्य वाचे वदावे।
मना संत आनंत शोधीत जावे॥१८४॥

నవ్హే తేచి జాలే నసే తేచి ఆలే।
కళో లాగలే సజ్జనాచేని బోలే।
అనిర్వాచ్య తే వాచ్య వాచే వదావే।
మన సంత ఆనంత శోధీత జావే ॥ 184 ॥

పరమసత్యం కొత్తగా పుట్టేది కాదు, ఎక్కడి నుంచో వచ్చేది కాదు. మహనీయుల మాటల ద్వారా దాని స్వరూపం అర్థమవుతుంది. వర్ణించలేనిదాన్ని మాటల ద్వారా సూచించడానికి ప్రయత్నిస్తారు. ఓ మనసా, ఆ అనంత పరమసత్యాన్ని నిరంతరం వెదుకుతూ ఉండు.

శ్లోకం - 185

लपावे अति आदरे रामरुपी।
भयातीत निश्चीत ये स्वस्वरुपी॥
कदा तो जनी पाहतांही दिसेना।
सदा ऐक्य तो भिन्नभावे वसेना॥१८५॥

లపావే అతి ఆదరే రామరూపీ।
భయాతీత నిశ్చింత యే స్వస్వరూపీ।
కదా తో జనీ పాహతాహీ దిసేనా।
సదా ఐక్యాతో భిన్నభావే వసేనా ॥ 185 ॥

అత్యంత భక్తితో రామస్వరూపంలో లీనమవాలి. భయానికి అతీతమై, నిశ్చింతగా నిజస్వరూపంలో నిలవాలి. ఆ పరమసత్యం సాధారణ దృష్టికి కనిపించదు. అది ఎల్లప్పుడూ ఏకత్వంలోనే ఉంటుంది; భేదభావంలో కాదు.

శ్లోకం - 186

सदा सर्वदा राम सन्नीध आहे।
मना सज्जना सत्य शोधुन पाहे॥
अखंडीत भेटी रघूराजयोगू।
मना सांडीं रे मीपणाचा वियोगू॥१८६॥

సదా సర్వదా రామ సన్నిధ ఆహే।
మన సజ్జనా సత్య శోధూని పాహే।
అఖండిత భేటీ రఘురాజ యోగూ।
మన సాండీ రే మీపణాచా వియోగూ ॥ 186 ॥

రాముడు ఎల్లప్పుడూ మన సమీపంలోనే ఉన్నాడు. ఓ మంచి మనసా, సత్యాన్ని వెదికి తెలుసుకో. రఘురాజుతో నిరంతర ఏకత్వమే నిజమైన యోగం. ఓ మనసా, అహంకారాన్ని పూర్తిగా విడిచిపెట్టు.

भुते पिंड ब्रह्मांड हे ऐक्य आहे।	భూతే పిండ బ్రహ్మాండ హే ఐక్య ఆహే।
परी सर्वही स्वस्वरुपी न साहे॥	పరీ సర్వహీ స్వస్వరూపీ న సాహే।
मना भासले सर्व काही पहावे।	మన భాసలే సర్వ కాహీ పాహావే। శ్లోకం - 187
परी संग सोडुनि सुखी रहावे॥१८७॥	పరీ సంగ సోడుని సుఖీ రహావే॥ 187॥

పంచభూతాలు, దేహం, బ్రహ్మాండం పరస్పరం ఏకత్వంతో ఉన్నాయి. అయినా అవన్నీ పరమాత్మ యొక్క నిజస్వరూపం కావు. మనసుకు కనిపించే ప్రపంచాన్ని వివేకంతో పరిశీలించాలి. దానిపై ఆసక్తిని విడిచిపెట్టి శాంతిగా ఉండాలి.

देहेभान हे ज्ञानशस्त्रे खुडावे।	దేహభాన హే జ్ఞానశస్త్రే ఖుడావే। శ్లోకం - 188
विदेहीपणे भक्तिमार्गेचि जावे॥	విదేహీపణే భక్తిమార్గేచి జావే।
विरक्तीबळे निंद्य सर्वै त्यजावे।	విరక్తీ బలే నింద్య సర్వై త్యజావే।
परी संग सोडुनि सुखी रहावे॥१८८॥	పరీ సంగ సోడుని సుఖీ రహావే॥ 188॥

దేహాభిమానాన్ని జ్ఞానమనే ఆయుధంతో తొలగించాలి. దేహాతీత భావంతో భక్తిమార్గంలో నడవాలి. వైరాగ్యబలంతో నిందనీయమైన వాటన్నింటినీ విడిచిపెట్టాలి. ఆసక్తిని విడిచిపెట్టి శాంతిగా ఉండాలి.

मही निर्मिली देव तो ओळखावा।	మహీ నిర్మళీ దేవ తో ఓళఖావా। శ్లోకం - 189
जया पाहतां मोक्ष तत्काळ जीवा॥	జయా పాహతా మోక్ష తత్కాళ జీవా।
तया निर्गुणालागी गूणी पहावे।	తయా నిర్గుణాలాగీ గుణీ పాహావే।
परी संग सोडुनि सुखे रहावे॥१८९॥	పరీ సంగ సోడుని సుఖే రహావే॥ 189॥

నిర్మలమైన పరమదేవుని తెలుసుకోవాలి. ఆయనను తెలుసుకున్న జీవునికి వెంటనే మోక్షమార్గం స్పష్టమవుతుంది. నిర్గుణ పరమాత్మను గుణాలకు అతీతంగా గ్రహించాలి. ఆసక్తిని విడిచిపెట్టి శాంతిగా ఉండాలి.

శ్లోకం - 190

नव्हे कार्यकर्ता नव्हे सृष्टिभर्ता ।
पुरेहून पर्ता न लिंपे विवर्ता ॥
तया निर्विकल्पासि कल्पित जावे ।
परि संग सोडुनि सुखे रहावे ॥१९० ॥

నవ్హే కార్యకర్తా నవ్హే సృష్టిభర్తా ।
పురేహూన హోనూ పరతా న లింపే వివర్తా ।
తయా నిర్వికల్పాసి కల్పిత జావే ।
పరీ సంగ సోడుని సుఖే రహావే ॥ 190 ॥

పరమసత్యం సాధారణ అర్థంలో కర్త కాదు. సృష్టిలో మార్పులు జరిగినా వాటిచేత అది ప్రభావితం కాదు. నిర్వికల్పమైన ఆ సత్యాన్ని తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నించాలి. ఆసక్తిని విడిచిపెట్టి శాంతిగా ఉండాలి.

శ్లోకం - 191

देहेबुद्धिचा निश्चयो ज्या ढळेना ।
तया ज्ञान कल्पांतकाळी कळेना ॥
परब्रह्म तें मीपणे आकळेना ।
मनी शून्य अज्ञान हे मावळेना ॥१९१ ॥

దేహబుద్ధిచా నిశ్చయో జయా ఢళేనా ।
తయా జ్ఞాన కల్పాంతకాళీ కళేనా ।
పరబ్రహ్మ తే మీపణే ఆకళేనా ।
మనీ శూన్య అజ్ఞాన హే మావళేనా ॥ 191 ॥

ఎవరి దేహాభిమానం ఏమాత్రం తొలగదో, వారికి కల్పాంతం వరకు కూడా నిజమైన జ్ఞానం అర్థం కాదు. అహంకారంతో పరబ్రహ్మను తెలుసుకోవడం సాధ్యం కాదు. అజ్ఞానం తొలగనంతవరకు అంతరంగ శూన్యత కూడా తొలగదు.

శ్లోకం - 192

मना ना कळे ना ढळे रुप ज्याचे ।
दुजेवीण तें ध्यान सर्वोत्तमाचे ॥
तया खुण ते हीन दृष्टांत पाहे ।
तेथे संग निःसंग दोन्ही न साहे ॥१९२ ॥

మనా నాకళేనా ఢళే రూప జ్యాచే ।
దుజేవీణ తే ధ్యాన సర్వోత్తమాచే ।
తయా ఖూణ తేహీ న దృష్టాంత పాహే ।
తే తే సంగ నిస్సంగ దోన్హీ న సాహే ॥ 192 ॥

ఓ మనసా, మార్పులేని ఆ పరమస్వరూపాన్ని నీవు గ్రహించలేకపోతున్నావు. రెండవది లేని ఆ సర్వోత్తమ పరమాత్మను ధ్యానించాలి. ఆయనను సూచించడానికి సరైన గుర్తు గానీ, ఉపమానం గానీ లేదు. ఆ పరమసత్యానికి ఆసక్తి, అనాసక్తి అనే రెండు భావాలూ వర్తించవు.

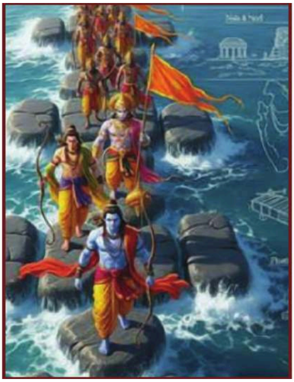

శ్లోకం - 193

नव्हे जाणता नेणता देवराणा।	నవ్హే జాణతా నేణతా దేవరాణా।
न ये वर्णिता वेदशास्त्रा पुराणा॥	న యే వర్ణితా వేదశాస్త్ర పురాణా।
नव्हे दृश्य अदृश्य साक्षी तयाचा।	నవ్హే దృశ్య అదృశ్య సాక్షీ తయాచా।
श्रुती नेणती नेणती अंत त्याचा॥१९३॥	శ్రుతీ నేణతీ నేణతీ అంత త్యాచా ॥ 193 ॥

దేవతలకు నాథుడైన పరమాత్మను తెలిసినవాడని గానీ, తెలియనివాడని గానీ చెప్పలేం వేదాలు, శాస్త్రాలు, పురాణాలు ఆయనను పూర్తిగా వర్ణించలేవు. ఆయన దృశ్యమైన వస్తువూ కాదు, అదృశ్యమైన వస్తువూ కాదు; అన్నిటికీ సాక్షి. శ్రుతులు "ఇది కాదు, ఇది కాదు" అని చెప్పినా ఆయన అంతాన్ని చేరలేవు.

శ్లోకం - 194

बसे हृदयी देव तो कोण कैसा।	వసే హృదయీ దేవ తో కోణ కైసా।
पुसे आदरे साधकू प्रश्न ऐसा॥	పుసే ఆదరే సాధకూ ప్రశ్న ఐసా।
देहे टाकिता देव कोठे पहातो।	దేహ టాకితా దేవ కోఠే పహాతో।
परि मागुता ठाव कोठे रहातो॥१९४॥	పరీ మాగుత్ ఠావ కోఠే రహాతో ॥ 194 ॥

హృదయంలో నివసించే దేవుడు ఎవరు, ఆయన స్వరూపం ఏమిటి? సాధకుడు భక్తితో ఇటువంటి ప్రశ్నను అడుగుతాడు. దేహాన్ని విడిచిన తరువాత దేవుడు ఎక్కడ ఉంటాడు? మళ్లీ ఆయన స్థానం ఎక్కడని వెదకాలి?

శ్లోకం - 195

बसे हृदयी देव तो जाण ऐसा।	బసే హృదయీ దేవ తో జాణ్ ఐసా।
नभाचेपरी व्यापकू जाण तैसा॥	నభాచేపరీ వ్యాపకూ జాణ్ తైసా।
सदा संचला येत ना जात कांही।	సదా సర్వదా సంచలా యేత నా జాత్ కాంహీ।
तयावीण कोठे रिता ठाव नाही॥१९५॥	తయావీణ కోఠే రితా ఠావ నాహీ ॥ 195 ॥

దేవుడు హృదయంలో నివసిస్తున్నాడని తెలుసుకో. ఆకాశంలా ఆయన సర్వవ్యాపకుడని గ్రహించు. ఆయన ఎక్కడి నుంచీ రాడు, ఎక్కడికీ వెళ్లడు. ఆయన లేని ఖాళీ స్థలం ఎక్కడా లేదు.

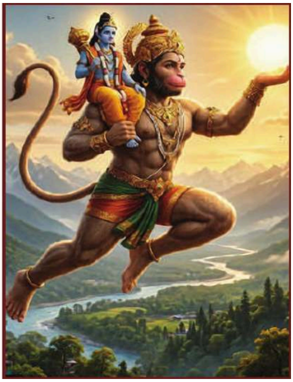

శ్లోకం - 196

नभी वावरे जा अणुरेणु काही।
रिता ठाव या राघवेवीण नाही॥
तया पाहता पाहता तोचि जाले।
तेथे लक्ष आलक्ष सर्वे बुडाले॥१९६॥

నభీ వావరే జా అణురేణు కాహీ॥
రితా ఠావ యా రాఘవేవీణ నాహీ।
తయా పాహతా పాహతా తేచి జాలే।
తేథే లక్ష ఆలక్ష సర్వే బుడాలే॥ 196॥

ఆకాశంలోనూ, ప్రతి అణువులోనూ రాఘవుడు వ్యాపించి ఉన్నాడు. రాఘవుడు లేని ఖాళీ స్థలం ఎక్కడా లేదు. ఆయనను దర్శిస్తూ చివరకు జీవుడు ఆయనలోనే లీనమవుతాడు. అక్కడ తెలిసినది, తెలియనిది అనే భేదాలన్నీ అంతమవుతాయి.

శ్లోకం - 197

नभासारिखे रुप या राघवाचे।
मनी चिंतिता मूळ तुटे भवाचे॥
तया पाहता देहबुद्धी उरेना।
सदा सर्वदा आर्त पोटी पुरेना॥१९७॥

నభాసారిఖే రూప యా రాఘవాచే॥
మనీ చింతితా మూళ తూటే భవాచే।
తయా పాహతా దేహబుద్ధి ఉరేనా।
సదా సర్వదా ఆర్త పోటీ పురేనా॥ 197॥

రాఘవుని స్వరూపం ఆకాశంలా అనంతంగా వ్యాపించి ఉంది. ఆయనను ధ్యానిస్తే సంసారబంధం మూలంతో సహా తెగిపోతుంది. ఆయనను తెలుసుకున్నప్పుడు దేహాభిమానం మిగలదు. ఆయనను చేరాలనే అంతరంగ తపన మాత్రం నిరంతరం కొనసాగుతుంది.

శ్లోకం - 198

नभे व्यापिले सर्व सृष्टीस आहे।
रघूनायका ऊपमा ते न साहे॥
दुजेवीण जो तोचि तो हा स्वभावे।
तया व्यापकू व्यर्थ कैसे म्हणावे॥१९८॥

నభే వ్యాపిలే సర్వ సృష్టీస ఆహే।
రఘునాయకా ఉపమా తే న సాహే।
దుజేవీణ జో తోచి తో హా స్వభావే।
తయా వ్యాపకూ వ్యర్థ కైసే మ్హణావే॥ 198॥

ఆకాశం సర్వసృష్టిని వ్యాపించి ఉన్నట్లుగా రఘునాయకుడు సర్వత్ర ఉన్నాడు. ఆయనకు సరైన ఉపమానం ఏదీ లేదు. రెండవది లేని అద్వితీయ పరమసత్యం ఆయనే. అటువంటి ఆయనను కేవలం "వ్యాపకుడు" అని మాత్రమే ఎలా చెప్పగలం?

శ్లోకం - 199

अती जीर्ण विस्तीर्ण ते रुप आहे।
तेथे तर्कसंपर्क तोही न साहे॥
अती गुढ ते दृश्य तत्काळ सोपे।
दुजेवीण जे खुण स्वामिप्रतापे॥१९९॥

అతీ జీర్ణ విస్తీర్ణ తే రూప ఆహే।
తేథే తర్క సంపర్క తోహీ న సాహే।
అతీ గూఢ తే దృఢ తత్కాళ సోపే।
దుజేవీణ జే ఖూణ స్వామీ ప్రతాపే ॥ 199 ॥

ఆ పరమస్వరూపం అనాది, అనంతంగా విస్తరించి ఉంది. తర్కంతో దానిని పూర్తిగా తెలుసుకోవడం సాధ్యం కాదు. అది అత్యంత గూఢమైనదైనా దృఢనిశ్చయంతో సులభంగా గ్రహించవచ్చు. రెండవది లేని ఆ అద్వితీయ సత్యమే స్వామి మహిమకు నిదర్శనం.

శ్లోకం - 200

कळे आकळे रुप ते ज्ञान होता।
तेथे आटली सर्वसाक्षी अवस्था॥
मना उन्मनी शब्द कुंठीत राहे।
तो रे तोचि तो राम सर्वत्र पाहे॥२००॥

కళే ఆకళే రూప తే జ్ఞాన హోతా।
తేథే ఆట్లీ సర్వసాక్షీ అవస్థా।
మనా ఉన్మనీ శబ్ద కుంఠీత రాహే।
తో రే తోచి తో రామ సర్వత్ర పాహే ॥ 200 ॥

జ్ఞానం కలిగినప్పుడు ఆ పరమస్వరూపం గ్రహింపబడుతుంది. అక్కడ సర్వసాక్షి అనే భావన కూడా లీనమైపోతుంది. మనస్సు ఉన్మనీ స్థితిని చేరి, మాటలు అక్కడ నిలిచిపోతాయి. అప్పుడు ఎక్కడ చూసినా ఆ రాముడే సర్వత్ర కనిపిస్తాడు.

శ్లోకం - 201

कदा ओळखीमाजि दूजे दिसेना।
मनी मानसी द्वैत काही वसेना॥
बहूता दिसा आपली भेट जाली।
विदेहीपणे सर्व काया निवाली॥२०१॥

కదా ఓళఖీ మాజి దుజే దిసేనా।
మనీ మానసీ ద్వైత కాహీ వసేనా।
బహూతా దిసా ఆపులీ భేటి జాలీ।
విదేహీపణే సర్వ కాయా నివాళీ ॥ 201 ॥

నిజస్వరూపాన్ని గుర్తించినప్పుడు వేరొకటి ఏదీ కనిపించదు. మనస్సులో ద్వైతభావం ఏమాత్రం నిలవదు. ఎన్నో రోజుల తరువాత తన నిజస్వరూపంతో కలయిక కలుగుతుంది. దేహాభిమానం తొలగి సంపూర్ణ శాంతి లభిస్తుంది.

मना गुज रे तूज हे प्राप्त झाले।
परी अंतरी पाहिजे यत्न केले॥
सदा श्रवणे पाविजे निश्चयासी।
धरी सज्जनसंगती धन्य होसी॥२०२॥

మనా తుజ రే తుజ హే ప్రాప్త్ ఝాలే॥
పరీ అంతరీ పాహిజే యత్న కేలే।
సదా శ్రవణే పావిజే నిశ్చయాసీ। శ్లోకం - 202
ధరీ సజ్జనసంగతీ ధన్య హోసీ॥ 202॥

ఓ మనసా, ఈ గూఢమైన పరమార్థం నీకు లభించింది. కానీ దానిని అంతరంగంలో గ్రహించేందుకు నిరంతరం ప్రయత్నించాలి. సదా శ్రవణం చేయడం ద్వారా దృఢమైన నిశ్చయం కలుగుతుంది. మహనీయుల సాంగత్యాన్ని స్వీకరిస్తే నీ జీవితం ధన్యమవుతుంది.

मना सर्वही संग सोडूनि द्यावा।
अती आदरे सज्जनाचा धरावा॥
जयाचेनि संगे महादुःख भंगे।
जनी साधनेवीण सन्मार्ग लागे॥२०३॥

మనా సర్వహీ సంగ సాండూని ద్యావా।
అతీ ఆదరే సజ్జనాచా ధరావా। శ్లోకం - 203
జయాచేని సంగే మహాదుఃఖ భంగే।
జగీ సాధనే వీణ సన్మార్గ లాగే॥ 203॥

ఓ మనసా, ఇతర ఆసక్తులు, బంధాలన్నింటినీ విడిచిపెట్టాలి. అత్యంత ఆదరంతో మహనీయుల సాంగత్యాన్ని స్వీకరించాలి. వారి సాంగత్యంతో గొప్ప దుఃఖాలు కూడా తొలగిపోతాయి. ఇతర సాధనలు లేకున్నా జీవితం సన్మార్గంలో నడుస్తుంది.

मना संग हा सर्वसंगास तोडी।
मना संग हा मोक्ष तात्काळ जोडी॥
मना संग हा साधना शीघ्र सोडी।
मना संग हा द्वैत निःशेष मोडी॥२०४॥

మనా సంగ హా సర్వ సంగాస తోడీ।
మనా సంగ హా మోక్ష తత్కాళ జోడీ।
మనా సంగ హా సాధనా శీఘ్ర సోడీ॥ శ్లోకం - 204
మనా సంగ హా ద్వైత నిఃశేష మోడీ॥ 204॥

ఓ మనసా, మహనీయుల సాంగత్యం ఇతర బంధాలన్నింటినీ తెంచుతుంది. ఓ మనసా, ఆ సాంగత్యం వెంటనే మోక్షమార్గంతో కలుపుతుంది. ఓ మనసా, అది సాధకుని బంధనాల నుంచి త్వరగా విముక్తి చేస్తుంది. ఓ మనసా, అది ద్వైతభావాన్ని పూర్తిగా నశింపజేస్తుంది.

శ్లోకం - 205

मनाची शते ऐकता दोष जाती।
मतीमंद ते साधना योग्य होती॥
चढे ज्ञान वैराग्य सामर्थ्य अंगी।
म्हणे दास विश्वासत मुक्ति भोगी॥२०५॥

మనాచీ శతే ఐకతా దోష జాతీ।
మతీమంద తే సాధనా యోగ్య హోతీ।
చఢే జ్ఞాన వైరాగ్య సామర్థ్య అంగీ।
మ్హణే దాస విశ్వాసతా ముక్తి భోగీ॥ 205॥

ఈ మనస్సుకు చేసిన ఉపదేశాలను వినడం వల్ల దోషాలు తొలగిపోతాయి. మందబుద్ధి గలవాడు కూడా సాధనకు యోగ్యుడవుతాడు. జ్ఞానం, వైరాగ్యం, ఆధ్యాత్మిక సామర్థ్యం పెరుగుతాయి. దాసుడు చెబుతున్నాడు——విశ్వాసంతో ఆచరించినవాడు ముక్తిని పొందుతాడు.

॥ जय जय रघुवीर समर्थ ॥

॥ జయ జయ రఘువీర్ సమర్థ్ ॥

॥ సమర్థ రఘువీరునికి జయము, జయము ॥

శ్రీ రామ రక్షా స్తోత్రం

శ్రీ రామ రక్షా స్తోత్రాన్ని బుధకౌశిక మహర్షి రచించారు. ఈ రామరక్షా స్తోత్రాన్ని పఠించడం ద్వారా, అన్ని కష్టాల నుండి మమ్మల్ని రక్షించమని, ఆరోగ్యం, సంపద, శ్రేయస్సు మరియు విజయాన్ని ప్రసాదించమని శ్రీరామచంద్రుడిని ప్రార్థిస్తున్నాము. ఈ మహా స్తోత్రాన్ని పఠించడం వల్ల నవగ్రహాల వల్ల కలిగే అన్ని సమస్యల నుండి విముక్తి లభిస్తుందని కూడా విశ్వసిస్తారు.

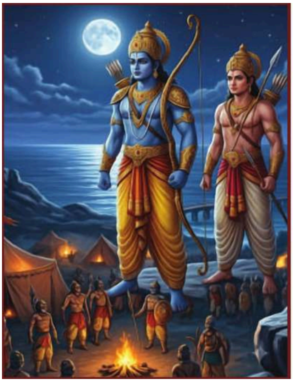

న్యాసం

॥ श्रीरामरक्षास्तोत्रम् ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
अस्य श्रीरामरक्षास्तोत्रमन्त्रस्य । बुधकौशिक ऋषिः ।
श्रीसीतारामचन्द्रो देवता । अनुष्टुप् छन्दः ।
सीता शक्तिः । श्रीमद् हनुमान् कीलकम् ।
श्रीरामचन्द्रप्रीत्यर्थे रामरक्षास्तोत्रजपे विनियोगः ॥

అస్య శ్రీరామరక్షా స్తోత్రమంత్రస్య । బుధకౌశిక ఋషిః ॥
శ్రీ సీతారామచంద్రో దేవతా । అనుష్టుప్ ఛందః ॥
సీతా శక్తిః । శ్రీమద్ హనుమాన్ కీలకం ॥
శ్రీరామచంద్ర ప్రీత్యర్థే శ్రీరామరక్షా స్తోత్ర జపే వినియోగః ॥

ఈ పవిత్రమైన శ్రీరామరక్షా స్తోత్ర మంత్రానికి బుధకౌశిక మహర్షి ఋషి; శ్రీ సీతారామచంద్రుడు దీనికి అధిదేవత; అనుష్టుప్ దీని ఛందస్సు; సీతాదేవి దీనికి దివ్యశక్తి; హనుమంతుడు దీనికి కీలకశక్తి; శ్రీరామచంద్రుని అనుగ్రహం పొందుటకై ఈ రామరక్షా స్తోత్ర జపం చేయబడుతుంది।

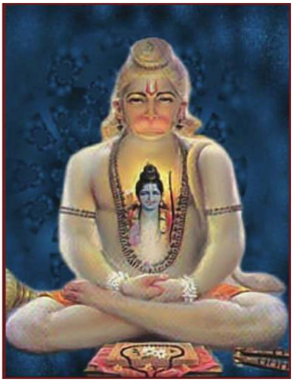

శ్రీ రామ రక్షా స్తోత్రం

ధ్యానం

ध्यायेदाजानुबाहुं धृतशरधनुषं बद्धपद्मासनस्थं ।
पीतं वासोवसानं नवकमलदलस्पर्धिनेत्रं प्रसन्नम् ॥
वामाङ्कारूढसीता मुखकमलमिलल्लोचनं नीरदाभं ।
नानालङ्कारदीप्तं दधतमुरुजटामण्डनं रामचन्द्रम् ॥

ధ్యాయేదాజానుబాహుం ధృతశరధనుషం బద్ధపద్మాసనస్థం ।
పీతవాసోవసానం నవకమలదలస్పర్ధినేత్రం ప్రసన్నమ్ ॥
వామాంకారూఢసీతాముఖకమలమిలల్లోచనం నీరదాభం ।
నానాలంకారదీప్తం దధతమురుజటామండలం రామచంద్రమ్ ॥

మోకాళ్ల వరకు పొడవుగా విస్తరించిన భుజములు కలిగి, చేతుల్లో విల్లు మరియు బాణములను ధరించి, పద్మాసనంలో ఆసీనుడై ఉన్న శ్రీరాముణ్ణి నేను ధ్యానిస్తున్నాను. పీతాంబరాన్ని ధరించి, కొత్తగా వికసించిన కమలదళములతో పోటీ పడేంత అందమైన నేత్రములతో, ఎల్లప్పుడూ ప్రసన్నమైన ముఖకాంతితో ప్రకాశిస్తున్న ఆయనను నేను ధ్యానిస్తున్నాను. తన ఎడమ తొడపై ఆసీనమైన సీతాదేవి కమలసదృశమైన ముఖాన్ని ప్రేమతో వీక్షిస్తూ, మేఘశ్యామవర్ణంతో దివ్యకాంతిని వెదజల్లుతున్న శ్రీరాముణ్ణి నేను ధ్యానిస్తున్నాను. అనేక దివ్యాభరణాలతో అలంకరించబడి, విశాలమైన జటామకుటాన్ని ధరించి ప్రకాశిస్తున్న శ్రీరామచంద్రుణ్ణి నేను భక్తిపూర్వకంగా ధ్యానిస్తున్నాను.

స్తోత్రం - 1

चरितं रघुनाथस्य शतकोटिप्रविस्तरम् ।
एकैकमक्षरं पुंसां महापातकनाशनम् ॥१ ॥

చరితం రఘునాథస్య శతకోటి ప్రవిస్తరం ।
ఏకైకమక్షరం పుంసాం మహాపాతక నాశనం ॥ 1 ॥

శ్రీ రఘునాథుని చరిత్ర అపారమైనది మరియు అనంత విస్తారమైంది; ఆయన కథలోని ప్రతి ఒక్క అక్షరం కూడా మహాపాపాలను నశింపజేస్తుంది।

స్తోత్రం - 2

ध्यात्वा नीलोत्पलश्यामं रामं राजीवलोचनम् ।
जानकीलक्ष्मणोपेतं जटामुकुटमण्डितम् ॥ २ ॥

ధ్యాత్వా నీలోత్పలశ్యామం రామం రాజీవలోచనం ।
జానకీ లక్ష్మణోపేతం జటాముకుట మండితం ॥ 2 ॥

నీలకమలమువలె శ్యామవర్ణంతో, కమలనేత్రములతో ప్రకాశించే శ్రీరాముణ్ణి ధ్యానించాలి; సీతాదేవి మరియు లక్ష్మణునితో కూడి, జటామకుటంతో అలంకరించబడినవాడైన ఆయనను ధ్యానించాలి।

స్తోత్రం - 3

सासितूणधनुर्बाणपाणिं नक्तं चरान्तकम् ।
स्वलीलया जगत्त्रातुमाविर्भूतमजं विभुम् ॥ ३ ॥

సాసితూణధనుర్బాణపాణిం నక్తంచరాంతకం ।
స్వలీలయా జగత్త్రాతుమావిర్భూతమజం విభుం ॥ 3 ॥

ఖడ్గం, తూణీరం, విల్లు మరియు బాణములను ధరించి, రాత్రివేళ సంచరించే రాక్షసులను సంహరించినవాడు; అజన్ముడై, సర్వవ్యాపకుడైన పరమాత్మ అయినప్పటికీ, జగత్తును రక్షించుటకై తన దివ్యలీలతో అవతరించిన శ్రీరాముణ్ణి ధ్యానించాలి।

స్తోత్రం - 4

रामरक्षां पठेत्प्राज्ञः पापघ्नीं सर्वकामदाम् ।
शिरो मे राघवः पातु भालं दशरथात्मजः ॥ ४ ॥

రామరక్షాం పఠేత్ప్రాజ్ఞః పాపఘ్నీం సర్వకామదామ్ ।
శిరో మే రాఘవః పాతు ఫాలం దశరథాత్మజః ॥ 4 ॥

పాపాలను నశింపజేసి, సమస్త కోరికలను నెరవేర్చే ఈ రామరక్షను జ్ఞానులు పఠించాలి; రఘువంశస్థుడైన శ్రీరాముడు నా శిరస్సును రక్షించుగాక, దశరథుని కుమారుడు నా నుదుటిని కాపాడుగాక।

స్తోత్రం - 5

कौसल्येयो दृशौ पातु विश्वामित्रप्रियः श्रुती ।
घ्राणं पातु मखत्राता मुखं सौमित्रिवत्सलः ॥ ५ ॥

కౌసల్యేయో దృశౌ పాతు విశ్వామిత్రప్రియః శ్రుతీ ।
ఘ్రాణం పాతు మఖత్రాతా ముఖం సౌమిత్రివత్సలః ॥ 5 ॥

కౌసల్యాదేవి కుమారుడు నా నేత్రములను రక్షించుగాక, విశ్వామిత్ర మహర్షికి ప్రియుడైనవాడు నా చెవులను కాపాడుగాక; యజ్ఞరక్షకుడైన శ్రీరాముడు నా ఘ్రాణేంద్రియాన్ని కాపాడుగాక, లక్ష్మణునిపై అపారమైన ప్రేమ కలిగినవాడు నా ముఖాన్ని రక్షించుగాక।

స్తోత్రం - 6

जिह्वां विद्यानिधिः पातु कण्ठं भरतवन्दितः ।
स्कन्धौ दिव्यायुधः पातु भुजौ भग्नेशकार्मुकः ॥ ६ ॥

జిహ్వాం విద్యానిధిః పాతు కంఠం భరతవందితః ।
స్కంధౌ దివ్యాయుధః పాతు భుజౌ భగ్నేశకార్ముకః ॥ 6 ॥

విద్యాసముద్రమైన శ్రీరాముడు నా నాలుకను రక్షించుగాక, భరతునిచే వందింపబడినవాడు నా కంఠాన్ని కాపాడుగాక; దివ్యాయుధాలు ధరించినవాడు నా భుజాలను రక్షించుగాక, శివధనుస్సును విరిచినవాడు నా బాహువులను కాపాడుగాక।

స్తోత్రం - 7

करौ सीतापतिः पातु हृदयं जामदग्न्यजित् ।
मध्यं पातु खरध्वंसी नाभिं जाम्बवदाश्रयः ॥ ७ ॥

కరౌ సీతాపతిః పాతు హృదయం జామదగ్న్యజిత్ ।
మధ్యం పాతు ఖరధ్వంసీ నాభిం జాంబవదాశ్రయః ॥ 7 ॥

సీతాదేవి భర్త అయిన శ్రీరాముడు నా చేతులను రక్షించుగాక, పరశురాముని జయించినవాడు నా హృదయాన్ని కాపాడుగాక; ఖరాసురుడిని సంహరించినవాడు నా మధ్యభాగాన్ని రక్షించుగాక, జాంబవంతుని ఆశ్రయమైనవాడు నా నాభిని కాపాడుగాక।

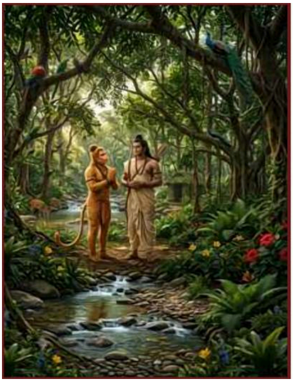

స్తోత్రం - 8

सुग्रीवेशः कटी पातु सक्थिनी हनुमत्प्रभुः ।
ऊरू रघूत्तमः पातु रक्षःकुलविनाशकृत् ॥ ८ ॥

సుగ్రీవేశః కటిం పాతు సక్థినీ హనుమత్ప్రభుః ।
ఊరూ రఘూత్తమః పాతు రక్షఃకులవినాశకృత్ ॥ 8 ॥

సుగ్రీవుని ప్రభువైన శ్రీరాముడు నా నడుమును రక్షించుగాక, హనుమంతుని స్వామి నా తొడలను కాపాడుగాక; రఘువంశంలో శ్రేష్ఠుడైన మరియు రాక్షసకులాన్ని నాశనం చేసినవాడు నా ఊరువులను రక్షించుగాక।

స్తోత్రం - 9

जानुनी सेतुकृत् पातु जङ्घे दशमुखान्तकः ।
पादौ विभीषणश्रीदः पातु रामोऽखिलं वपुः ॥ ९ ॥

జానునీ సేతుకృత్ పాతు జంఘే దశముఖాంతకః ।
పాదౌ విభీషణశ్రీదః పాతు రామోఽఖిలం వపుః ॥ 9 ॥

సేతువును నిర్మించిన శ్రీరాముడు నా మోకాళ్లను రక్షించుగాక, రావణాసురుడిని సంహరించినవాడు నా కాళ్ల దిగువ భాగాన్ని కాపాడుగాక; విభీషణునికి ఐశ్వర్యాన్ని ప్రసాదించినవాడు నా పాదాలను రక్షించుగాక, శ్రీరాముడు నా సమస్త శరీరాన్ని కాపాడుగాక।

స్తోత్రం - 10

एतां रामबलोपेतां रक्षां यः सुकृती पठेत् ।
स चिरायुः सुखी पुत्री विजयी विनयी भवेत् ॥ १० ॥

ఏతాం రామబలోపేతాం రక్షాం యః సుకృతీ పఠేత్ ।
స చిరాయుః సుఖీ పుత్రీ విజయీ వినయీ భవేత్ ॥ 10 ॥

శ్రీరామబలంతో నిండిన ఈ రక్షాస్తోత్రాన్ని ఎవడు భక్తితో పఠిస్తాడో; అతడు దీర్ఘాయుష్షుతో, సుఖసంతోషాలతో, సంతానసౌభాగ్యంతో, విజయంతో, వినయంతో జీవిస్తాడు.

స్తోత్రం - 11

पातालभूतलव्योमचारिणश्छद्मचारिणः ।
न द्रष्टुमपि शक्तास्ते रक्षितं रामनामभिः ॥ ११ ॥

పాతాళభూతలవ్యోమచారిణశ్ఛద్మచారిణః ।
న ద్రష్టుమపి శక్తాస్తే రక్షితం రామనామభిః ॥ 11 ॥
పాతాళం, భూమి మరియు ఆకాశములో సంచరించే, గుప్తరూపాలలో తిరిగే దుష్టశక్తులు; రామనామములచే రక్షింపబడిన భక్తునిని చూడటానికైనా సమర్థులు కావు।

స్తోత్రం - 12

रामेति रामभद्रेति रामचन्द्रेति वा स्मरन् ।
नरो न लिप्यते पापैर्भुक्तिं मुक्तिं च विन्दति ॥ १२ ॥

రామేతి రామభద్రేతి రామచంద్రేతి వా స్మరన్ ।
నరో న లిప్యతే పాపైర్భుక్తిం ముక్తిం చ విందతి ॥ 12 ॥
“రామ”, “రామభద్ర”, “రామచంద్ర” అని ఎవరైతే స్మరిస్తారో; వారు పాపాలకు అంటుకోరు; భోగసుఖములతో పాటు మోక్షాన్నికూడా పొందుతారు।

స్తోత్రం - 13

जगज्जैत्रैकमन्त्रेण रामनाम्नाभिरक्षितम् ।
यः कण्ठे धारयेत्तस्य करस्थाः सर्वसिद्धयः ॥१३ ॥

జగజ్జైత్రైకమంత్రేణ రామనామ్నాభిరక్షితం ।
యః కంఠే ధారయేత్తస్య కరస్థాః సర్వసిద్ధయః ॥ 13 ॥
జగత్తును జయించగల రామనామమనే మహామంత్రంతో రక్షింపబడిన ఈ కవచాన్ని ఎవరైతే కంఠంలో ధరించునో; అతని చేతుల్లో సమస్త సిద్ధులు వశమై నిలుస్తాయి.

స్తోత్రం - 14

वज्रपञ्जरनामेदं यो रामकवचं स्मरेत् ।
अव्याहताज्ञः सर्वत्र लभते जयमङ्गलम् ॥ १४ ॥

వజ్రపంజరనామేదం యో రామకవచం స్మరేత్ ।
అవ్యాహతాజ్ఞః సర్వత్ర లభతే జయమంగళమ్ ॥ 14 ॥

"వజ్రపంజర"మనే ఈ రామకవచాన్ని ఎవరైతే స్మరిస్తారో; వారు ఎక్కడైనా అడ్డంకిలేని విజయాన్ని మరియు మంగళాన్ని పొందుతారు.

స్తోత్రం - 15

आदिष्टवान् यथा स्वप्ने रामरक्षां इमां हरः ।
तथा लिखितवान् प्रातः प्रबुद्धो बुधकौशिकः ॥ १५ ॥

ఆదిష్టవాన్ యథా స్వప్నే రామరక్షామిమాం హరః ।
తథా లిఖితవాన్ ప్రాతః ప్రబుద్ధో బుధకౌశికః ॥ 15 ॥

పరమశివుడు స్వప్నంలో ఈ రామరక్షను ఉపదేశించిన ప్రకారమే; ప్రభాతంలో మేల్కొన్న బుధకౌశిక మహర్షి దీనిని లిఖించారు।

స్తోత్రం - 16

आरामः कल्पवृक्षाणां विरामः सकलापदाम् ।
अभिरामस्त्रिलोकानां रामः श्रीमान् स नः प्रभुः ॥ १६ ॥

ఆరామః కల్పవృక్షాణాం విరామః సకలాపదామ్ ।
అభిరామస్త్రిలోకానాం రామః శ్రీమాన్ స నః ప్రభుః ॥ 16 ॥

కల్పవృక్షాలకూ ఆనందాన్ని ప్రసాదించువాడు, సమస్త ఆపదలను తొలగించువాడు; మూడు లోకాలకూ అభిరాముడైన శ్రీరాముడు మా ప్రభువు.

స్తోత్రం - 17

तरुणौ रूपसम्पन्नौ सुकुमारौ महाबलौ ।
पुण्डरीकविशालाक्षौ चीरकृष्णाजिनाम्बरौ ॥ १७ ॥

తరుణౌ రూపసంపన్నౌ సుకుమారౌ మహాబలౌ ।
పుండరీకవిశాలాక్షౌ చీరకృష్ణాజినాంబరౌ ॥ 17 ॥

యౌవనంతో నిండిన, సుందరరూపులు, సుకుమారులు మరియు అపారబలశాలులు; విశాల కమలనేత్రములు కలిగి, వల్కల వస్త్రాలు మరియు కృష్ణాజినాన్ని ధరించినవారు।

స్తోత్రం - 18

फलमूलाशिनौ दान्तौ तापसौ ब्रह्मचारिणौ ।
पुत्रौ दशरथस्यैतौ भ्रातरौ रामलक्ष्मणौ ॥ १८ ॥

ఫలమూలాశినౌ దాంతౌ తాపసౌ బ్రహ్మచారిణౌ ।
పుత్రౌ దశరథస్యైతౌ భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ॥ 18 ॥

ఫలములు మరియు మూలకందములు ఆహారంగా తీసుకునే, ఇంద్రియనిగ్రహం కలిగిన, తపస్సు చేసే బ్రహ్మచారులు; ఈ ఇద్దరు సోదరులు రాముడు మరియు లక్ష్మణుడు, దశరథ మహారాజు కుమారులు।

స్తోత్రం - 19

शरण्यौ सर्वसत्त्वानां श्रेष्ठौ सर्वधनुष्मताम् ।
रक्षःकुलनिहन्तारौ त्रायेतां नो रघूत्तमौ ॥ १९ ॥

శరణ్యౌ సర్వసత్త్వానాం శ్రేష్ఠౌ సర్వధనుష్మతామ్ ।
రక్షఃకులనిహంతారౌ త్రాయేతాం నో రఘూత్తమౌ ॥ 19 ॥

సమస్త జీవులకు శరణ్యులై, ధనుర్విద్యలో శ్రేష్ఠులై ఉన్నవారు; రాక్షసకులాన్ని సంహరించిన రఘువంశశ్రేష్ఠులు మమ్మల్ని రక్షించుగాక।

స్తోత్రం - 20

आत्तसज्जधनुषा विषुस्पृशा वक्षया शुगनिषङ्ग सङ्गिनौ।
रक्षणाय मम रामलक्ष्मणावग्रतः पथि सदैव गच्छताम् ॥ २० ॥

ఆత్తసజ్జధనుషావిషుస్పృశావక్షయాశుగనిషంగసంగినౌ।
రక్షణాయ మమ రామలక్ష్మణావగ్రతః పథి సదైవ గచ్ఛతామ్ ॥ 20 ॥

ఎల్లప్పుడూ సిద్ధంగా ఉన్న విల్లులను ధరించి, బాణాలను ప్రయోగించుటకు చేతులు బాణాలపై ఉంచి, అక్షయమైన బాణాలతో నిండిన తూణీరాలను ధరించిన; నా రక్షణకై శ్రీరాముడు మరియు లక్ష్మణుడు నా ముందు మార్గంలో ఎల్లప్పుడూ నడుచుచుండుగాక।

స్తోత్రం - 21

संनद्धः कवची खड्गी चापबाणधरो युवा।
गच्छन्मनोरथोऽस्माकं रामः पातु सलक्ष्मणः ॥२१ ॥

సన్నద్ధః కవచీ ఖడ్గీ చాపబాణధరో యువా।
గచ్ఛన్ మనోరథోఽస్మాకం రామః పాతు స లక్ష్మణః ॥ 21 ॥

కవచధారి, ఖడ్గం, విల్లు మరియు బాణములు ధరించిన యువవీరుడైన, మా మనోరథములను నెరవేర్చువాడైన శ్రీరాముడు; లక్ష్మణునితో కలిసి ప్రయాణించుచూ మమ్మల్ని రక్షించుగాక।

స్తోత్రం - 22

रामो दाशरथिः शूरो लक्ष्मणानुचरो बली।
काकुत्स्थः पुरुषः पूर्णः कौसल्येयो रघूत्तमः ॥ २२ ॥

రామో దాశరథిః శూరో లక్ష్మణానుచరో బలీ।
కాకుత్స్థః పురుషః పూర్ణః కౌసల్యేయో రఘూత్తమః ॥ 22 ॥

దశరథుని వీరపుత్రుడైన శ్రీరాముడు, శక్తివంతుడై లక్ష్మణునితో కూడి ఉన్నవాడు; కాకుత్స వంశస్థుడు, పరిపూర్ణ పురుషుడు, కౌసల్యాదేవి కుమారుడు మరియు రఘువంశంలో శ్రేష్ఠుడు।

స్తోత్రం - 23

वेदान्तवेद्यो यज्ञेशः पुराणपुरुषोत्तमः ।
जानकीवल्लभः श्रीमानप्रमेय पराक्रमः ॥ २३ ॥

వేదాంతవేద్యో యజ్ఞేశః పురాణపురుషోత్తమః ।
జానకీవల్లభః శ్రీమానప్రమేయపరాక్రమః ॥ 23 ॥

వేదాంతముల ద్వారా తెలిసికొనబడే పరమాత్మ, యజ్ఞాల ప్రభువు, ఆదిపురుషుడు మరియు పురుషోత్తముడు; జానకిదేవికి ప్రియభర్త, మహిమతో నిండినవాడు మరియు అపార పరాక్రమశాలి।

స్తోత్రం - 24

इत्येतानि जपेन्नित्यं मद्भक्तः श्रद्धयान्वितः ।
अश्वमेधाधिकं पुण्यं संप्राप्नोति न संशयः ॥ २४ ॥

ఇత్యేతాని జపేన్నిత్యం మద్భక్తః శ్రద్ధయాన్వితః ।
అశ్వమేధాధికం పుణ్యం సంప్రాప్నోతి న సంశయః ॥ 24 ॥

ఎవడు భక్తిశ్రద్ధలతో ఈ నామాలను నిత్యం జపిస్తాడో; అతడు అశ్వమేధ యాగం కంటే అధికమైన పుణ్యఫలాన్ని పొందుతాడు, దీనిలో ఎలాంటి సందేహమూ లేదు।

స్తోత్రం - 25

रामं दूर्वादलश्यामं पद्माक्षं पीतवाससम् ।
स्तुवन्ति नामभिर्दिव्यैर्न ते संसारिणो नराः ॥ २५ ॥

రామం దూర్వాదలశ్యామం పద్మాక్షం పీతవాససం ।
స్తువంతి నామభిర్దివ్యైర్న తే సంసారిణో నరాః ॥ 25 ॥

దూర్వాగడ్డి ఆకువలె శ్యామవర్ణంతో, కమలనేత్రములతో, పీతాంబరధారియైన శ్రీరాముణ్ణి; దివ్యనామములతో స్తుతించువారు ఇక సంసారబంధనానికి లోబడరు।

స్తోత్రం - 26

रामं लक्ष्मणपूर्वजं रघुवरं सीतापतिं सुंदरम्।
काकुत्स्थं करुणार्णवं गुणनिधिं विप्रप्रियं धार्मिकम्॥
राजेन्द्रं सत्यसंधं दशरथतनयं श्यामलं शांतमूर्तिम्।
वन्दे लोकाभिरामं रघुकुलतिलकं राघवं रावणारिम्॥ २६॥

రామం లక్ష్మణపూర్వజం రఘువరం సీతాపతిం సుందరం।
కాకుత్స్థం కరుణార్ణవం గుణనిధిం విప్రప్రియం ధార్మికమ్॥
రాజేంద్రం సత్యసంధం దశరథతనయం శ్యామలం శాంతమూర్తిమ్।
వందే లోకాభిరామం రఘుకులతిలకం రాఘవం రావణారిమ్॥ 26॥

లక్ష్మణుని అన్నయ్యైన, రఘువంశంలో శ్రేష్ఠుడైన, సీతాదేవి భర్త మరియు సుందరస్వరూపుడైన శ్రీరాముణ్ణి నేను వందిస్తున్నాను; కాకుత్స వంశస్థుడు, కరుణాసముద్రుడు, గుణనిధి, బ్రాహ్మణులకు ప్రియుడు మరియు ధార్మికుడు; రాజాధిరాజుడు, సత్యవ్రతుడు, దశరథుని కుమారుడు, శ్యామవర్ణుడు మరియు శాంతస్వరూపుడు; లోకాలకు ఆనందదాయకుడు, రఘుకుల తిలకుడు మరియు రావణాసురుని శత్రువైన శ్రీరాఘువుణ్ణి నేను నమస్కరిస్తున్నాను।

స్తోత్రం - 27

रामाय रामभद्राय रामचन्द्राय वेधसे।
रघुनाथाय नाथाय सीतायाः पतये नमः॥ २७॥

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః॥ 27॥

రామునికి, రామభద్రునికి, రామచంద్రునికి మరియు సృష్టికర్తయైన పరమాత్మకు నమస్కారములు; రఘువంశనాథుడైన, సీతాదేవి భర్తయైన ప్రభువుకు నమస్కారములు।

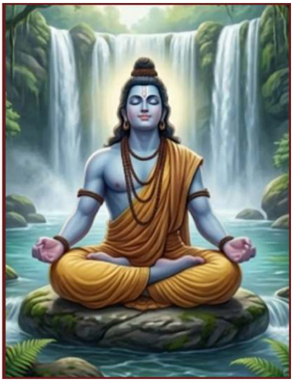

స్తోత్రం - 28

श्रीराम राम रघुनन्दन राम राम ।
श्रीराम राम भरताग्रज राम राम ।
श्रीराम राम रणकर्कश राम राम ।
श्रीराम राम शरणं भव राम राम ॥ २८ ॥

శ్రీరామ రామ రఘునందన రామ రామ ।
శ్రీరామ రామ భరతాగ్రజ రామ రామ ॥
శ్రీరామ రామ రణకర్కశ రామ రామ ।
శ్రీరామ రామ శరణం భవ రామ రామ ॥ 28 ॥

ఓ శ్రీరామా, రఘువంశానందకరుడా; ఓ శ్రీరామా, భరతుని అన్నయ్యా; ఓ శ్రీరామా, యుద్ధంలో భయంకర వీరుడా; ఓ శ్రీరామా, నాకు శరణుగా ఉండి రక్షించుము।

స్తోత్రం - 29

श्रीरामचन्द्रचरणौ मनसा स्मरामि ।
श्रीरामचन्द्रचरणौ वचसा गृणामि ।
श्रीरामचन्द्रचरणौ शिरसा नमामि ।
श्रीरामचन्द्रचरणौ शरणं प्रपद्ये ॥ २९ ॥

శ్రీరామచంద్రచరణౌ మనసా స్మరామి ।
శ్రీరామచంద్రచరణౌ వచసా గృణామి ॥
శ్రీరామచంద్రచరణౌ శిరసా నమామి ।
శ్రీరామచంద్రచరణౌ శరణం ప్రపద్యే ॥ 29 ॥

నా మనస్సుతో శ్రీరామచంద్రుని పాదాలను స్మరిస్తున్నాను; నా వాక్కుతో శ్రీరామచంద్రుని పాదాలను కీర్తిస్తున్నాను; నా శిరస్సుతో శ్రీరామచంద్రుని పాదాలకు నమస్కరిస్తున్నాను; శ్రీరామచంద్రుని పాదాలలోనే నేను శరణు పొందుతున్నాను।

స్తోత్రం - 30

माता रामो मत्पिता रामचन्द्रः ।
स्वामी रामो मत्सखा रामचन्द्रः ।
सर्वस्वं मे रामचन्द्रो दयालुः ।
नान्यं जाने नैव जाने न जाने ॥३० ॥

మాతా రామో మత్పితా రామచంద్రః ।
స్వామీ రామో మత్సఖా రామచంద్రః ॥
సర్వస్వం మే రామచంద్రో దయాళుః ।
నాన్యం జానే నైవ జానే న జానే ॥ 30 ॥

శ్రీరాముడు నా తల్లి, రామచంద్రుడు నా తండ్రి; శ్రీరాముడు నా ప్రభువు, రామచంద్రుడు నా మిత్రుడు; దయామయుడైన రామచంద్రుడే నా సమస్తం; ఆయన తప్ప మరెవ్వరినీ నేను తెలియను, నిజముగా మరెవ్వరినీ తెలియను।

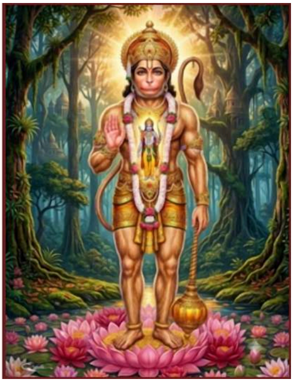

స్తోత్రం - 31

दक्षिणे लक्ष्मणो यस्य वामे च जनकात्मजा ।
पुरतो मारुतिर्यस्य तं वन्दे रघुनन्दनम् ॥ ३१ ॥

దక్షిణే లక్ష్మణో యస్య వామే చ జనకాత్మజా ।
పురతో మారుతిర్యస్య తం వందే రఘునందనం ॥ 31 ॥

ఎవనికి కుడివైపున లక్ష్మణుడు, ఎడమవైపున జనకుని కుమార్తె సీతాదేవి, ముందుభాగమున హనుమంతుడు నిలిచి ఉన్నారో; ఆ రఘువంశానందకరుడైన శ్రీరాముణ్ణి నేను నమస్కరిస్తున్నాను।

స్తోత్రం - 32

लोकाभिरामं रणरङ्गधीरं । లోకాభిరామం రణరంగధీరం ।
राजीवनेत्रं रघुवंशनाथम् ॥ రాజీవనేత్రం రఘువంశనాథమ్ ॥
कारुण्यरूपं करुणाकरं तं । కారుణ్యరూపం కరుణాకరం తం ।
श्रीरामचन्द्रं शरणं प्रपद्ये ॥ ३२ ॥ శ్రీరామచంద్రం శరణం ప్రపద్యే ॥ 32 ॥

లోకాలకు ఆనందదాయకుడైన, యుద్ధరంగంలో ధైర్యవంతుడైన, కమలనేత్రములతో ప్రకాశించే రఘువంశనాథుడైన; కరుణాస్వరూపుడు మరియు దయాసముద్రమైన శ్రీరామచంద్రుని నేను శరణు కోరుతున్నాను।

స్తోత్రం - 33

मनोजवं मारुततुल्यवेगं । మనోజవం మారుతతుల్యవేగం ।
जितेन्द्रियं बुद्धिमतां वरिष्ठम् ॥ జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం వరిష్ఠమ్ ॥
वातात्मजं वानरयूथमुख्यं । వాతాత్మజం వానరయూథముఖ్యం ।
श्रीरामदूतं शिरसा नमामि ॥ ३३ ॥ శ్రీరామదూతం శిరసా నమామి ॥ 33 ॥

మనస్సువలె వేగవంతుడు, వాయువుతో సమానమైన వేగశాలి; ఇంద్రియాలను జయించినవాడు, జ్ఞానులలో శ్రేష్ఠుడు; వాయుదేవుని కుమారుడు, వానరసేనాధిపతి మరియు శ్రీరామదూతుడైన హనుమంతునికి నేను శిరస్సుతో నమస్కరిస్తున్నాను।

స్తోత్రం - 34

कूजन्तं रामरामेति मधुरं मधुराक्षरम् ।
आरुह्य कविताशाखां वन्दे वाल्मीकिकोकिलम् ॥३४ ॥

కూజంతం రామరామేతి మధురం మధురాక్షరం ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకికోకిలమ్ ॥ 34 ॥

"రామ రామ" అనే మధురమైన నామాన్ని గానం చేస్తూ, కవితారూప వృక్షశాఖపై ఆసీనమైన కోకిలస్వరూపుడైన వాల్మీకి మహర్షిని నేను వందిస్తున్నాను।

స్తోత్రం - 35

आपदामपहर्तारं दातारं सर्वसम्पदाम् ।
लोकाभिरामं श्रीरामं भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥३५ ॥

ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥ 35 ॥

ఆపదలను తొలగించువాడు, సమస్త సంపదలను ప్రసాదించువాడు; లోకాలకు ఆనందదాయకుడైన శ్రీరాముణ్ణి నేను మళ్లీ మళ్లీ నమస్కరిస్తున్నాను।

స్తోత్రం - 36

भर्जनं भवबीजानामर्जनं सुखसम्पदाम् ।
तर्जनं यमदूतानां रामरामेति गर्जनम् ॥ ३६ ॥

భర్జనం భవబీజానామర్జనం సుఖసంపదామ్ ।
తర్జనం యమదూతానాం రామ రామేతి గర్జనం ॥ 36 ॥

"రామ రామ" అనే నామస్మరణ సంసారబీజాలను దహింపజేసి సుఖసంపదలను ప్రసాదిస్తుంది; అది యమదూతలకు భయంకరమైన గర్జనవలె ఉంటుంది।

స్తోత్రం - 37

रामो राजमणिः सदा विजयते रामं रमेशं भजे ।
रामेणाभिहता निशाचरचमू रामाय तस्मै नमः ॥
रामान्नास्ति परायणं परतरं रामस्य दासोऽस्म्यहम् ।
रामे चित्तलयः सदा भवतु मे भो राम मामुद्धर ॥ ३७ ॥

రామో రాజమణిః సదా విజయతే రామం రమేశం భజే ।
రామేణాభిహతా నిశాచరచమూ రామాయ తస్మై నమః ॥
రామాన్నాస్తి పరాయణం పరతరం రామస్య దాసోఽస్మ్యహమ్ ।
రామే చిత్తలయః సదా భవతు మే భో రామ మాముద్ధర ॥ 37 ॥

రాజులలో రత్నమైన శ్రీరాముడు ఎల్లప్పుడూ విజయశాలి; సీతాపతియైన శ్రీరాముణ్ణి నేను భజిస్తున్నాను; రాత్రివేళ సంచరించే రాక్షససేనలను సంహరించిన ఆ శ్రీరామునికి నమస్కారములు; శ్రీరామునికంటే శ్రేష్ఠమైన శరణు మరొకటి లేదు; నేను శ్రీరాముని దాసుడను; నా మనస్సు ఎల్లప్పుడూ శ్రీరామునిలో లీనమై ఉండుగాక; ఓ రామా, నన్ను ఉద్ధరించుము।

స్తోత్రం - 38

राम रामेति रामेति रमे रामे मनोरमे ।
सहस्रनाम तत्तुल्यं रामनाम वरानने ॥ ३८ ॥

రామ రామేతి రామేతి రమే రామే మనోరమే ।
సహస్రనామ తత్తుల్యం రామనామ వరాననే ॥ 38 ॥

ఓ సుందరముఖి! “రామ రామ రామ” అని జపిస్తూ నేను రామనామంలో ఆనందిస్తున్నాను; రామనామం విష్ణు సహస్రనామంతో సమానమైన మహిమను కలిగి ఉంది।

इति श्रीबुधकौशिकविरचितं श्रीरामरक्षास्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

ఇతి శ్రీబుధకౌశికముని విరచితం శ్రీరామరక్షాస్తోత్రం సంపూర్ణమ్ ।

ఇట్లుగా బుధకౌశిక మహర్షిచే రచించబడిన పవిత్రమైన శ్రీరామరక్షాస్తోత్రం సంపూర్ణమైంది।

॥ श्री सीतारामचन्द्रार्पणमस्तु ॥

శ్రీరామ జయరామ జయ జయ రామ ।

శ్రీరామునికి జయం కలుగాక।